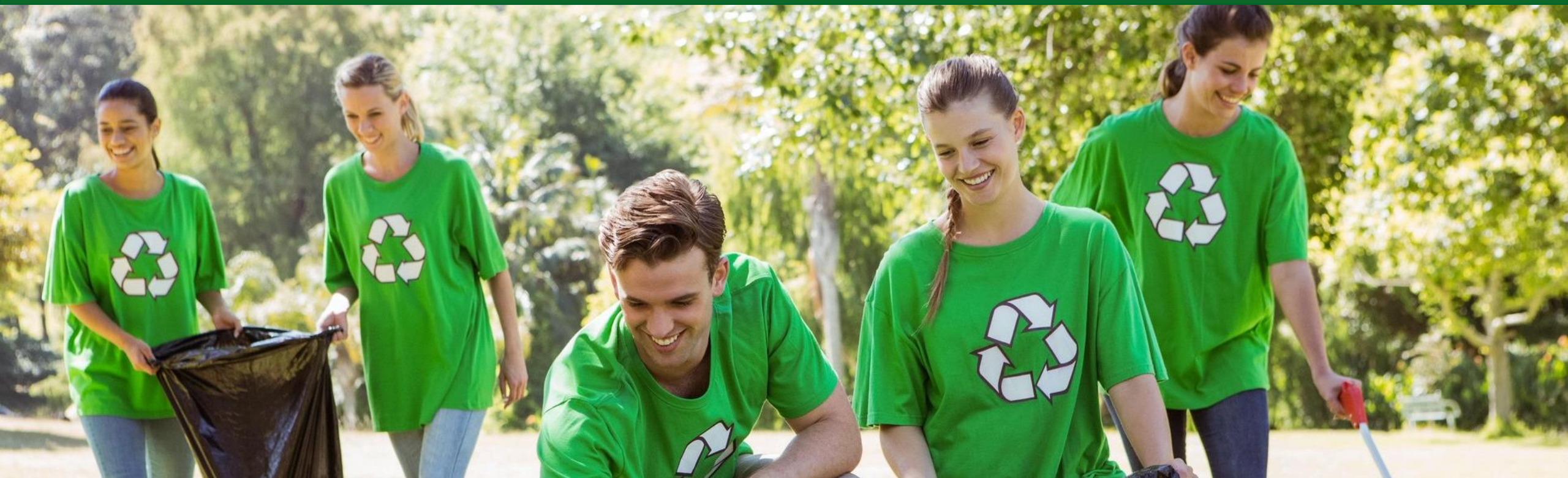

Inwonersonderzoek 2018

Sociaal domein

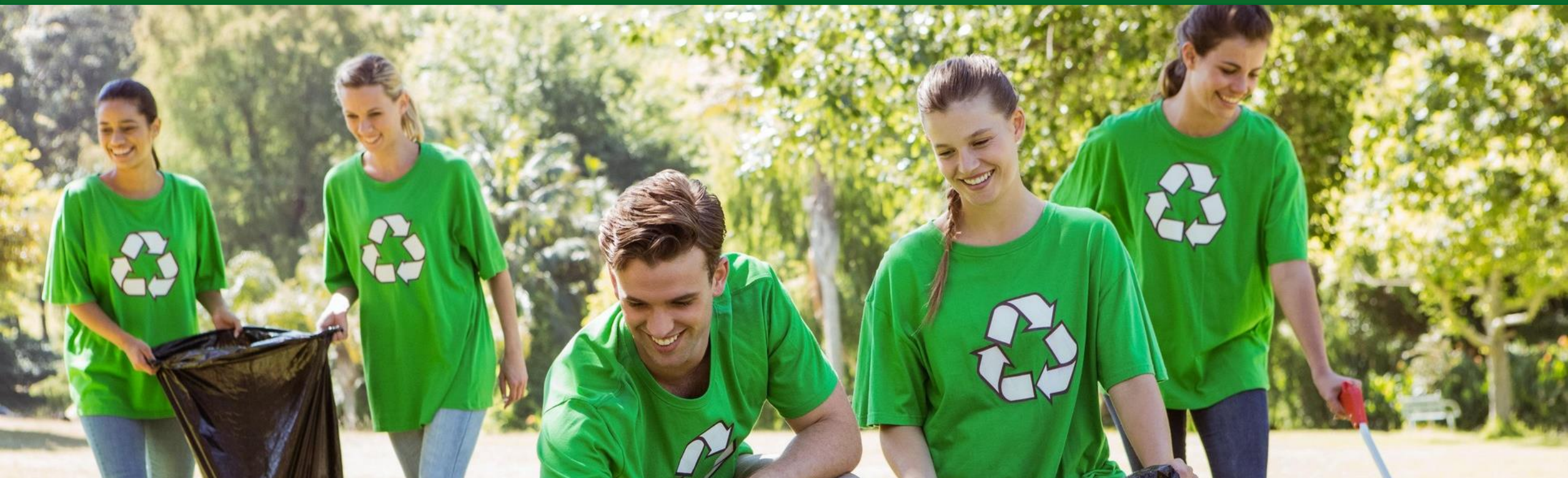
1. Vrijwilligerswerk
2. Mantelzorg
3. Kwaliteit van leven
4. Gezondheid en beperkingen
5. Integratie
6. Huiselijk geweld
7. Jeugd
8. Sportdeelname
9. Cultuurparticipatie
10. Buurthuizen
11. Zwembaden en sporthallen
12. Financiële situatie
13. Onderzoeksverantwoording

Inwonersonderzoek 2018

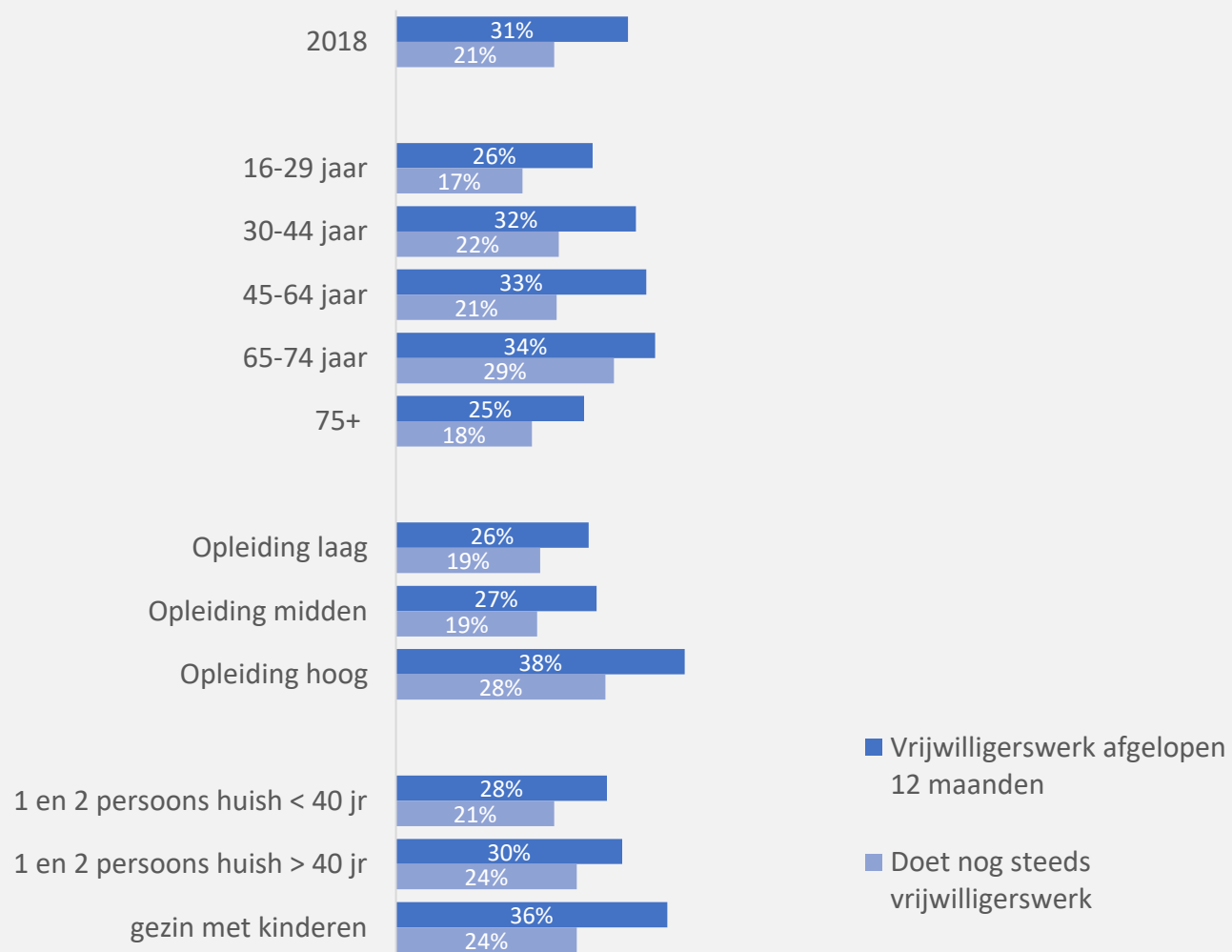
Vrijwilligerswerk

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de vrijwilligers van de gemeente Den Haag. Hierbij wordt ingegaan op het percentage actieve vrijwilligers, hoe actief zij zijn en in welke sectoren, en wie potentiële vrijwilligers zijn.

- Het percentage actieve vrijwilligers is sinds 2016 licht dalende. Een derde (31%) van de respondenten heeft in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk verricht, tegenover 34% in 2017 en 38% in 2016. De respondenten noemen voornamelijk sportclubs (31%), de maatschappelijke dienstverlening (15%), het onderwijs (14%) en de gezondheidszorg (13%) als sectoren waarin zij actief zijn.
- De meest actieve groepen vrijwilligers zijn hoger opgeleiden en bewoners uit de stadsdelen Segbroek, Escamp en Leidschenveen-Ypenburg. Zes op de tien (61%) vrijwilligers doen één of meer keer per week vrijwilligerswerk.
- Eén op de drie (32%) respondenten geeft aan in de toekomst (meer) vrijwilligerswerk te willen doen. Dit percentage is vergelijkbaar met de voorgaande jaren. Zo wil 36% van de huidige vrijwilligers eventueel meer vrijwilligerswerk doen. Daarnaast heeft bijna de helft van de respondenten die nu geen vrijwilligerswerk doet, het voornemen om dit in de toekomst wel te gaan doen (47%).

Wie doet vrijwilligerswerk?

Percentage van alle respondenten dat de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk heeft gedaan, dit nog steeds doet of in de toekomst wil doen, 2018.

Van alle respondenten heeft één op de drie (31%) in de afgelopen maanden vrijwilligerswerk gedaan. Van die groep doen twee op de drie dit nog steeds. Dat is 21% van alle respondenten.

Het aandeel vrijwilligers is per leeftijdscategorie redelijk verdeeld. Inwoners jonger dan 30 jaar en boven de 75 jaar zijn minder actief als vrijwilliger dan gemiddeld.

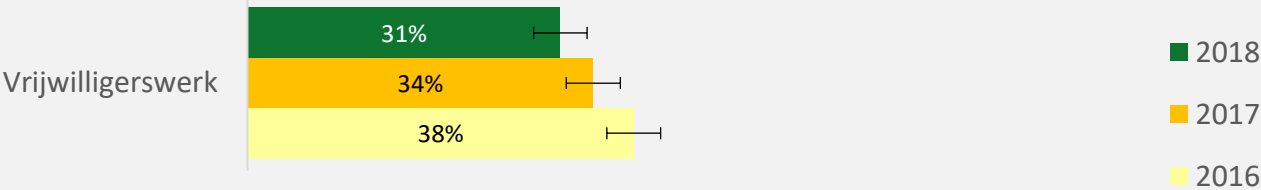
Hoger opgeleiden hebben meer dan gemiddeld in de afgelopen 12 maanden aan vrijwilligerswerk gedaan (38%) of doen dit nog steeds (28%).

Inwoners van Segbroek, Escamp en Leidschenveen-Ypenburg zijn meer dan gemiddeld actief als vrijwilliger of zijn dit geweest in de afgelopen 12 maanden. Waar in 2017 bewoners uit Escamp nog minder dan gemiddeld als vrijwilliger actief waren, waren zij het afgelopen jaar meer dan gemiddeld actief.

Het aandeel mensen dat afgelopen jaar vrijwilligerswerk heeft gedaan, is onder gezinnen met kinderen (36%) wat hoger dan gemiddeld. Een kwart (24%) van hen doet nog steeds vrijwilligerswerk.

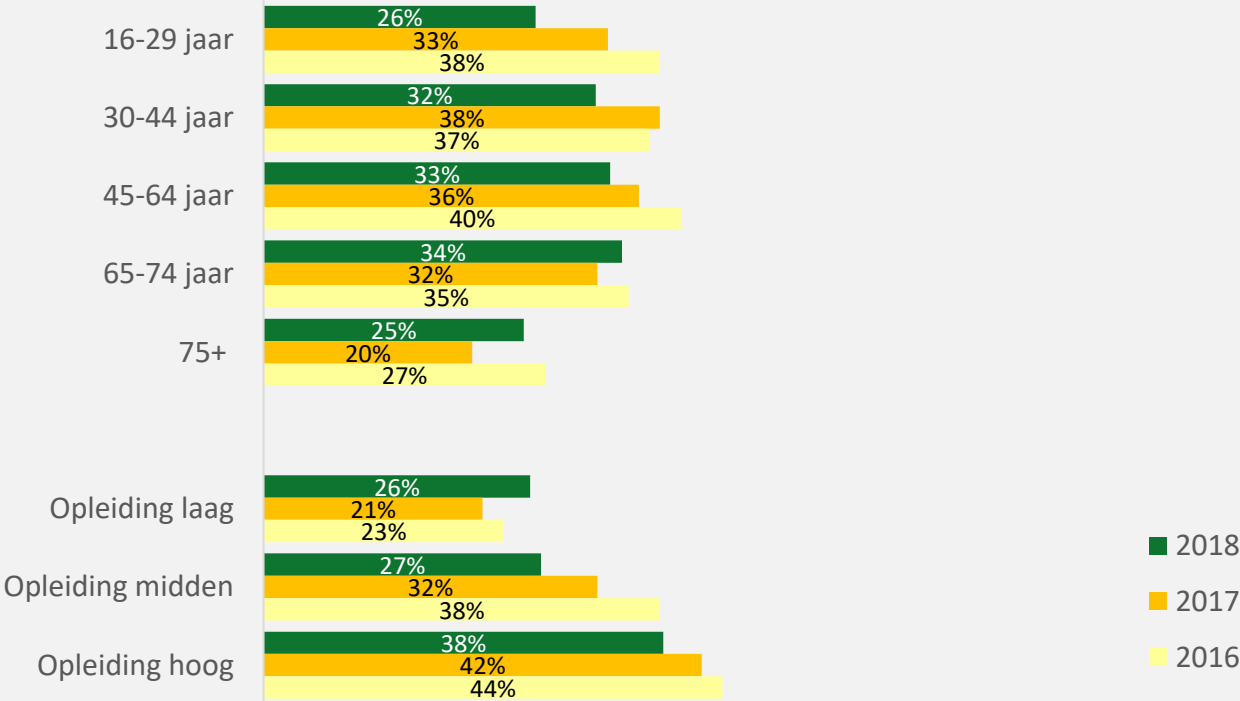

Wie doet vrijwilligerswerk?

Percentage van alle respondenten dat in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk heeft gedaan, 2016-2018.

Het percentage respondenten dat in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk heeft gedaan, is enigszins afgenomen in vergelijking met 2017. Er is sprake van een grotere en significante afname in vergelijking met 2016 (van 38 % naar 31%).

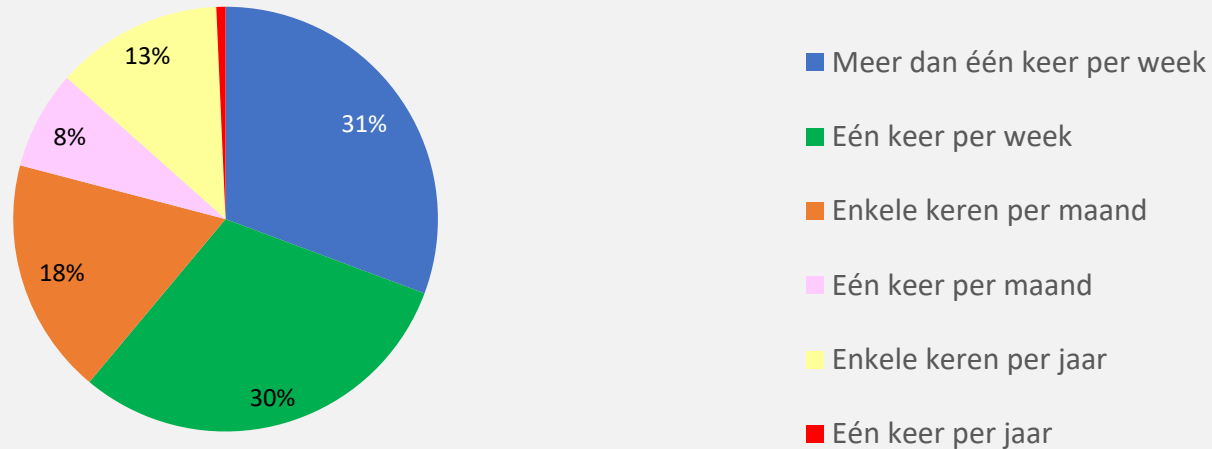

Percentage van alle respondenten dat in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk heeft gedaan 2016-2018.

Net als in de voorgaande jaren is het grootste deel van de vrijwilligers hoger opgeleid (38%), hoewel dit percentage wel ieder jaar af neemt. Niet alleen bij de hoger opgeleiden neemt dit percentage af, ook bij de middelbaar opgeleiden en in de leeftijdscategorie tot 65 jaar.

Zowel in de leeftijdscategorie vanaf 65 jaar als bij de lager opgeleiden is het percentage vrijwilligers in het afgelopen jaar weer wat toegenomen.

Regelmaat en sectoren

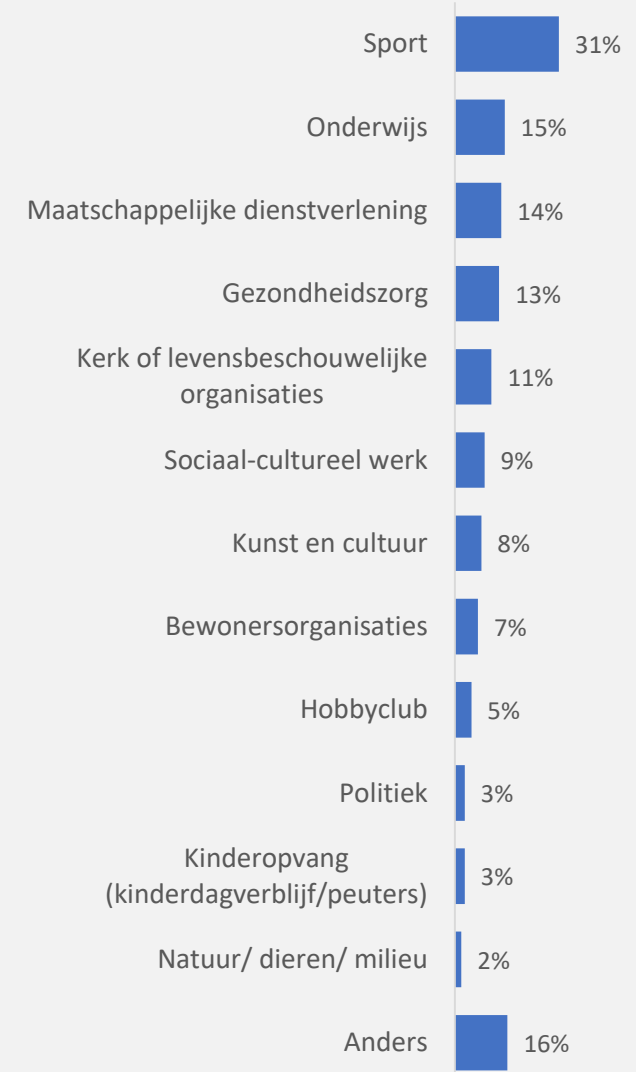

Regelmaat waarmee vrijwilligers actief zijn, 2018. (n=252)

Zes op de tien (61%) vrijwilligers doen minstens één keer per week aan vrijwilligerswerk. Hiervan zijn de één- en tweepersoonshuishoudens boven de 40 jaar bovengemiddeld actief (68%). Daarnaast doet ruim een kwart tenminste één keer (8%) of meer keren (18%) per maand vrijwilligerswerk.

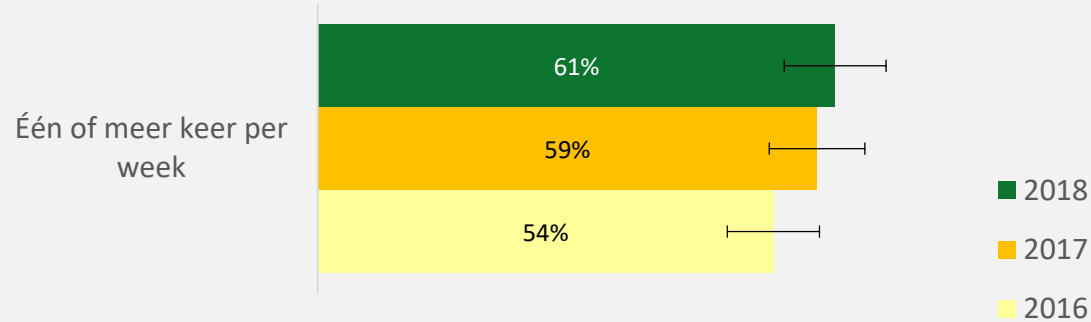
Ruim een derde van het vrijwilligerswerk wordt gedaan in de sportsector (31%). Daarnaast zijn vrijwilligers voornamelijk actief in het onderwijs (15%), maatschappelijke dienstverlening (14%) en de gezondheidszorg (13%).

Gezinnen met kinderen doen het meest vrijwilligerswerk in de sport en het onderwijs. Respondenten uit één- en tweepersoonshuishouden tot 40 jaar zijn het vaakst actief bij sport- en hobbyclubs. Respondenten uit één- en tweepersoonshuishouden ouder dan 40 jaar zijn het meest actief in de zorg.

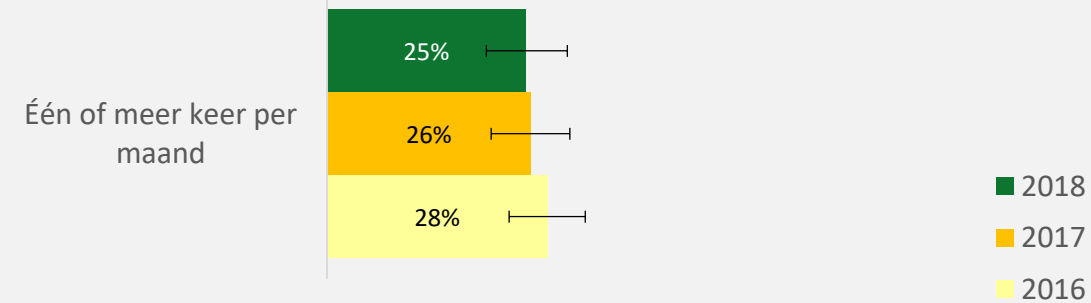

Sectoren waarin respondenten vrijwilligerswerk doen, 2018. (n=252)

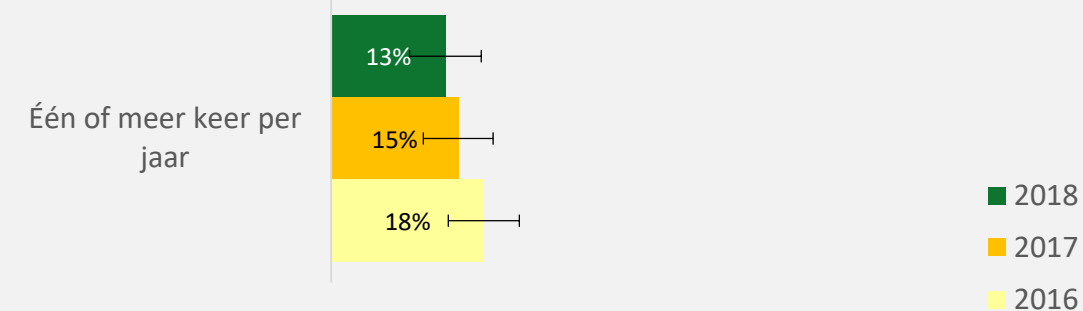
Regelmaat vrijwilligerswerk

Vrijwilligers die wekelijks actief zijn, met foutmarges, 2016-2018.

Vrijwilligers die maandelijks actief zijn, met foutmarges, 2016-2018.

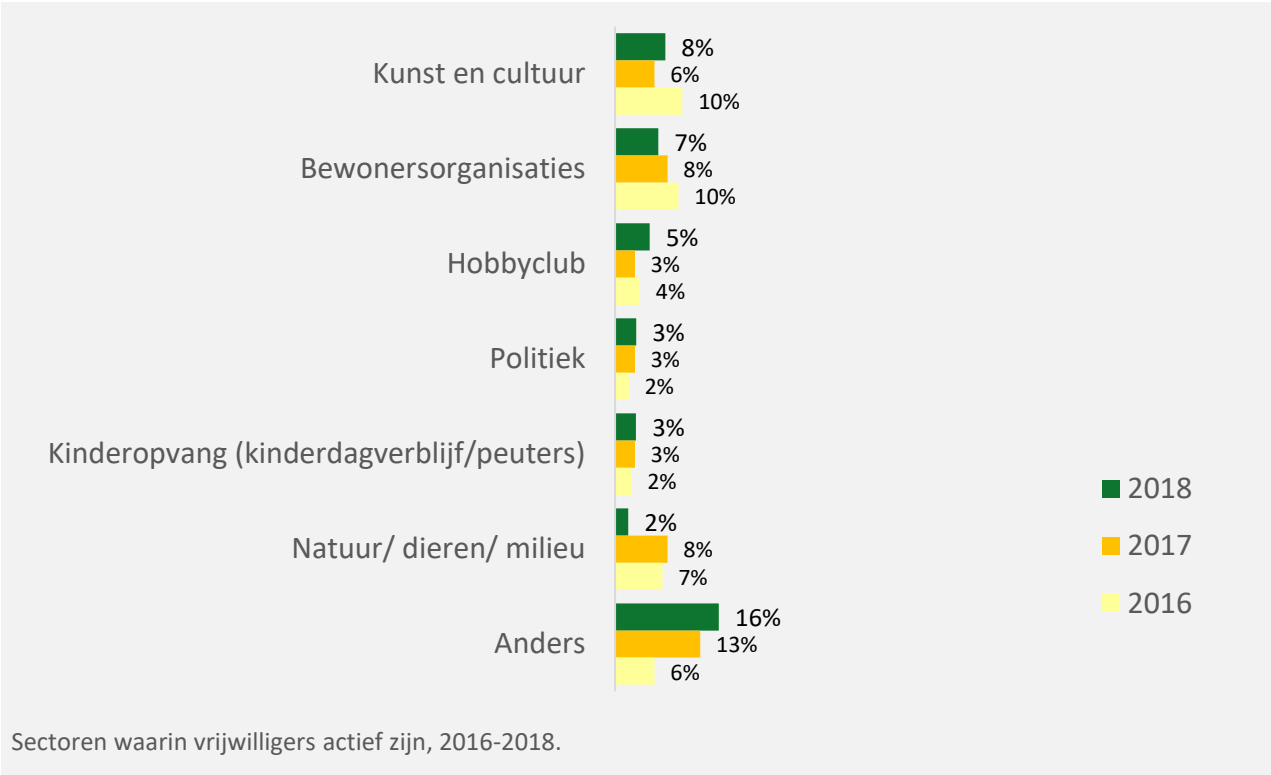
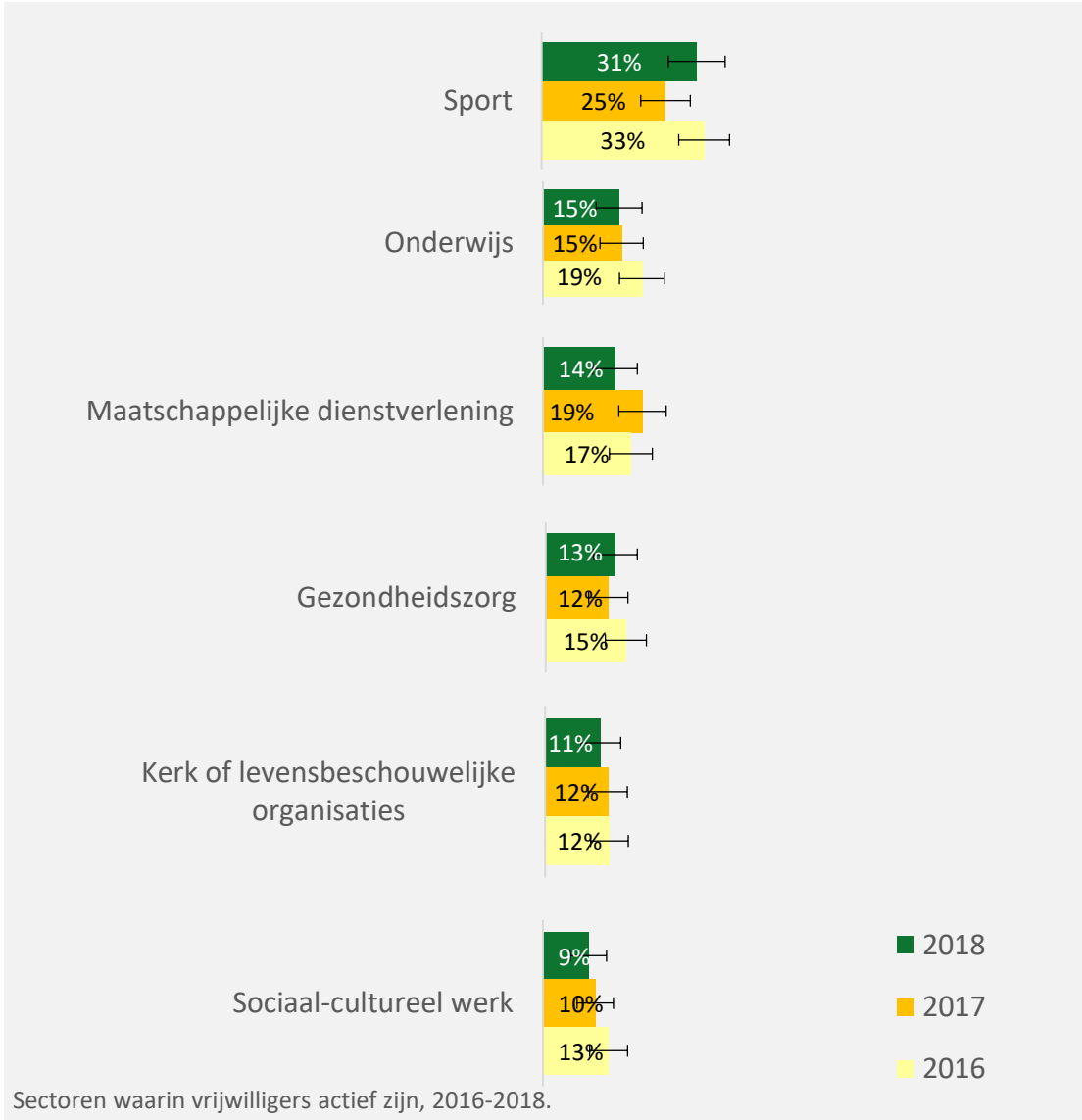
Vrijwilligers die jaarlijks actief zijn, met foutmarges, 2016-2018.

Hoewel het percentage vrijwilligers afneemt, geldt dit niet voor de intensiteit en regelmaat waarmee het vrijwilligerswerk wordt gedaan. Deze zijn juist iets toegenomen ('één of meer keer per week' van 59% naar 61%).

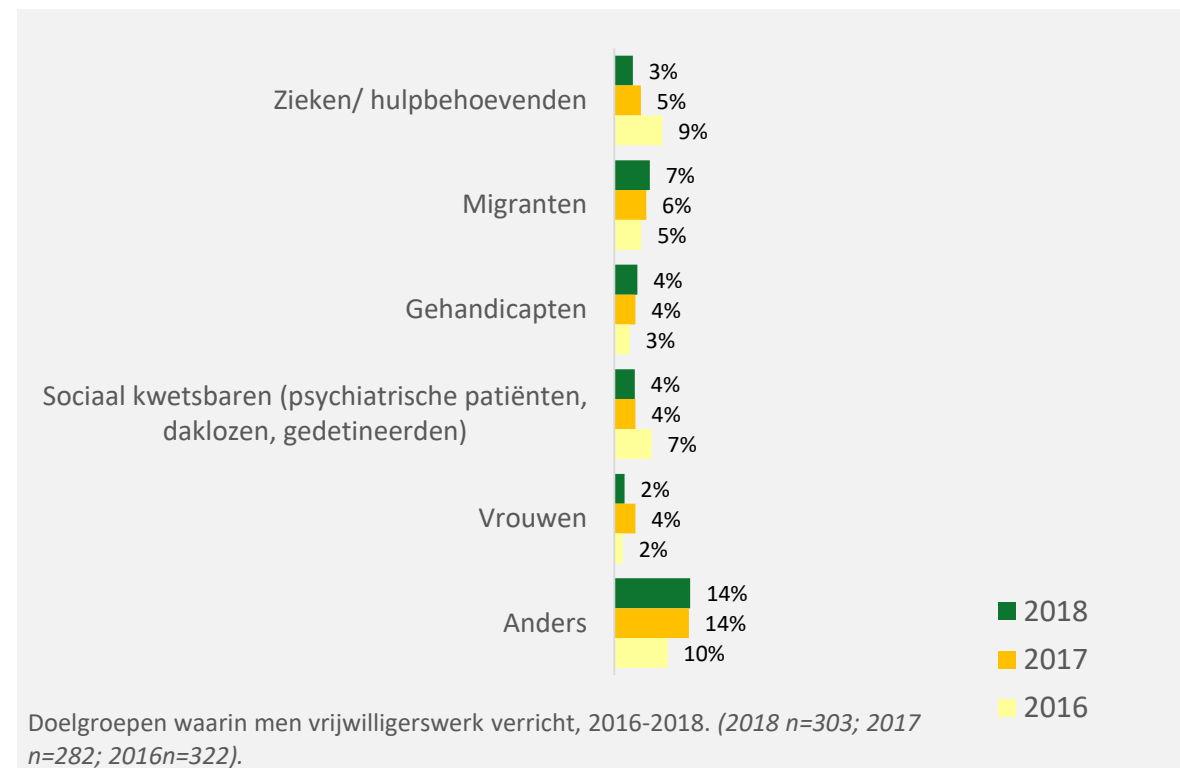
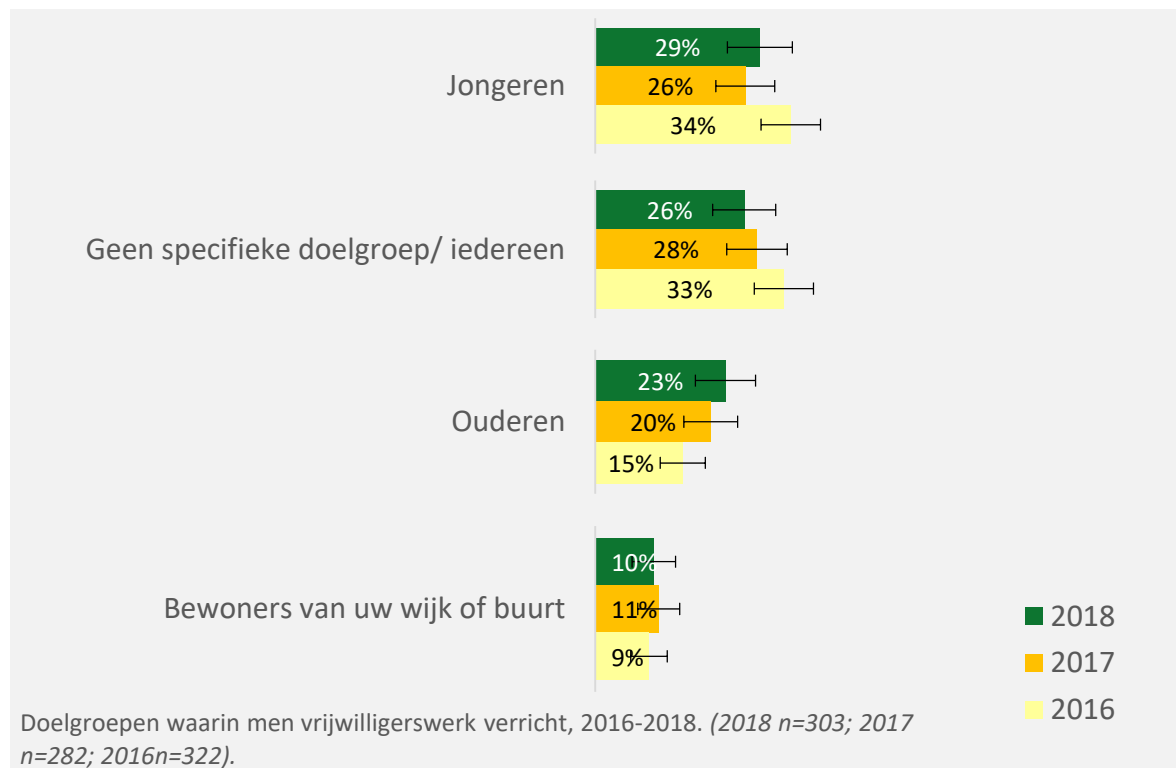
Het percentage mensen dat maandelijks of minder vrijwilligerswerk doet neemt juist wat af (van respectievelijk 26% naar 25% en 15% naar 13%). Significant zijn de verschillen echter niet.

Sectoren vrijwilligerswerk

De vrijwilligers in Den Haag zijn vooral actief op sportgebied, dit percentage is sinds 2017 weer toegenomen (van 25% naar 31%). Het percentage vrijwilligers in de maatschappelijke dienstverlening en natuur/dieren/milieu is afgenomen (respectievelijk van 19% naar 14% en van 8% naar 2%). De andere sectoren zijn nagenoeg gelijk gebleven. De verschillen zijn echter niet significant

Jongeren worden het vaakst als doelgroep genoemd door de vrijwilligers (29%). Ruim een kwart (26%) van de vrijwilligers zegt dat het werk niet op een specifieke doelgroep gericht is. Daarnaast gelden ouderen voor bijna een kwart (23%) als doelgroep voor het vrijwilligerswerk van de respondenten.

Het vrijwilligerswerk is in 2018 iets meer gericht op jongeren, ouderen en migranten. Het percentage vrijwilligers dat ouderen helpt, neemt ieder jaar toe. De aandacht gaat dit jaar iets minder naar zieken/hulpbehoevenden en vrouwen als doelgroep. Ook hier zijn de verschillen niet significant.

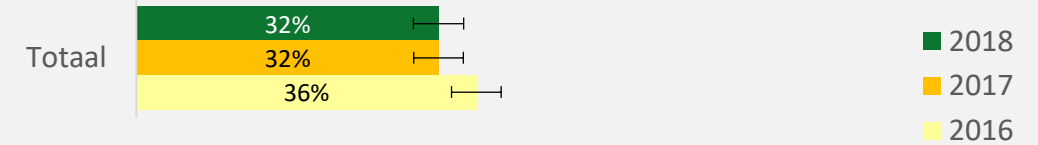
Bereidheid tot vrijwilligerswerk in de toekomst

Een derde (32%) van de respondenten is bereid in de toekomst (meer) vrijwilligerswerk te doen. Dit percentage is gelijk gebleven vergeleken met vorig jaar.

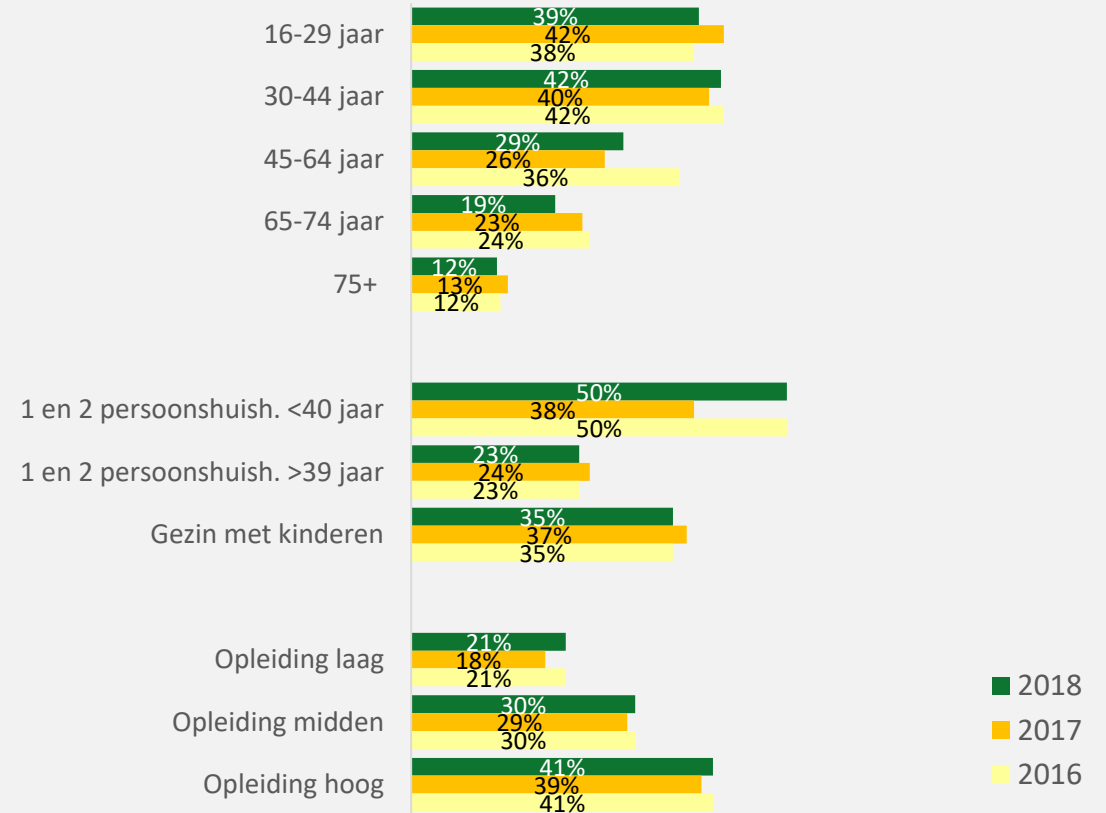
Vooraf de respondenten onder de 45 jaar geven vaker dan gemiddeld aan in de toekomst (meer) vrijwilligerswerk te willen doen. Het percentage dat (meer) vrijwilligerswerk wil doen in de toekomst is het hoogst in de stadsdelen Haagse Hout (42%), centrum (37%), Scheveningen (37%) en Segbroek (37%). 41% van de respondenten die aangeven meer actief te willen worden met vrijwilligerswerk is hoger opgeleid.

Relevant is het onderscheid tussen mensen die nu al vrijwilligerswerk doen en diegenen die dat niet doen. Zo wil 36% van de huidige vrijwilligers eventueel meer vrijwilligerswerk doen. Daarnaast wil bijna de helft van de respondenten die nu geen vrijwilligerswerk doet, dit in de toekomst wel gaan doen (47%).

Het aandeel respondenten met de intentie om (meer) vrijwilligerswerk te gaan doen is in het afgelopen jaar voornamelijk gestegen in de categorie één- of tweepersoonshuishoudens onder de 40 jaar (van 38% naar 50%).

Percentage van alle bewoners dat (meer) vrijwilligerswerk zou willen doen, 2016-2018.

Percentage van alle bewoners dat (meer) vrijwilligerswerk zou willen doen, 2016-2018.

Inwonersonderzoek 2018

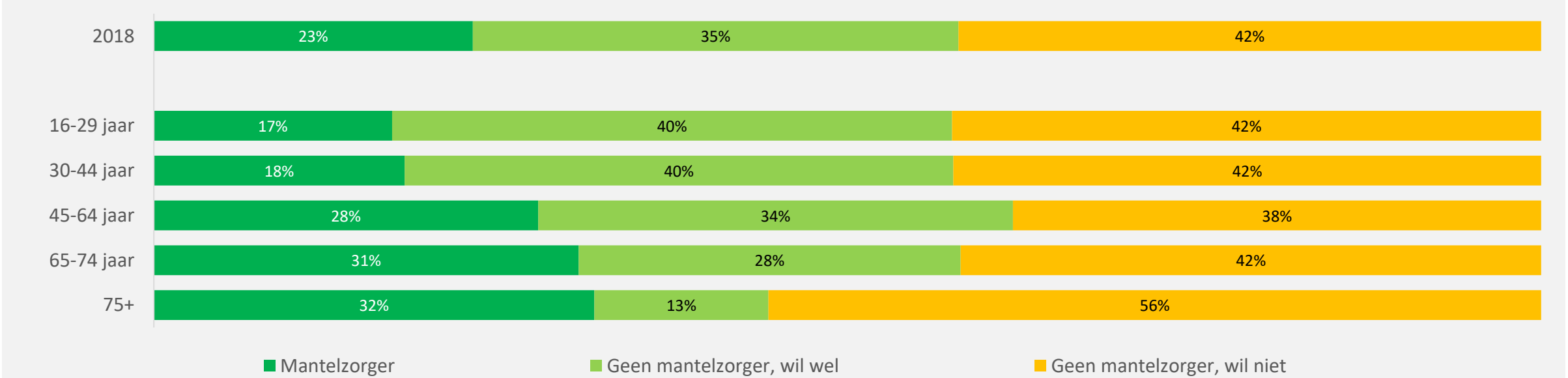
Mantelzorg

In deze rapportage wordt stil gestaan bij de hulp van Hageenaars (geen professionals) aan bijvoorbeeld burea, familie of vrienden die vanwege een chronische ziekte of handicap hulp nodig hebben of hebben gehad. Daarbij is gekeken naar mensen die mantelzorg bieden of willen bieden, de mogelijke belasting die dit oplevert en de behoefte aan extra informatie en ondersteuning.

- Bijna een kwart van de Hageenaars (23%) verleent mantelzorg.
- Het aantal mantelzorgers en potentiële mantelzorgers is licht veranderd vergeleken met de voorgaande metingen. Er is sprake van een heel lichte toename ten opzichte van 2017, maar het aandeel is lager dan in 2016.
- Bewoners verlenen veelal zorg aan familie (ouder of schoonouder 38%). Naast praktische ondersteuning (58%) behelst de mantelzorg steeds vaker begeleiding (70%).
- De mantelzorg neemt bij circa de helft (53%) van de mantelzorgers 1 tot en met 4 uur per week in beslag. Eén op de tien mantelzorgers besteedt hier minstens 20 uur per week aan (10%).
- Drie op de tien mantelzorgers vinden de mantelzorg moeilijk (21%) tot vrijwel niet (8%) te combineren met het werk of andere dagelijkse bezigheden. Circa één op de vijf (18%) vindt de mantelzorg tamelijk tot zwaar belastend of zelf overlastend.
- Een kwart van de mantelzorgers (26%) heeft behoefte aan ondersteuning, veelal in financiële of praktische zin. Onder mantelzorgers die zich zeer zwaar tot overbelast voelen is dit aandeel hoger (38%).

Verlenen van mantelzorg

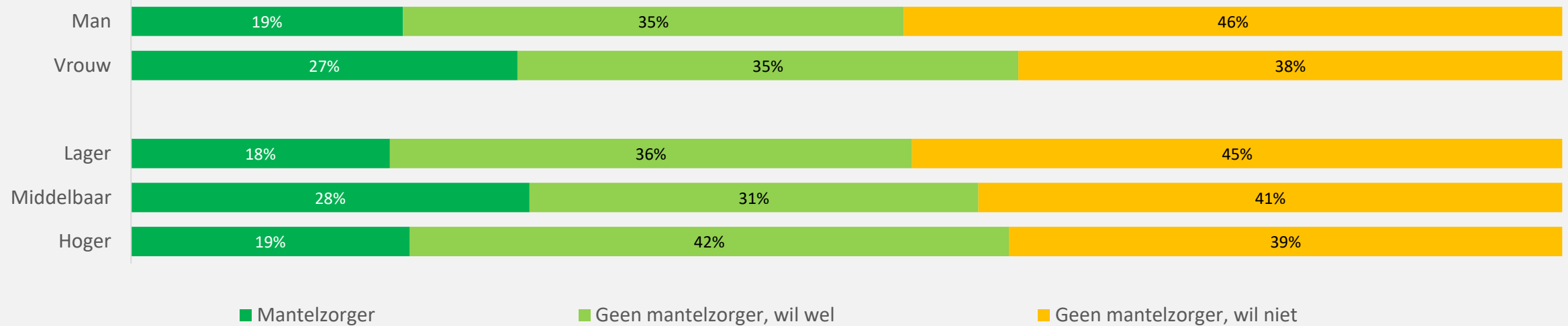
Het aandeel mensen dat mantelzorg heeft verleend in de afgelopen 12 maanden, of dat geen mantelzorg heeft verleend maar dit wel of niet wil doen, 2018.

Bijna een kwart van de Hagenaars (23%) verleende het afgelopen jaar mantelzorg. Daarnaast is nog circa één op de drie (35%) bereid mantelzorg te leveren aan iemand in de directe omgeving als dat wenselijk of nodig is.

Het aandeel mensen dat mantelzorg verleent is hoger bij de leeftijdsgroep 45 jaar of ouder (29%) dan bij de leeftijdsgroep tot 45 jaar (18%). Het aandeel potentiële mantelzorgers is echter hoger onder de Hagenaars tot 45 jaar (40%) dan bij de groep van 45 jaar of ouder (29%).

Mantelzorg naar opleidingsniveau en afkomst

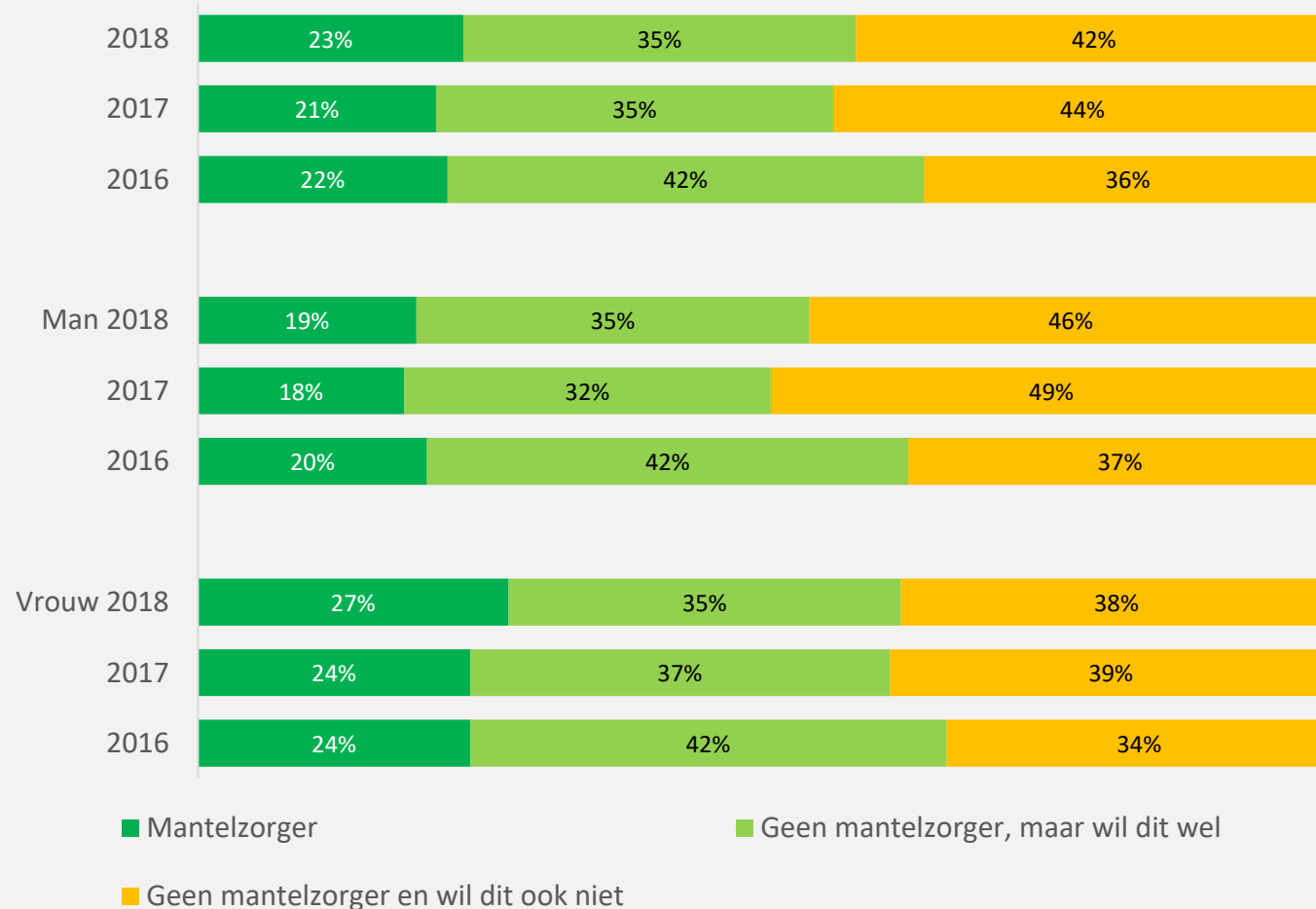

Het aandeel mensen dat mantelzorg heeft verleend in de afgelopen 12 maanden, of dat geen mantelzorg heeft verleend maar dit wel of niet wil, uitgesplitst naar opleidingsniveau en afkomst, 2018.

Het percentage mantelzorgers is hoger onder vrouwen (27%) dan onder mannen (19%).

Middelbaar opgeleiden zijn het meest actief als mantelzorger. Het animo onder Hagenaars die nog geen mantelzorg verrichten is het hoogst onder hoger opgeleiden (42%). Lager opgeleiden zijn iets minder dan gemiddeld bereid om mantelzorg te verrichten (45%).

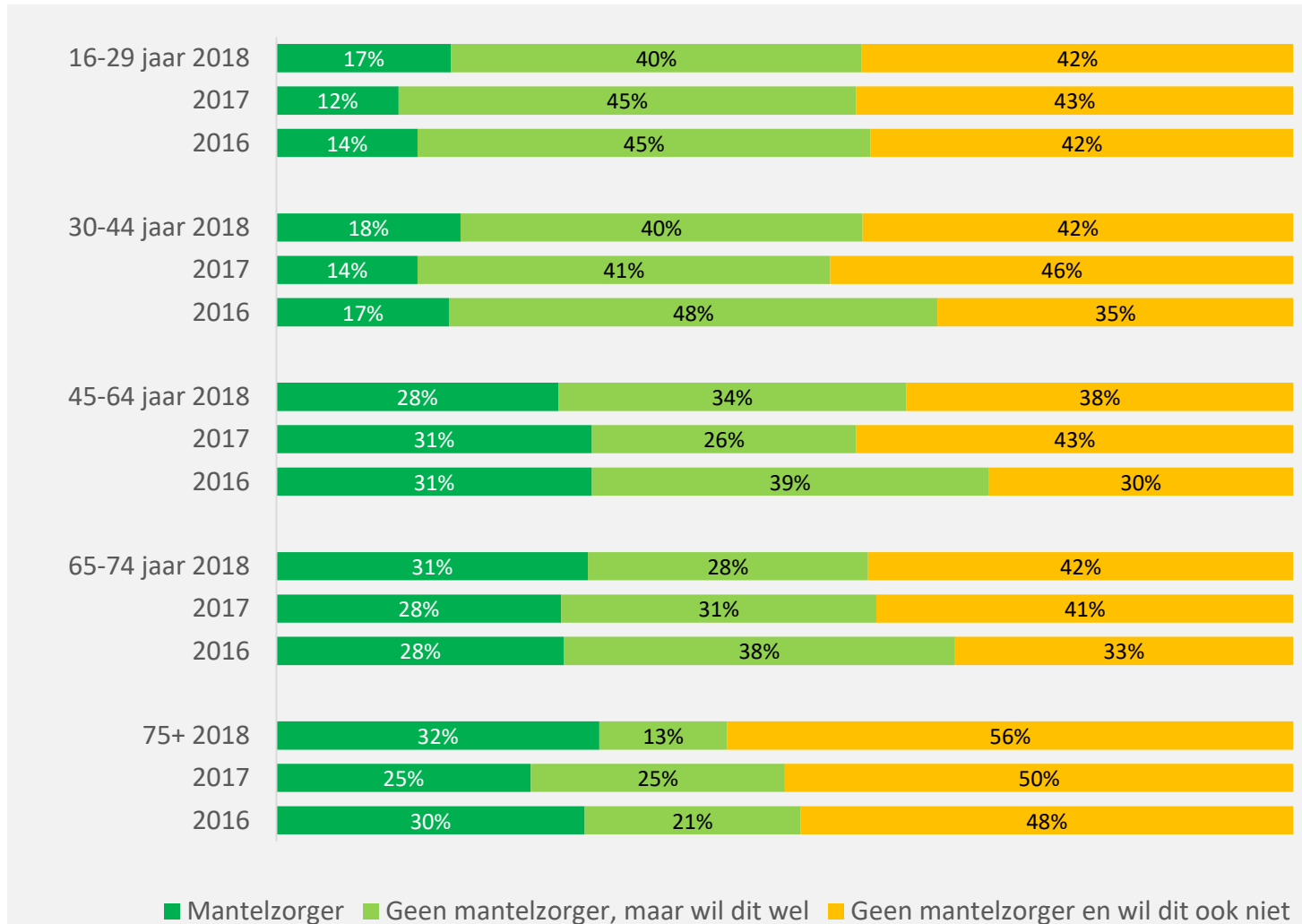
Mantelzorgers 2016-2018 - mannen en vrouwen

Het aandeel mensen dat mantelzorg heeft verleend in de afgelopen 12 maanden, of dat geen mantelzorg heeft verleend maar dit wel of niet wil, uitgesplitst naar geslacht, 2016-2018.

Er doen zich kleine veranderingen voor bij het percentage (potentiële) mantelzorgers vergeleken met 2017 en 2016. Er is sprake van een lichte toename ten opzichte van 2017 maar het aandeel is lager dan in 2016.

Mantelzorgers 2016-2018 - leeftijd

Het aandeel mensen dat mantelzorg heeft verleend in de afgelopen 12 maanden, of dat geen mantelzorg heeft verleend maar dit wel of niet wil, uitgesplitst naar leeftijdscategorie, 2016-2018.

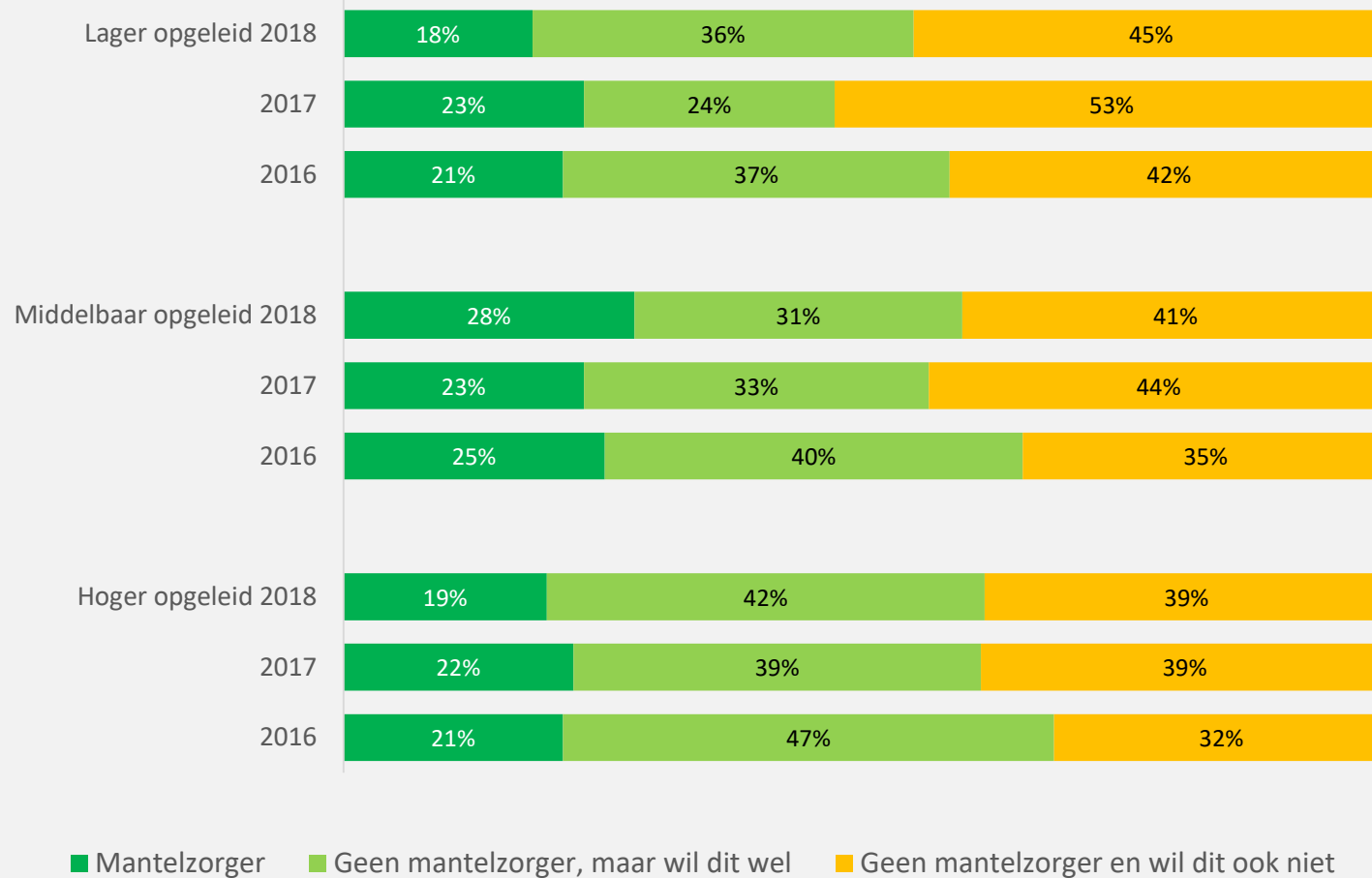
Het aandeel dat mantelzorg verleent, is vergeleken met 2017 vooral toegenomen onder 75-plussers (van 25% naar 32%). De bereidheid om mantelzorg te verlenen is in de oudste leeftijdsgroep juist gedaald (van 25% naar 13%).

Onder de 45 tot 65-jarigen is een tegenovergesteld beeld te zien: in deze leeftijdsgroep is het aandeel dat mantelzorg verricht ten opzichte van 2017 licht gedaald en het aandeel dat hiertoe bereid is juist gestegen (maar wel lager dan in 2016).

Bij de overige leeftijdsgroepen zijn de verschuivingen beperkt. Veelal is het aandeel dat mantelzorg verricht vergeleken met 2017 iets gestegen en het aandeel dat hiertoe bereid is, licht gedaald. Vergeleken met 2016 is eerder sprake van een afname van de potentiële mantelzorgers, met name in de leeftijdsgroep 30 tot 65 jaar.

Mantelzorgers 2016-2018 - opleidingsniveau

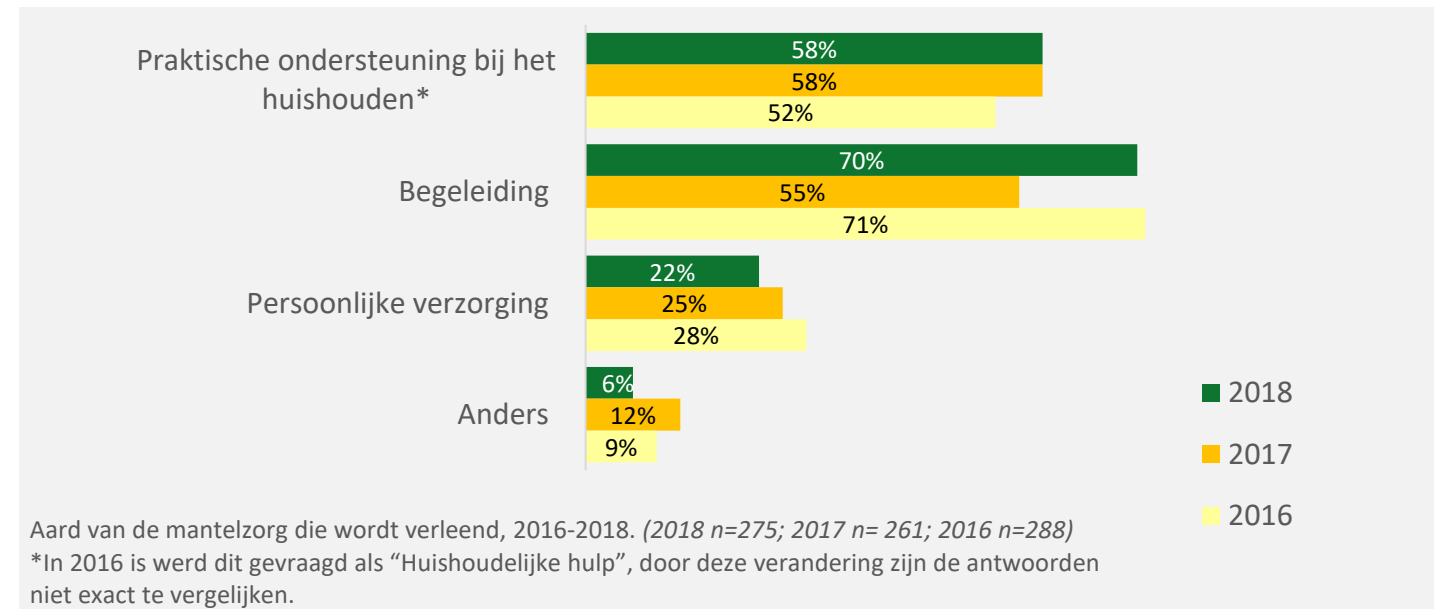
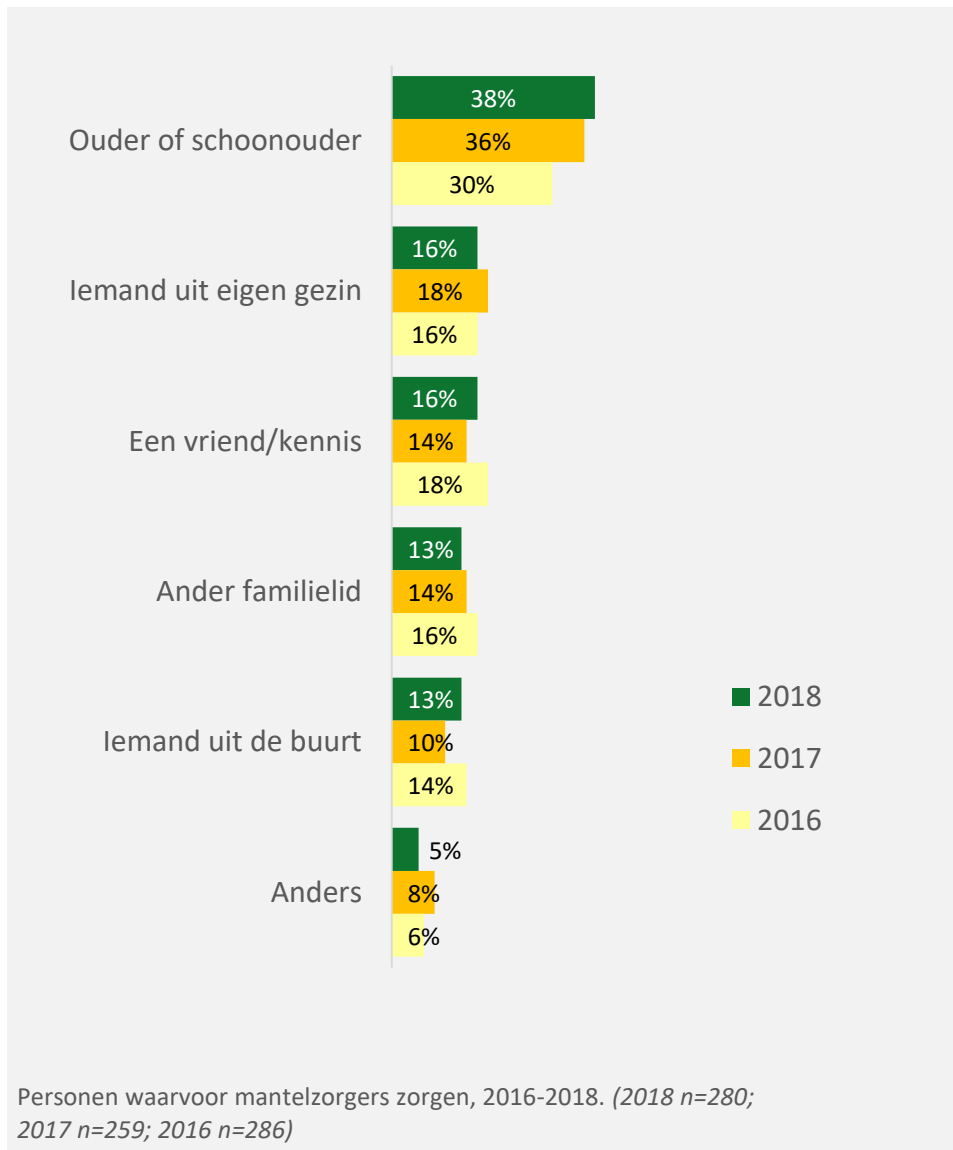

Het aandeel mensen dat mantelzorg heeft verleend in de afgelopen 12 maanden, of dat geen mantelzorg heeft verleend maar dit wel of niet wil, uitgesplitst naar opleidingsniveau, 2016-2018.

Het aandeel (potentiële) mantelzorgers is ten opzichte van 2017 licht gestegen onder lager en middelbaar opgeleiden. Bij de hoger opgeleiden is dit weinig veranderd. Vergeleken met 2016 ligt het aandeel (potentiële) mantelzorgers nu juist iets lager.

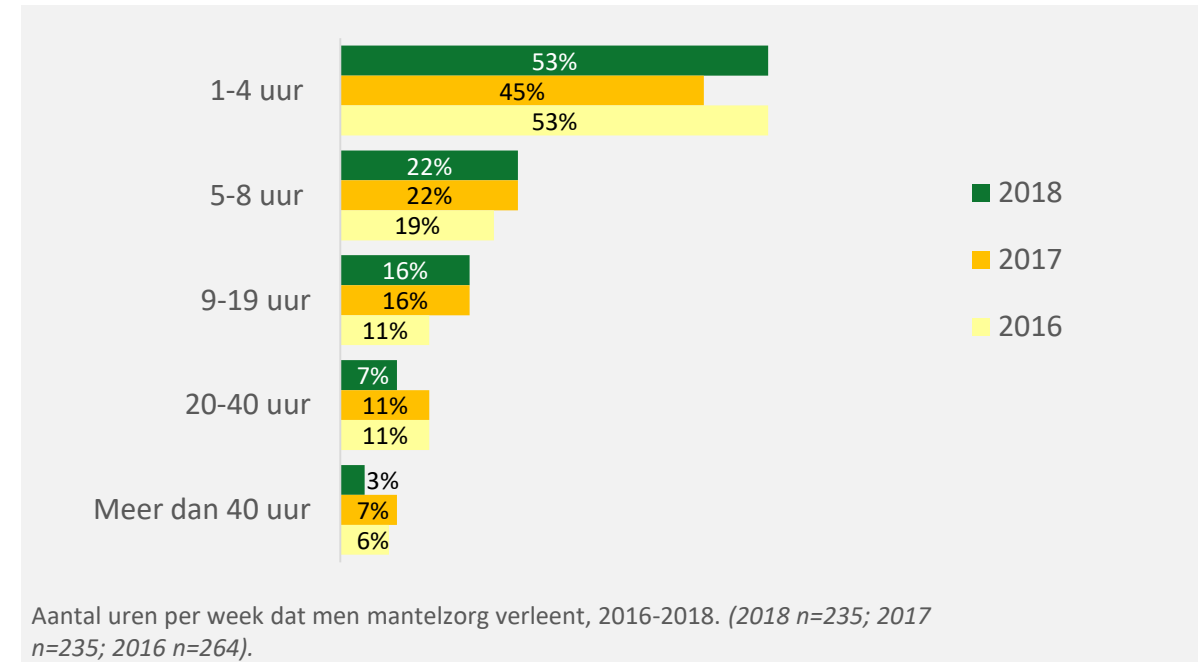
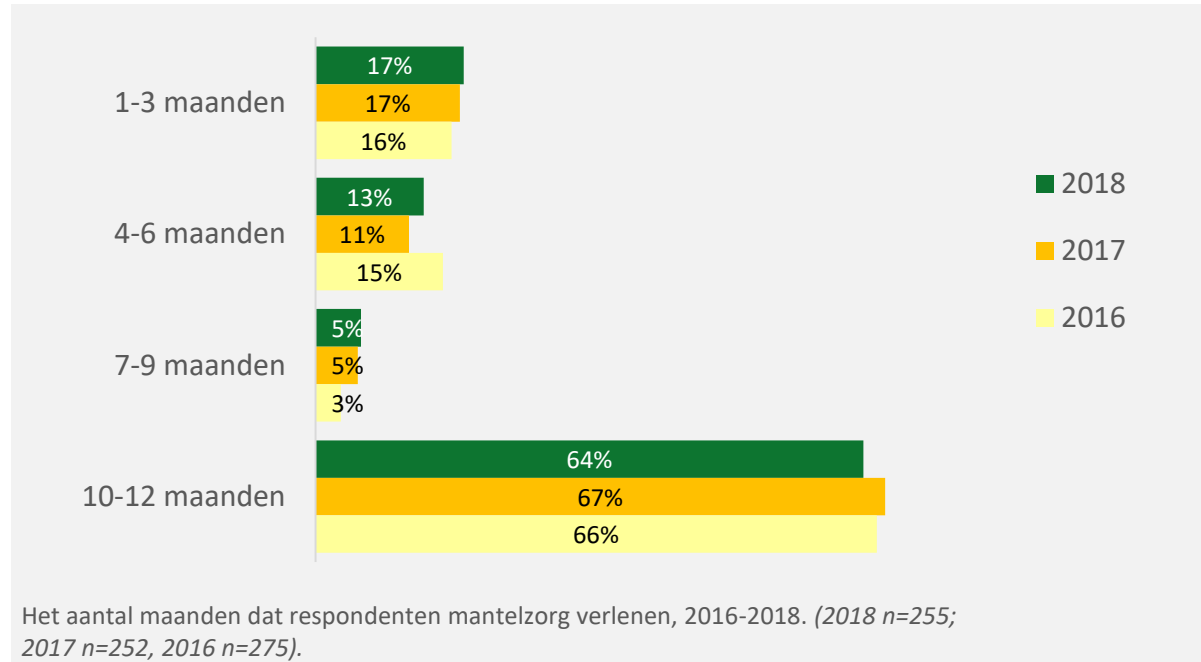
Mantelzorg aan wie en de aard van de zorg

De meeste mantelzorgers zorgen voor hun ouders of schoonouders. Op hoofdlijnen is hierin in de tijd niet echt verandering opgetreden.

De mantelzorg bestaat dit jaar meer uit begeleiding: van 55% in 2017 naar 70% in 2018. In 2016 was dat 71%.

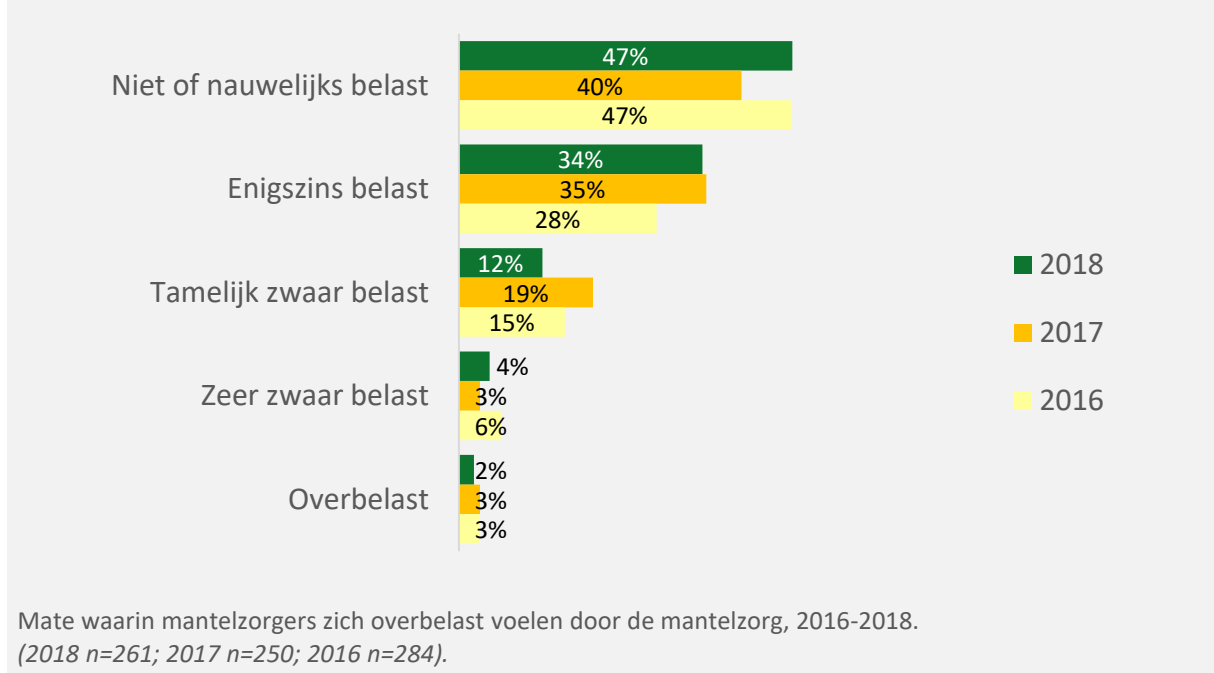
Inzet en (over)belasting van mantelzorgers

In circa twee op de drie gevallen verlenen bewoners al voor langere tijd de mantelzorg (64% 10 maanden of langer). Eén op de zes doet dit nog maar kort (17% 1 tot en met 3 maanden). Vergeleken met voorgaande metingen is de duur dat mantelzorgers zich inzetten niet echt veranderd.

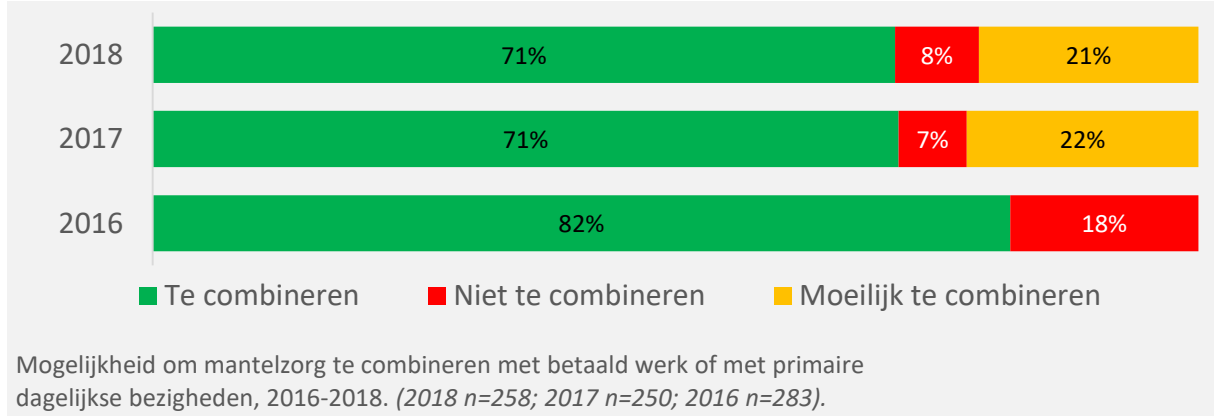
Voor circa de helft van de mantelzorgers (53%) neemt de zorg tussen de 1 en 4 uur per week in beslag en bij 22% beslaat dit 5 tot 8 uur per week. Bij 3% gaat het om 40 uur per week of meer en bij nog eens 7% om 20 tot 40 uur. Vergeleken met de vorige meting is het aandeel mantelzorgers dat aangeeft dat de zorg 20 uur of meer bedraagt gedaald (van 18% naar 10%) en het aandeel waarbij dit gaat om 1 tot 4 uur juist iets gestegen (van 45% naar 53%) om daarmee uit te komen op hetzelfde niveau als in 2016.

Inzet en (over)belasting van mantelzorgers

Bijna de helft van de mantelzorgers is van mening dat de mantelzorg niet of nauwelijks belastend voor hen is. Een derde vindt dit enigszins belastend (34%) en nog eens 12% tamelijk zwaar belastend. Van alle mantelzorgers geeft 6% aan dat men zich door de mantelzorg zeer zwaar belast voelt en bij 2% is volgens hen zelfs sprake van overbelasting.

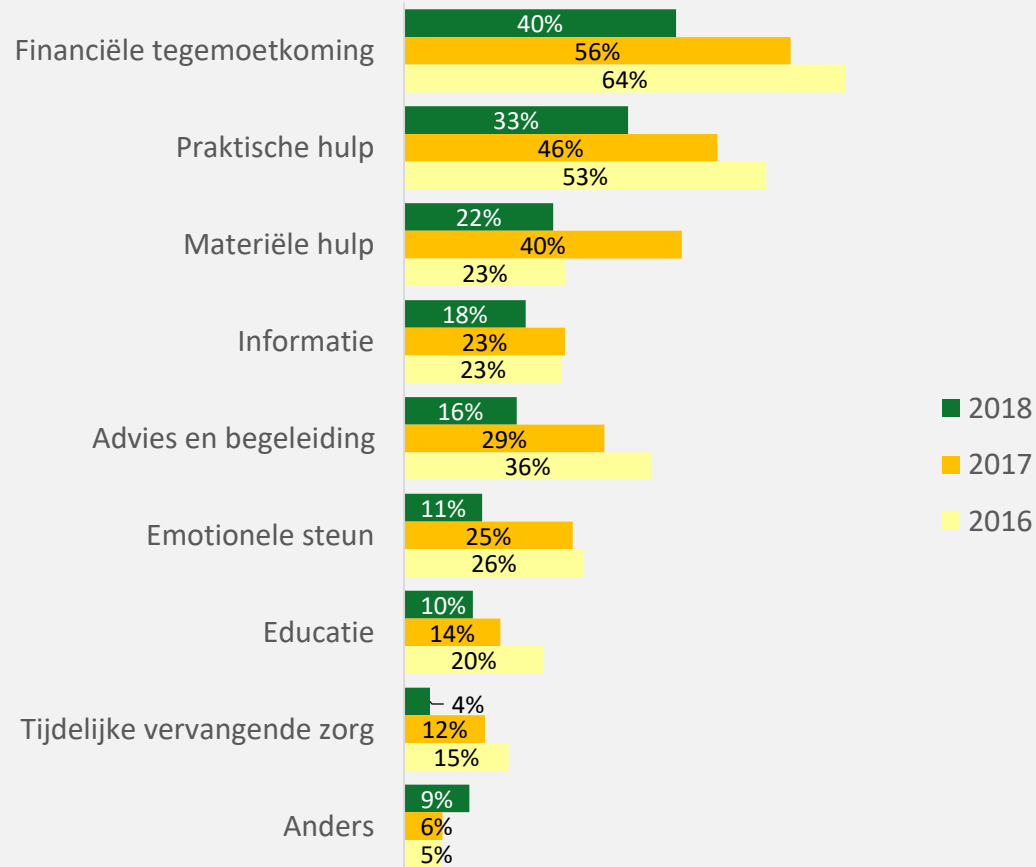
Vergeleken met de vorige meting is het aandeel dat zich tamelijk zwaar belast voelt iets gedaald en het aandeel dat zich niet of nauwelijks belast voelt, is juist iets gestegen.

Op de vraag of de mantelzorg is te combineren met betaald werk of met andere primaire bezigheden, antwoorden zeven op de tien mantelzorgers bevestigend. Eén op de vijf vindt dit echter moeilijk te combineren en 8% is van mening dat dit eigenlijk niet te doen is. Hierin is vergeleken met vorig jaar niets veranderd.

Inzet en (over)belasting van mantelzorgers

Behoefte aan ondersteuningsmaatregelen om de belasting van mantelzorgers te verminderen, in procenten van de mantelzorgers die zich belast voelen, 2016-2018. (2018 n=35; 2017 n=42; 2016 n=53).

Van de mantelzorgers geeft een kwart aan (26%) behoefte te hebben aan ondersteuning. Vergeleken met voorgaande jaren is deze behoefte afgenomen van 36% in 2016 naar 29% in 2017 en nu naar 26%.

Mantelzorgers hebben de meeste behoefte aan financiële ondersteuning: 40% van de mantelzorgers die graag steun willen ontvangen om de belasting te verminderen. Daarnaast bestaat vooral behoefte aan praktische hulp (33%). Er is minder behoefte aan tijdelijke vervangende zorg (4%), educatie (10%) en emotionele steun (11%). Vergeleken met voorgaande jaren neemt de behoefte aan ondersteuning op alle fronten af.

Bewoners die zich zeer zwaar of overbelast voelen door de mantelzorg, hebben meer behoefte aan ondersteuning (38% tegenover 26% gemiddeld).

Inwonersonderzoek 2018

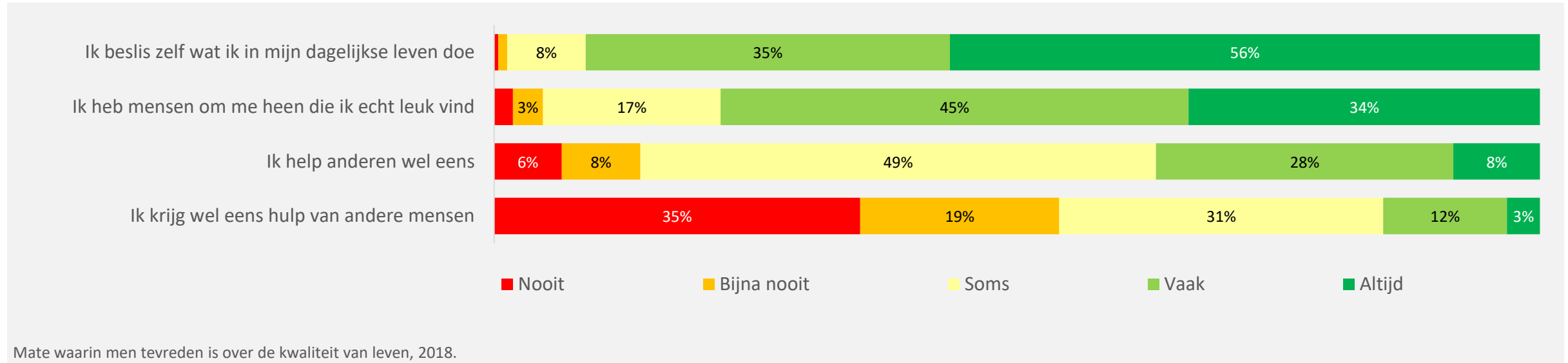
Kwaliteit van Leven

In 2018 zijn voor de tweede keer vragen gesteld over de kwaliteit van leven. Bij dit onderdeel wordt met name gekeken naar de vrijheid, het zelfvertrouwen en de sociale contacten die mensen ervaren.

- Negen op de tien inwoners beslissen zelf over wat ze in het dagelijks leven doen (91%). Slechts een enkeling doet dit (bijna) nooit (1%).
- De meeste inwoners hebben mensen om zich heen bij wie ze zich goed voelen (79% vaak of altijd). Eén op de twintig heeft dit (bijna) nooit (5%).
- Bijna drie op de vier Hagenaars vinden dat ze ergens goed in zijn (72% vaak of altijd). Een vrijwel even groot deel zegt dingen te doen waar ze goed in zijn (75% vaak of altijd). Een enkeling vindt dat hij of zij (bijna) nergens goed in is (3%) en een even groot deel doet (bijna) nooit iets waar hij of zij goed in is (4%).
- Acht op de tien Hagenaars durven hun mening te geven (80%), een enkeling durft dit (bijna) nooit (2%).
- Zeven op de tien inwoners hebben het gevoel dat zij keuzes hebben in het leven (71%), 4% heeft dit gevoel (bijna) nooit.
- Circa een derde probeert vaak of altijd iets nieuws uit (32%), één op de zes doet dit (bijna) nooit (16%).
- Eén op de zes tot zeven Hagenaars (15%) krijgt vaak of altijd hulp van anderen. Ruim een derde van de inwoners zegt nooit hulp te krijgen van andere mensen (35%).
- Aan de andere kant zegt ruim een derde van de Hagenaars (36%) andere mensen vaak of altijd te helpen, één op de vijf doet dit (bijna) nooit (14%).
- Vergeleken met vorig jaar zijn de verschuivingen minimaal. Alleen het aandeel dat wel eens iets uitprobeert is gedaald van 38% naar 32%.

Kwaliteit van leven in Den Haag

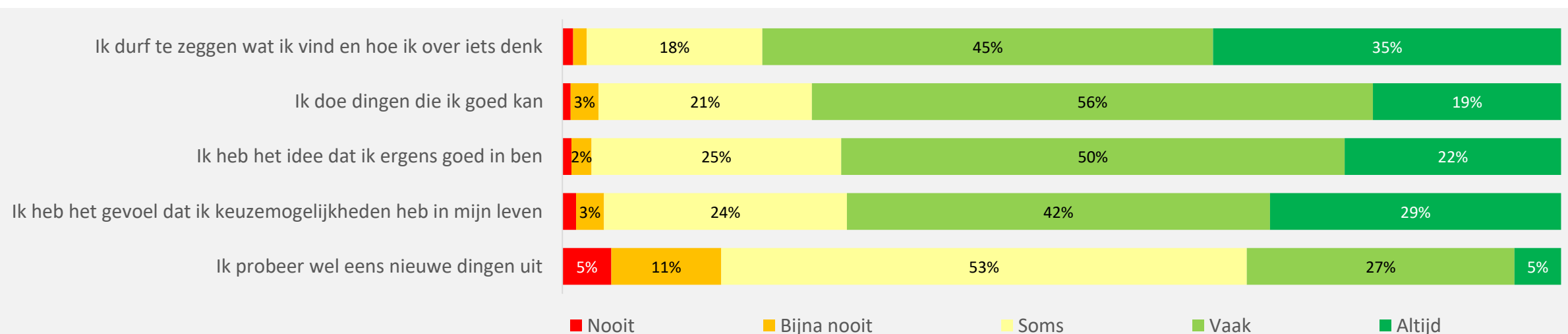

De inwoners is een aantal stellingen voorgelegd over de kwaliteit van leven. Negen op de tien inwoners (91%) beslissen zelf (altijd of vaak) wat zij in het dagelijks leven doen, een enkeling zegt van niet. Acht op de tien Hagenaars (79%) zijn van mening dat ze (vaak of altijd) mensen om zich heen hebben die ze echt leuk vinden. Dit laatste geldt minder voor 75-plussers. Van hen geeft 13% aan dat dit (bijna) nooit het geval is tegenover 5% gemiddeld. Bij gezinnen met kinderen is dit juist meer dan gemiddeld altijd zo (44%). Ook hoger opgeleiden geven dit meer dan gemiddeld aan (83% vaak of altijd). Inwoners van Laak (59% vaak of altijd) zijn deze mening juist minder vaak toegedaan.

Als het gaat om hulp aan anderen dan geeft ruim een derde (36%) aan dat zij dit vaak of altijd doen tegenover 14% die zegt dit (bijna) nooit te doen. 75-plussers geven, zoals mocht worden verwacht, vaker geen hulp (27% nooit). Dit beeld is anders dan wanneer het gaat om het krijgen van hulp: circa de helft (54%) krijgt (bijna) nooit hulp tegenover 15% die juist vaak of altijd hulp krijgt. Mannen krijgen iets minder vaak hulp (59% (bijna) nooit) en 75-plussers juist vaker vaak of altijd (23%).

Kwaliteit van leven in Den Haag

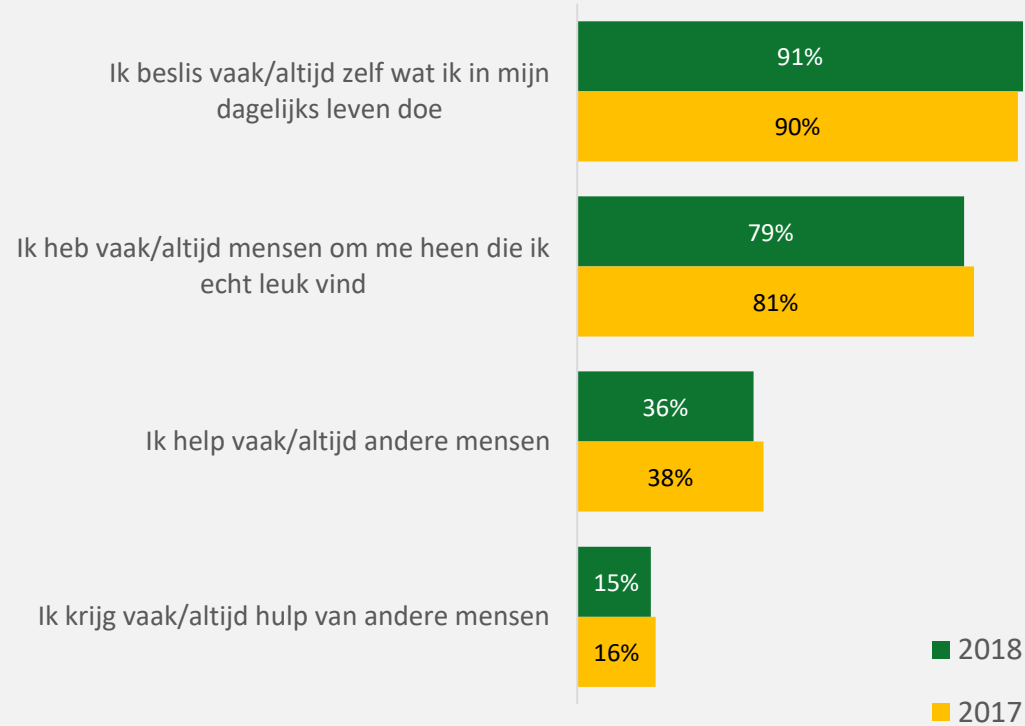

Mate waarin men tevreden is over de kwaliteit van leven, 2018.

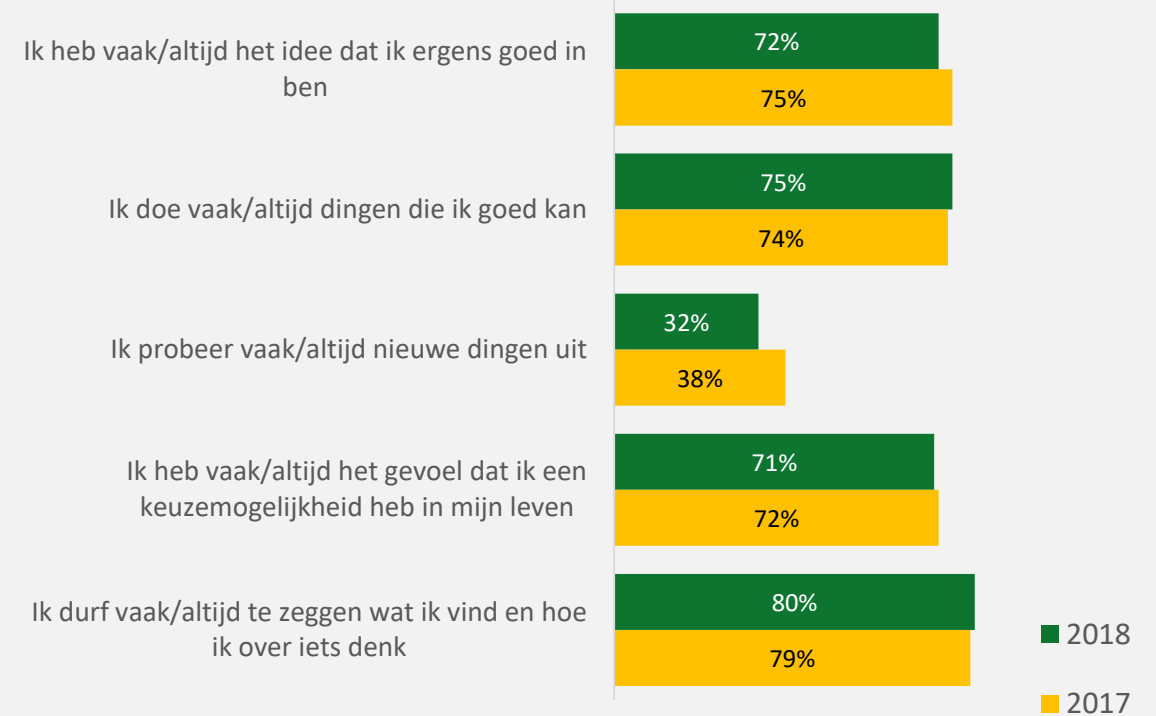
Acht op de tien inwoners (80%) durven (altijd of vaak) aan te geven hoe ze over iets denken. Lager opgeleiden (67%) en 75-plussers (74%) durven dit iets minder vaak. Gemiddeld vinden drie op de vier inwoners dat zij ergens goed in zijn (72% vaak of altijd). 65-74 Jarigen (59%), maar vooral 75-plussers vinden dit veel minder vaak (51%). Naarmate het opleidingsniveau toeneemt is men vaker van mening ergens goed in te zijn (61% vaak of altijd onder lager opgeleiden tot 77% onder hoger opgeleiden). Eveneens drie op de vier inwoners doen ook dingen waar ze goed in zijn (75%). Dit aandeel ligt ook lager onder 75-plussers (57% vaak of altijd) en hoger onder hoger opgeleiden (78%).

Circa zeven op de tien inwoners hebben het gevoel keuzes te hebben in het leven (71% vaak of altijd). Dit ligt met name veel lager onder 75-plussers (53%). Ook onder lager opgeleiden ligt dit aandeel lager (60%). Bijna een derde probeert wel eens nieuwe dingen uit (32%). 75-Plussers (24%) en lager opgeleiden (22%) doen dit minder vaak en hoger opgeleiden juist vaker (37%). Eén op de zes Hagenaars (16%) doet zelden of nooit iets nieuws.

Kwaliteit van leven in Den Haag

Mate waarin men vaak/altijd tevreden is over de kwaliteit van leven, 2017-2018.

Mate waarin men vaak/altijd tevreden is over de kwaliteit van leven, 2017-2018.

Vergeleken met vorig jaar zijn de verschillen minimaal. Alleen het aandeel dat vaak of soms nieuwe dingen uitprobeert, is iets gedaald.

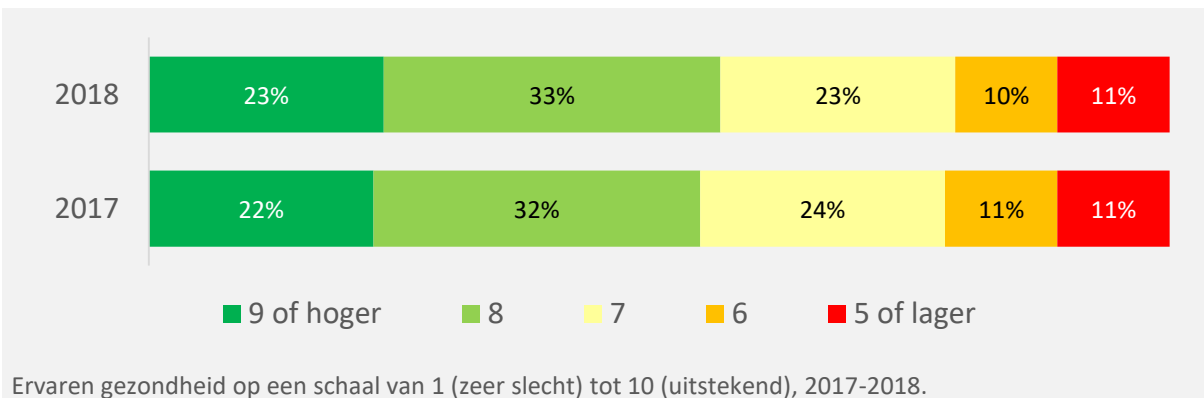
Inwonersonderzoek 2018

Gezondheid en beperkingen

De beleving van de gezondheid van Hagenaars staat centraal in dit hoofdstuk. Daarbij wordt ook gekeken naar respondenten met mogelijke beperkingen of chronische aandoeningen, hoe zij in het leven staan en de ondersteuning die zij krijgen.

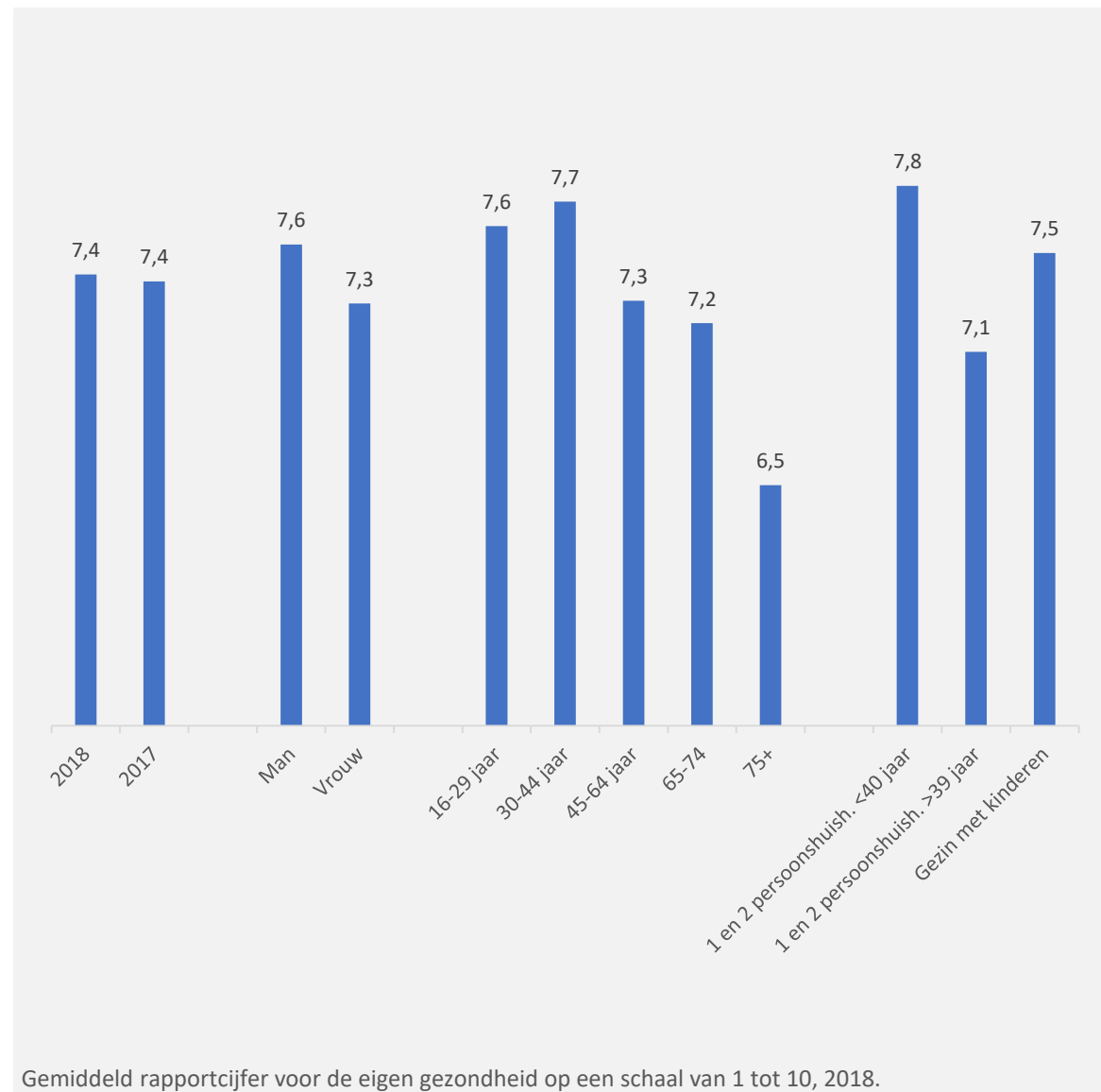
- Gemiddeld genomen wordt de eigen gezondheid met een ruime voldoende (7,4) beoordeeld. Dit cijfer is gelijk gebleven vergeleken met het gemiddelde cijfer van vorig jaar. De ouderen van 75+ geven wel een voldoende, maar een lager cijfer dan gemiddeld (een 6,5). Ook voor inwoners met een beperking (6,1) en/of met een chronische aandoening (6,3) ligt het rapportcijfer onder het gemiddelde.
- Eén op de vijf inwoners (21%) heeft één of meer beperkingen of handicaps. Eén op de drie (31%) heeft last van een chronische aandoening. Van de inwoners die een beperking of chronische aandoening hebben, voelt bijna een kwart (23%) zich sterk belemmerd in het dagelijks leven. Het merendeel wordt licht belemmerd (54%) en een kwart voelt zich niet belemmerd (23%).
- Het grootste deel reageert positief op de vraag of zij zich weten te redden in moeilijke tijden (73%). Wel geeft één op de drie (32%) aan dat zij zelden of nooit de mensen in hun omgeving om hulp vragen als dit nodig is, en twee op de tien (20%) vinden de hulp niet gemakkelijk te organiseren.
- Meer dan de helft van de Hagenaars met een beperking of chronische aandoening verplaatst zich binnen Den Haag veelal lopend (63%), met de tram (56%) of met de auto (52%). Van de auto wordt vooral gebruik gemaakt door gezinnen met kinderen (68%), één en tweepersoons huishoudens onder de 40 jaar nemen vaker de fiets (68%). Buiten Den Haag worden de auto en de trein veel gebruikt als vervoersmiddel.
- Het percentage mensen met een beperking of chronische aandoening dat ondersteuning krijgt vanuit de Wmo is 16%. Hierbij gaat het vooral om hulp in het huishouden (9%), waar met name 75-plussers een beroep op doen (30%). Ruim een derde verwacht in de toekomst (meer) ondersteuning vanuit de Wmo nodig te hebben (38%). Van de mensen die aangeven in de toekomst Wmo ondersteuning nodig te hebben krijgt 67% nu nog geen ondersteuning van de Wmo.
- 15% Van de respondenten met een beperking of chronische aandoening verwacht in de toekomst een aangepaste woning nodig te hebben. Dit aandeel is het hoogst onder de 75plussers (34%).

Op de vraag welk rapportcijfer de Hagenaars geven aan hun gezondheid, geven zij gemiddeld een 7,4. Dit is gelijk aan het gemiddelde cijfer van vorig jaar.

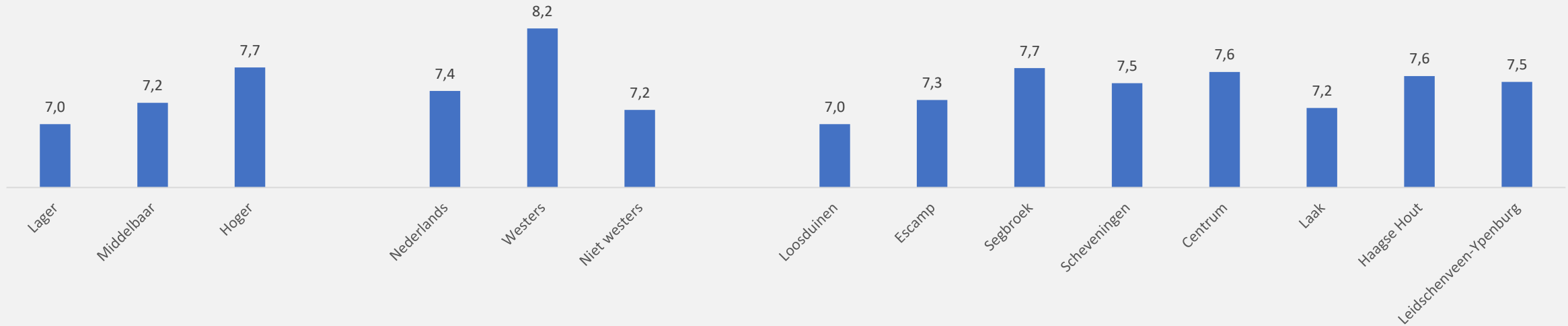
De inwoners zijn echter, net als vorig jaar, verdeeld in tevredenheid over hun gezondheid. Ruim de helft (56%) is (zeer) tevreden over de gezondheid en geeft deze een 8 of hoger, één op de tien (11%) is echter (zeer) ontevreden en beoordeelt de eigen gezondheid met een 5 of lager.

De groep ouderen van 75+ geeft een beduidend lager cijfer voor hun gezondheid dan gemiddeld (een 6,5). De respondenten onder de 45 zijn het meest tevreden met hun gezondheid (7,6 voor 16-29 jaar en 7,7 voor 30-44 jaar). Dit geldt ook voor de één- en tweepersoons-huishoudens onder de 40 jaar (7,8 gemiddeld).

Rapportcijfer voor gezondheid

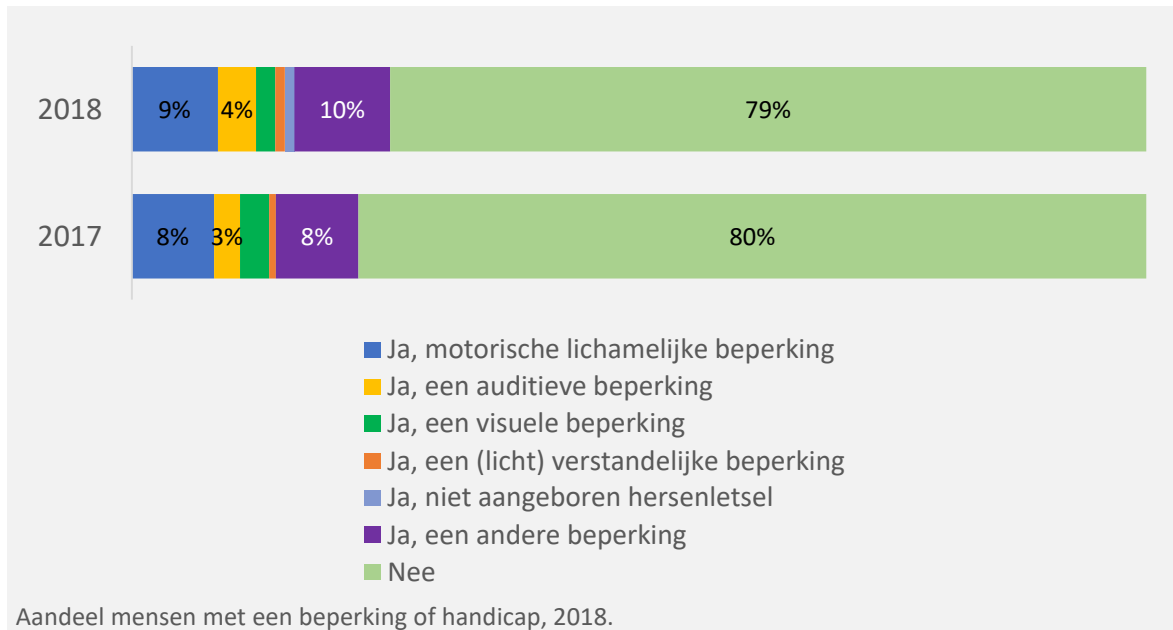
Gemiddeld rapportcijfer voor de eigen gezondheid op een schaal van 1 tot 10, 2018.

Hoger opgeleiden zijn met een 7,7 gemiddeld meer tevreden over hun gezondheid dan de middelbaar (7,2) en lager (7,0) opgeleiden. De respondenten van Nederlandse afkomst scoren precies het gemiddelde met een 7,4. Niet-Nederlandse Hagenaars met een westerse afkomst scoren beduidend hoger, namelijk een 8,2.

De inwoners van Loosduinen geven een lager gemiddelde van een (7,0) en ook in Laak (7,2) is het gemiddelde cijfer iets lager. Segbroek scoort het hoogst (7,7), gevolgd door Haagse Hout (7,6) en Centrum (7,6). De rapportcijfers in de andere stadsdelen liggen rond het gemiddelde. De gemiddelde rapportcijfers per stadsdeel zijn ingegeven door de verschillen in leeftijdsopbouw, opleidingsniveau en achtergrond.

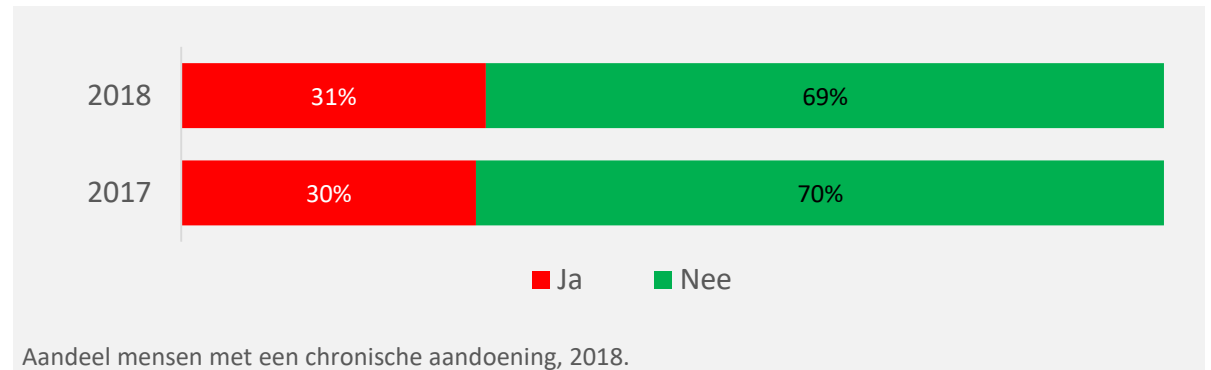
Voor inwoners met een beperking (6,1) en/of met een chronische aandoening (6,3) is het gemiddelde gezondheidscijfer aanzienlijk lager dan voor inwoners die geen beperking of chronische ziekte hebben (8,0).

Beperking, handicap en / of chronische aandoening

Eén op de vijf inwoners (21%) heeft één of meer beperkingen en/of handicaps. Hierbij komen motorische lichamelijke en auditieve beperkingen het meest voor (resp. 9% en 4%).

Hagenaars met een beperking geven gemiddeld een lager rapportcijfer voor hun gezondheid: mensen met een motorische lichamelijke beperking geven vaak een onvoldoende (gemiddeld 5,6), mensen met een auditieve (6,0) of visuele beperking (6,4) geven wel een voldoende, maar lager dan gemiddeld.

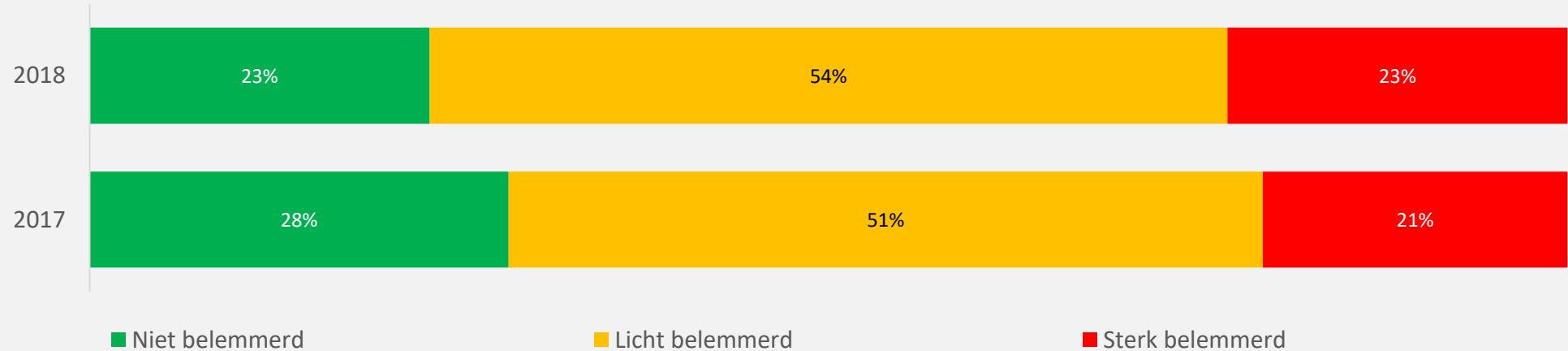

Één op de drie respondenten (31%) heeft een chronische aandoening (een ziekte waar iemand langdurig last van heeft, zoals suikerziekte, CARA, hart- en vaatziekten, kanker, artrose, reuma, ernstige of hardnekkige rug-aandoeningen, etc.).

In verhouding komt een chronische aandoening meer voor bij vrouwelijke respondenten (36%) dan bij de mannen (25%). Ouderen boven de 65 (52%) en lager opgeleiden (44%) hebben ook vaker een chronische aandoening. Ook in Loosduinen hebben meer inwoners dan gemiddeld te maken met een chronische aandoening (42%). In Loosduinen wonen relatief veel ouderen.

Net als een beperking of handicap geeft een chronische aandoening aanleiding bij de Hagenaars om de gezondheid een lager gemiddelde te geven: een gemiddelde van 6,3.

Belemmeringen in het dagelijks leven

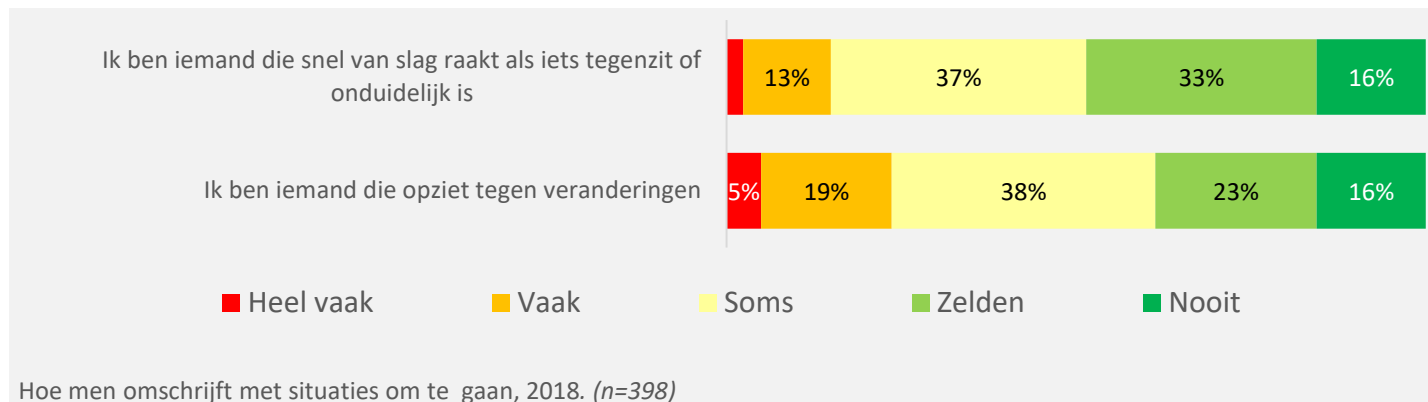
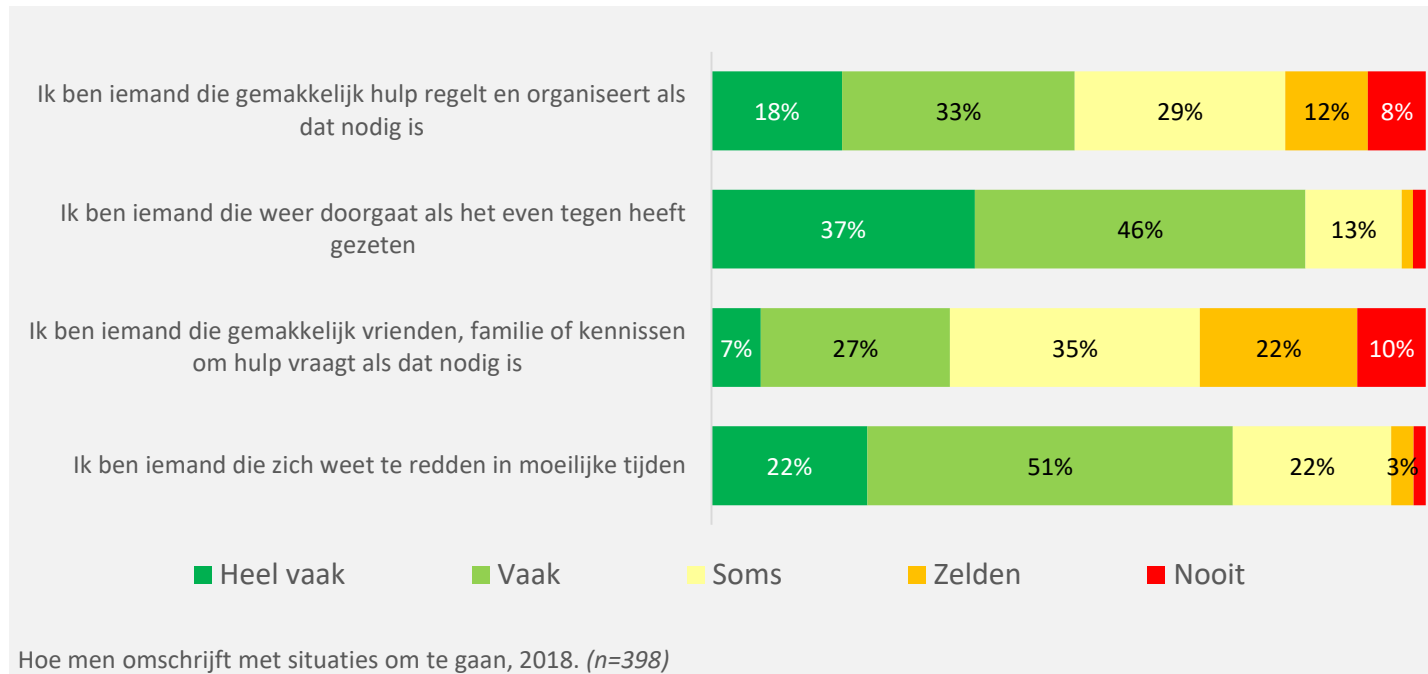

Aandeel mensen dat zich belemmerd voelt in het dagelijks leven, 2018. ($n=418$).

Van de inwoners met een beperking of chronische aandoening, voelt bijna een kwart (23%) zich sterk belemmerd in het dagelijks leven. Het merendeel wordt licht belemmerd (54%) en ook ongeveer een kwart (23%) voelt zich niet belemmerd door hun beperking of chronische aandoening. Het percentage inwoners dat zich sterk of licht belemmerd voelt (77%) is iets hoger dan in 2017 (72%).

75-Plussers en lager opgeleiden met een beperking of chronische aandoening ervaren relatief vaak een sterke belemmering in hun dagelijkse leven (resp. 34% en 32%).

Omgaan met omstandigheden

Aan de respondenten met een beperking/handicap of chronische aandoening is gevraagd om te reageren op een aantal stellingen over zelfredzaamheid en hoe zij met bepaalde situaties om gaan.

Het overgrote deel van de ondervraagden geeft aan door te gaan als het even tegen zit (83%) en dat men zich weet te redden in moeilijke tijden (73%).

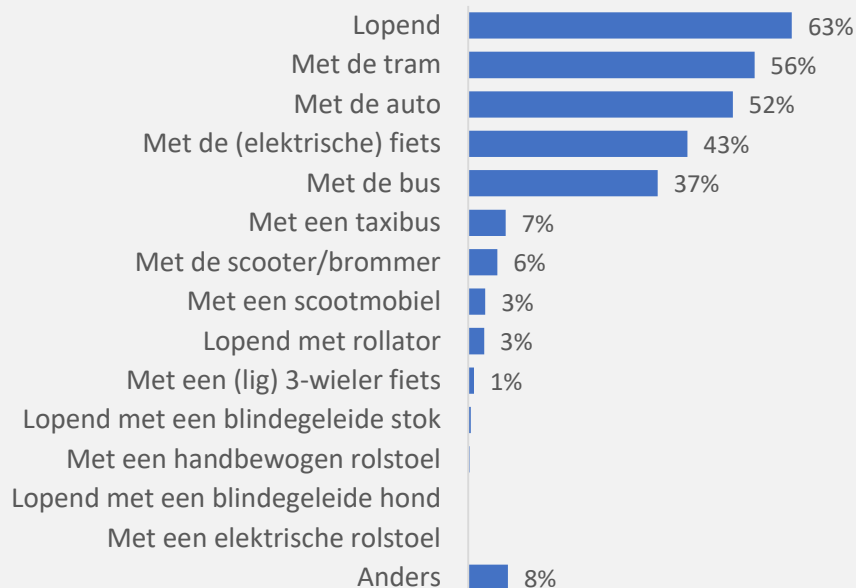
Ruim de helft (51%) organiseert (heel) vaak gemakkelijk hulp als dat nodig is en een derde (34%) kan hiervoor meestal gemakkelijk vrienden, familie of kennissen inschakelen. Eén op de drie (32%) geeft aan dat zij zelden of nooit de mensen in hun omgeving om hulp vragen als dit nodig is, en twee op de tien (20%) zeggen dat dit niet gemakkelijk te organiseren is.

Ruim een derde zegt soms snel van slag te raken als iets tegenzit of onduidelijk is (37%) en zegt ook soms op te zien tegen veranderingen (38%).

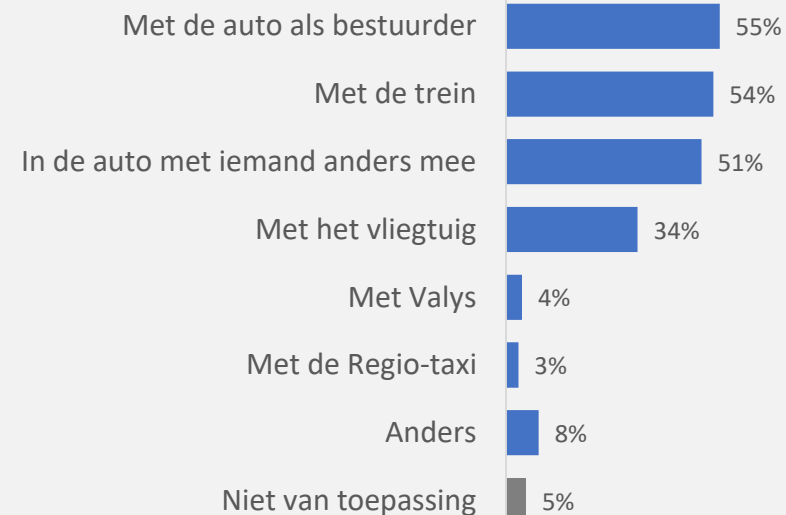
Verplaatsen binnen en buiten Den Haag

Den Haag

Hoe men zich regelmatig verplaatst binnen Den Haag, 2018. (n=419)

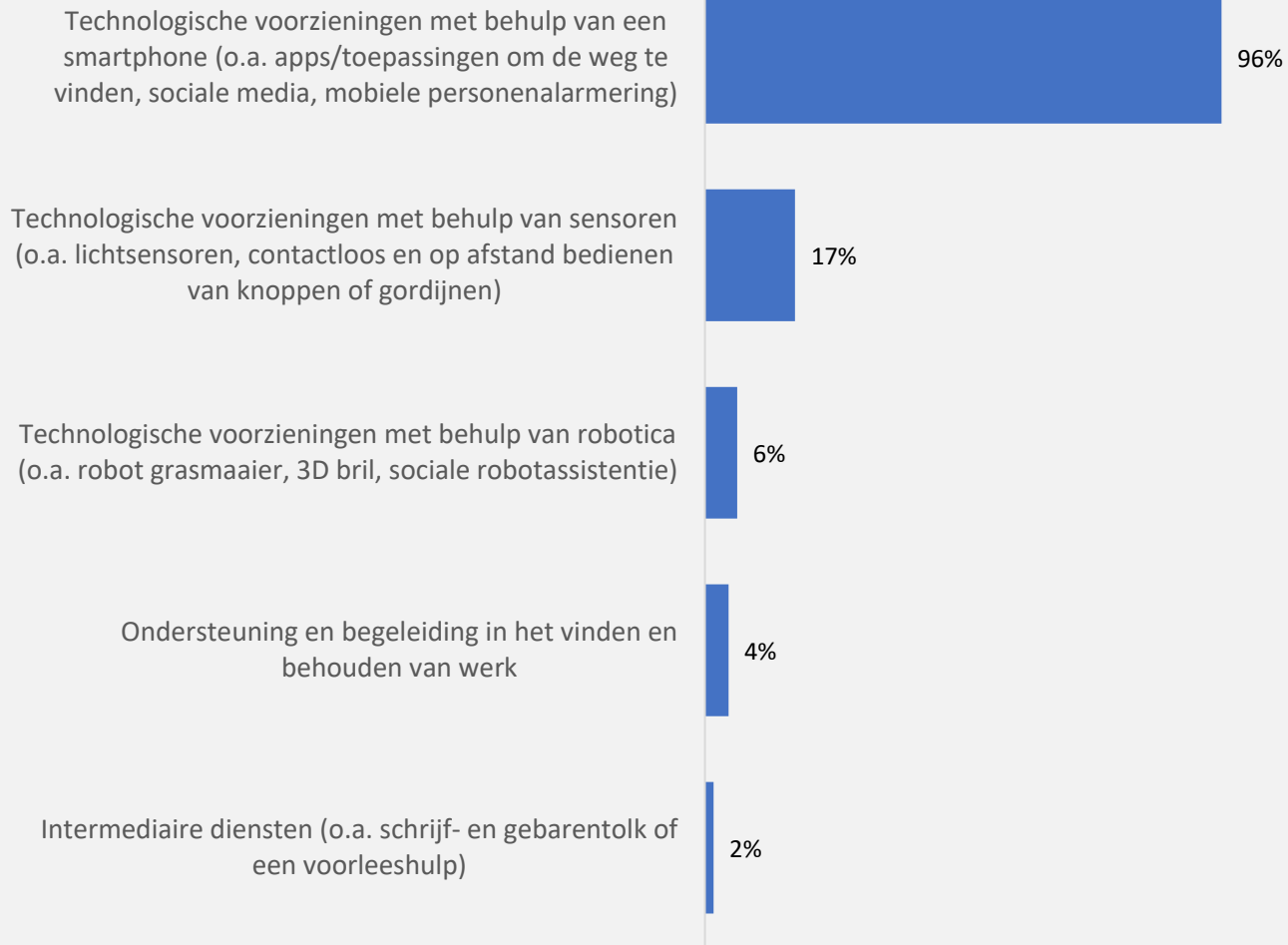
Met welke vervoersmiddelen men de afgelopen twee jaar naar bestemmingen buiten Den Haag heeft gereisd, 2018. (n=409)

In de figuren is te zien hoe Hagenaars met een beperking of chronische aandoening zich verplaatsen binnen en buiten Den Haag. Meer dan de helft verplaatst zich veelal te voet, met de tram of met de auto (resp. 63%, 56%, 52%). De 30-44 jarigen gaan vaker dan gemiddeld te voet (80%) en dit geldt ook voor middelbaar en hoger opgeleiden (resp. 70% en 67%). Van het OV wordt meer dan gemiddeld gebruik gemaakt van de 65-74 jarigen (tram: 67%, bus: 52%) en de bewoners uit Loosduinen (tram: 65%, bus: 49%) en Haagse Hout (tram: 63%, bus: 50%). Van de auto wordt vooral veel gebruik gemaakt door gezinnen met kinderen (68%) en van de fiets vaak door één- en tweepersoons huishoudens onder de 40 jaar (68%).

Buiten Den Haag worden de auto en de trein veel gebruikt als vervoersmiddel. Gezinnen met kinderen en middelbaar en hoger opgeleiden gaan vaker zelf met de auto (resp. 67%, 61% en 64%). 30-45-Jarigen rijden vaker met iemand mee (70%) en ook de trein is bij hen geliefd (71%).

Gebruik van voorzieningen

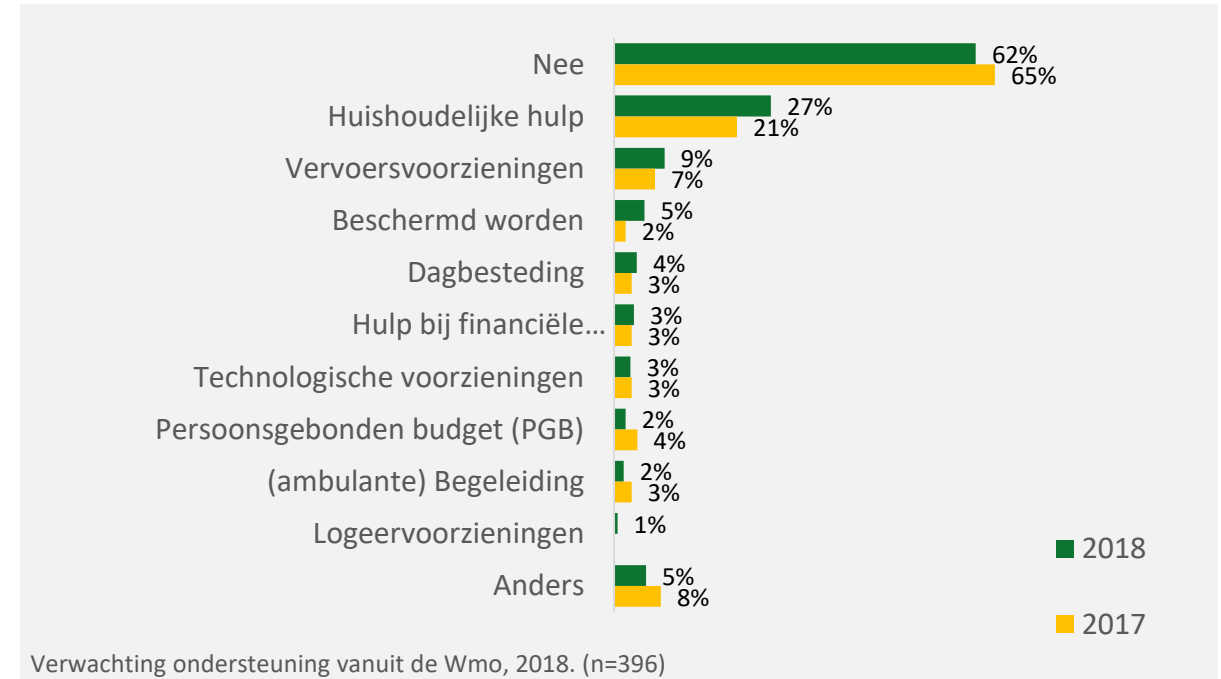
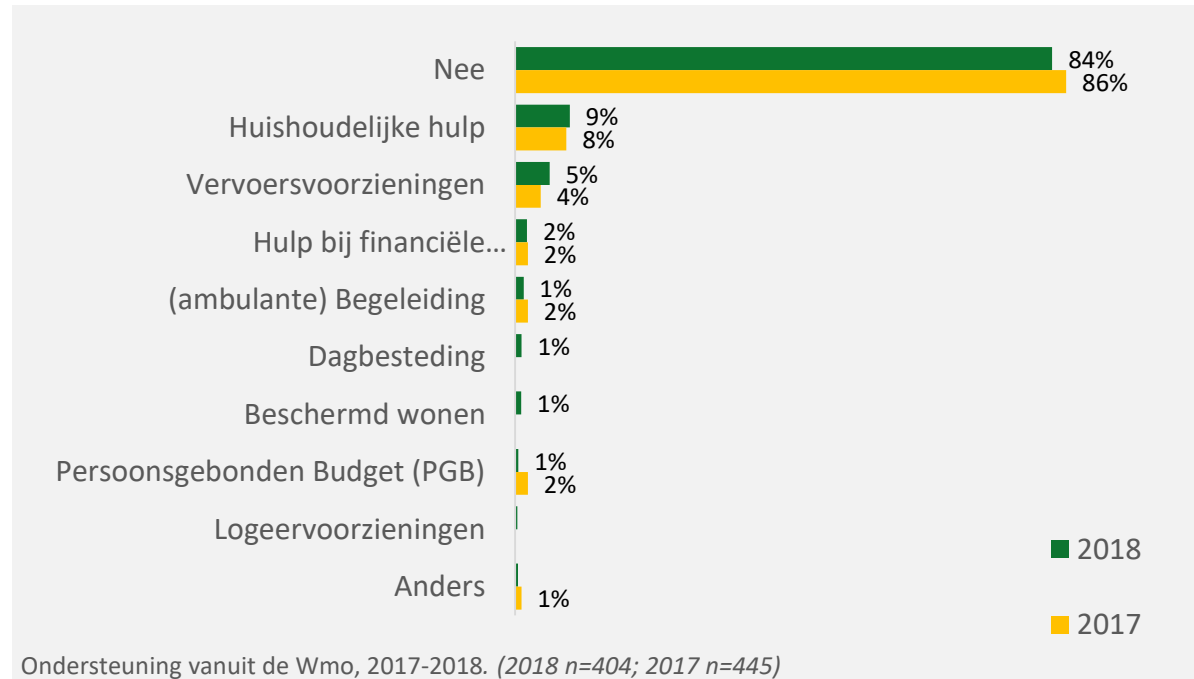

Gebruik van (technologische) voorzieningen, 2018. (n=294).

Bijna alle respondenten met een beperking of chronische aandoening maken gebruik van technologische voorzieningen met behulp van een smartphone (96%). Dit geldt voor alle leeftijdscategorieën, hoewel de 75-plussers hier wat minder gebruik van maken (92%). Ook bij mensen met een licht verstandelijke beperking en lager opgeleiden zijn technologische toepassingen iets minder populair (resp. 72% en 89%). Het gaat hierbij echter om kleine absolute aantallen.

De technologische voorzieningen met behulp van sensoren worden meer dan gemiddeld gebruikt door 75-plussers (25%) en ook door bewoners van het stadsdeel Haagse Hout (40%).

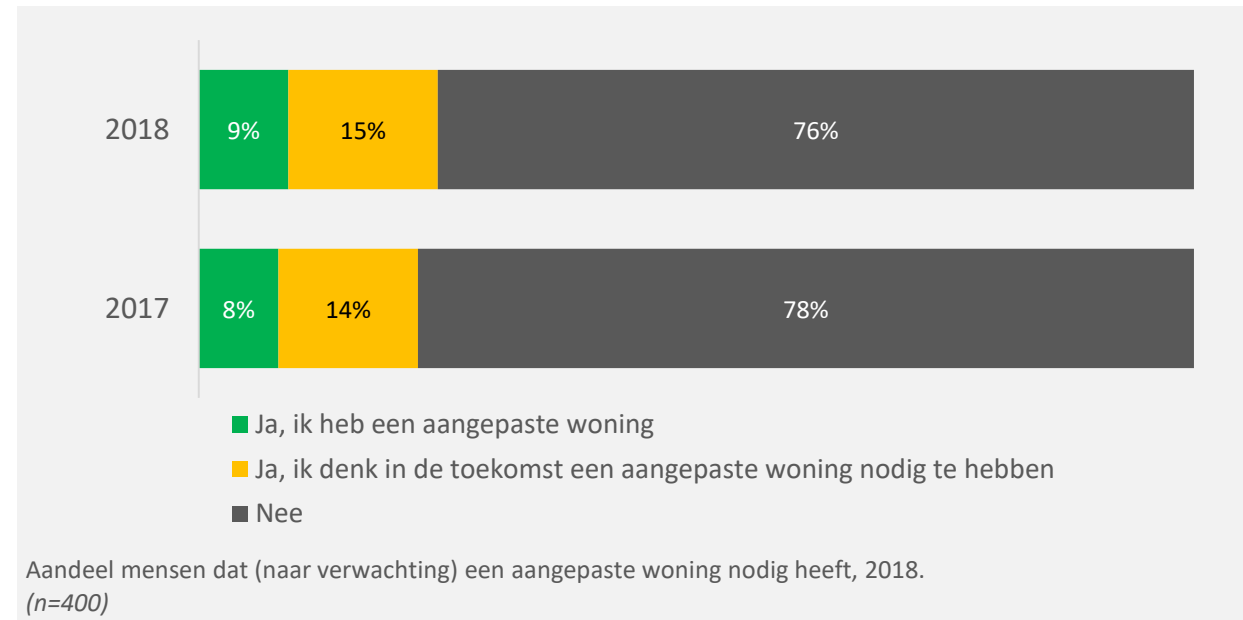
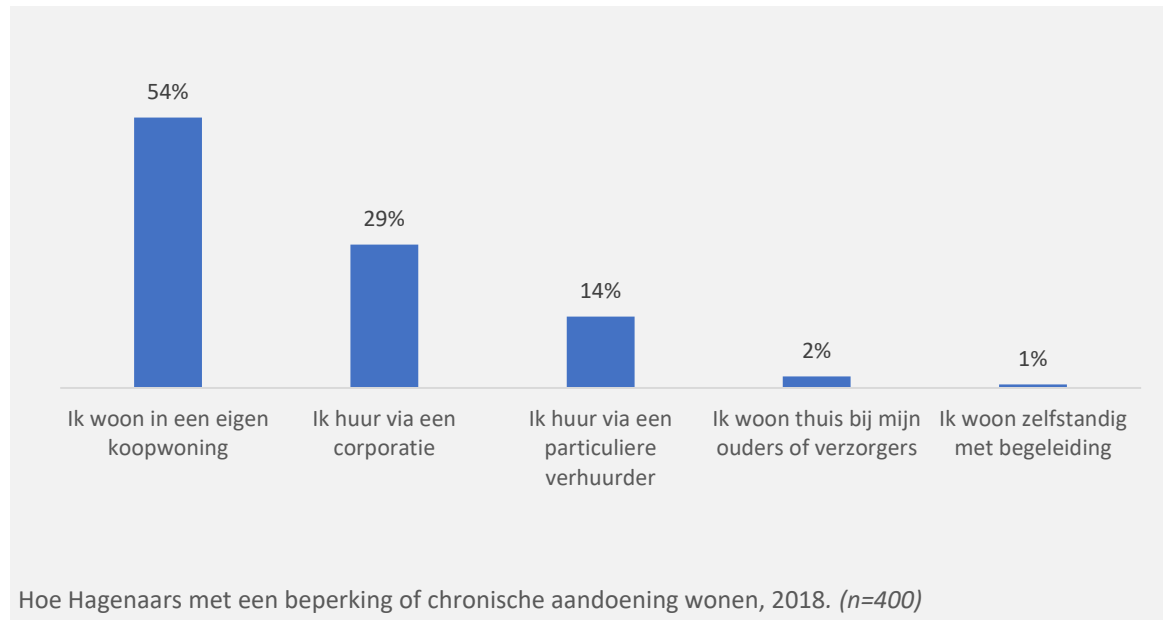
Ondersteuning WMO

Het aandeel mensen met een beperking of chronische aandoening dat ondersteuning krijgt vanuit de Wmo is vergelijkbaar met vorig jaar. Eén op de zes (16%) ondervraagden gaf aan hulp te krijgen via de Wmo. Het gaat dan met name om hulp in het huishouden (9%), waar vooral de 75plussers beroep op doen (30%).

Ruim een derde verwacht in de toekomst (meer) ondersteuning vanuit de Wmo nodig te hebben (38%). Hierbij gaat het met name om hulp in het huishouden: dit percentage was 2017 nog 21% en is dit jaar gestegen naar 27%. De vraag naar toekomstige hulp in het huishouden komt name van ouderen boven de 75 jaar (57%). Van de mensen die aangeven in de toekomst Wmo ondersteuning nodig te hebben krijgt 67% nu nog geen ondersteuning.

Aangepast wonen in Den Haag

Ruim de helft (54%) van de respondenten met een beperking of chronische aandoening woont in een koopwoning. Dit zijn vooral gezinnen met kinderen (69%).

Een derde (29%) huurt via een woningcorporatie. De leeftijdscategorieën tot 30 jaar en vanaf 75 jaar huren meer dan gemiddeld van een corporatie (resp. 33% en 40%). Eén- en tweepersoons huishoudens onder 40 jaar huren meer van een particuliere verhuurder (48%) dan het gemiddelde van 14%.

Ruim drie kwart van de respondenten denkt geen aangepaste woning nodig te hebben (76%). Bijna een tiende (9%) heeft al een aangepaste woning, waarvan 58% een woning bij een corporatie huurt. Een zesde (15%) verwacht in de toekomst een aangepaste woning nodig te hebben. Dit aandeel is het hoogst onder de 75-plussers (34%).

Inwonersonderzoek 2018

Integratie

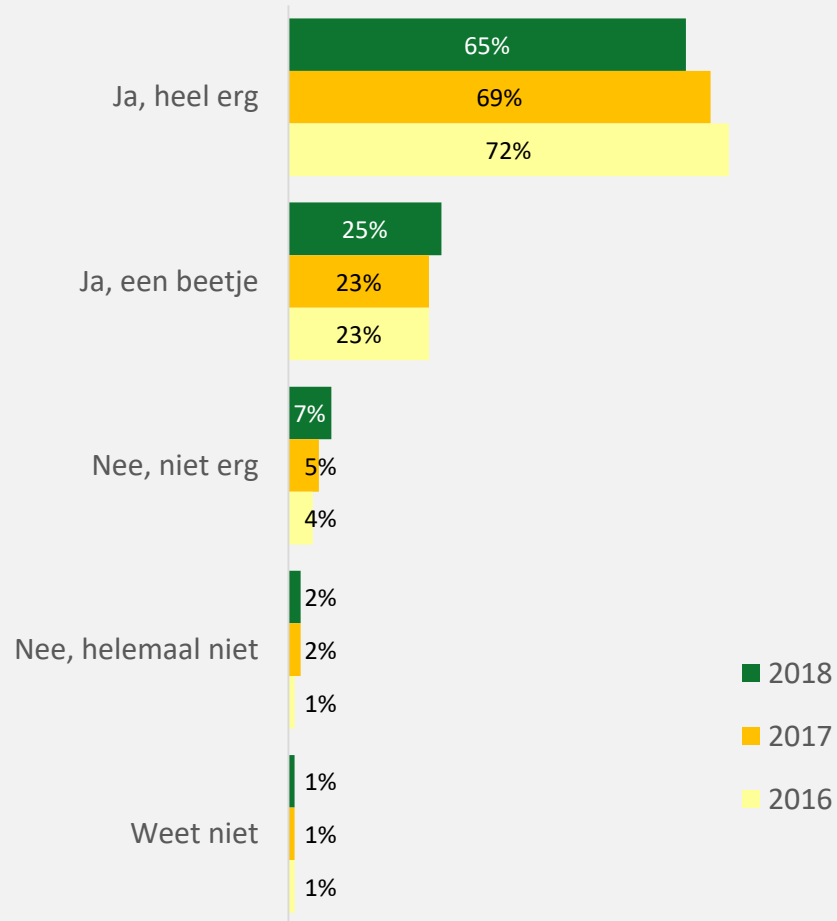

Bij dit onderdeel over integratie passeren uiteenlopende onderwerpen de revue. Het gaat daarbij onder andere om de omgang tussen verschillende bevolkingsgroepen in de buurt, geloofsovertuigingen, discriminatie en participatie.

- Het merendeel van de Hagenaars voelt zich wel thuis in Den Haag (heel erg thuis: 65%; een beetje: 25%).
- Zeven op de tien respondenten geven aan dat in hun buurt veel mensen met en zonder migratieachtergrond door elkaar wonen (72%) en 58% vindt dat buurtbewoners van verschillende afkomst goed met elkaar omgaan. Inwoners van Escamp (90%) Laak (89%) en Centrum (80%) geven meer dan gemiddeld aan dat verschillende bevolkingsgroepen in de buurt door elkaar wonen en zijn vaker van mening dat buurtbewoners van verschillende afkomst niet goed met elkaar omgaan (resp. 17%, 25% en 16%).
- Van de respondenten rekent een kwart zichzelf tot het christendom (25%). Bijna zes op de tien respondenten hebben geen geloofsovertuiging (58%).
- Bijna een kwart van de respondenten is het afgelopen jaar wel eens uitgescholden of gediscrimineerd (24%). Dit gebeurde vooral op straat (13%) en met name vanwege afkomst (26%) of gedrag (20%).
- Drie kwart van de Hagenaars is lid van één of meer organisaties (77%). Iets meer dan één op de drie is lid van een sportvereniging (36%), circa een kwart is (ook) van een bewonersvereniging (27%), een organisatie op het gebied van kunst of cultuur (26%) of een ideële organisatie (23%). Hoger opgeleiden (82%), inwoners van Scheveningen (83%) en Segbroek (81%) en 75-plussers (76%) zijn wat vaker lid van één of meer organisaties.
- Bijna één op de tien respondenten (7%) verricht als vrijwilliger speciale activiteiten op een school, een opleidingsinstituut of universiteit. Respondenten uit Haagse Hout (12%) en Scheveningen (11%) zijn vaker vrijwilliger, respondenten uit Centrum (3%), Escamp (4%) en Loosduinen (5%) juist minder vaak.

Thuis voelen in Den Haag

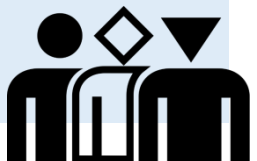

Aandeel respondenten dat zich thuis voelt in Den Haag, 2016-2018.

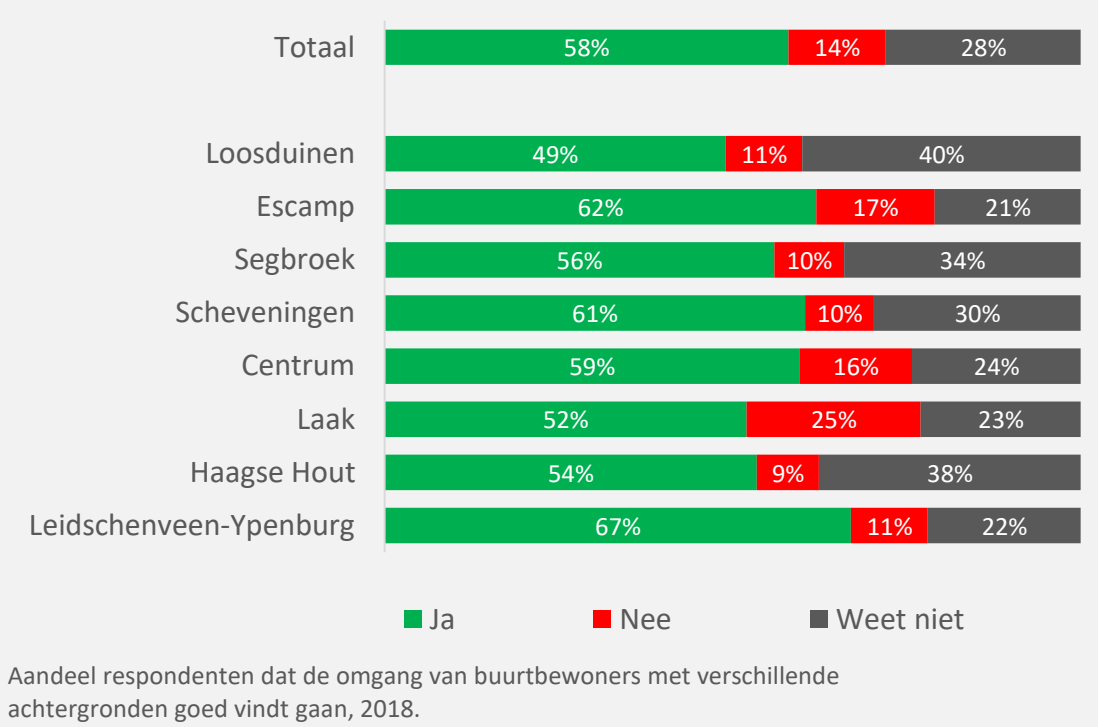
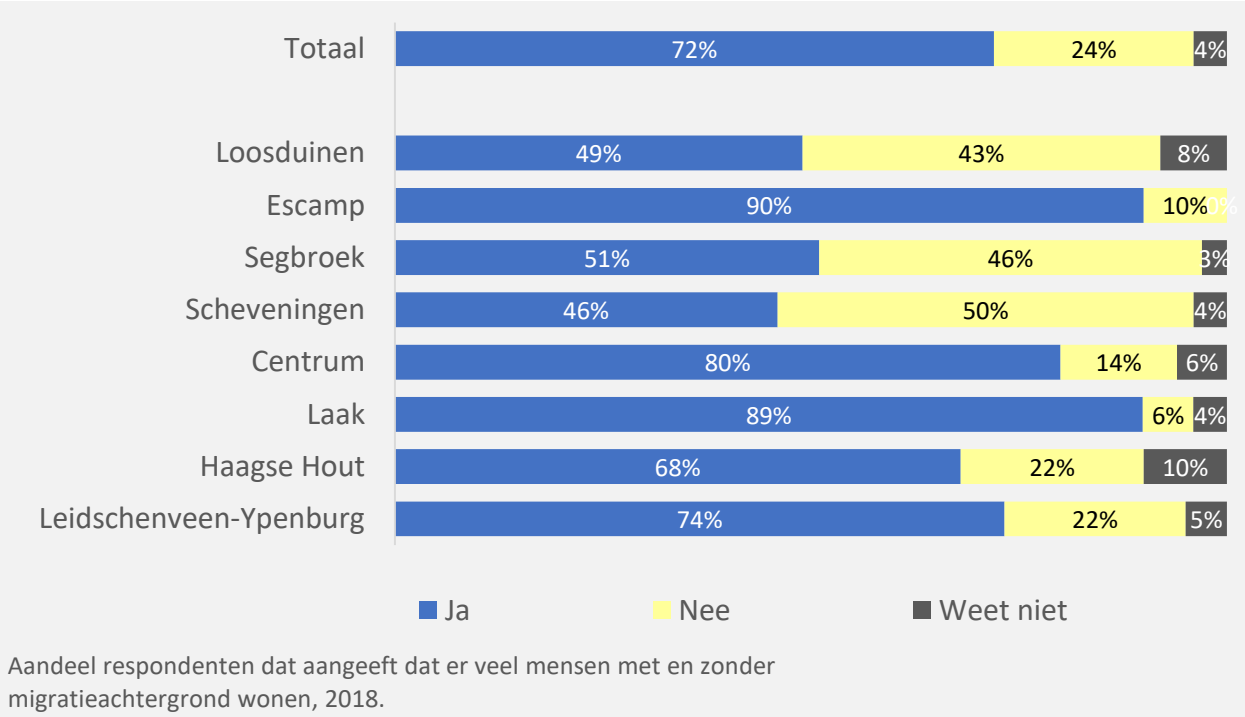
Twee op de drie (65%) respondenten voelen zich heel erg thuis in Den Haag en nog eens een kwart (25%) 'een beetje'. Dat betekent dat negen op de tien inwoners zich in meer of mindere mate thuis voelen in de stad. Circa één op de tien voelt zich in Den Haag niet erg (7%) of helemaal niet thuis (2%).

Naarmate de leeftijd toeneemt, voelen inwoners zich meer dan gemiddeld thuis in Den Haag (72% van de 75-plussers 'heel erg' tegenover 62% van de 16 tot 30 jarigen). Inwoners van Scheveningen (75%) en Haagse Hout (72%) voelen zich meer dan gemiddeld thuis in Den Haag, inwoners van Escamp (58%) en Leidschenveen-Ypenburg (61%) juist minder dan gemiddeld.

Het aandeel inwoners dat zich heel erg thuis voelt in Den Haag neemt wel geleidelijk af (van 72% in 2016 naar 69% in 2017 en 65% in 2018).

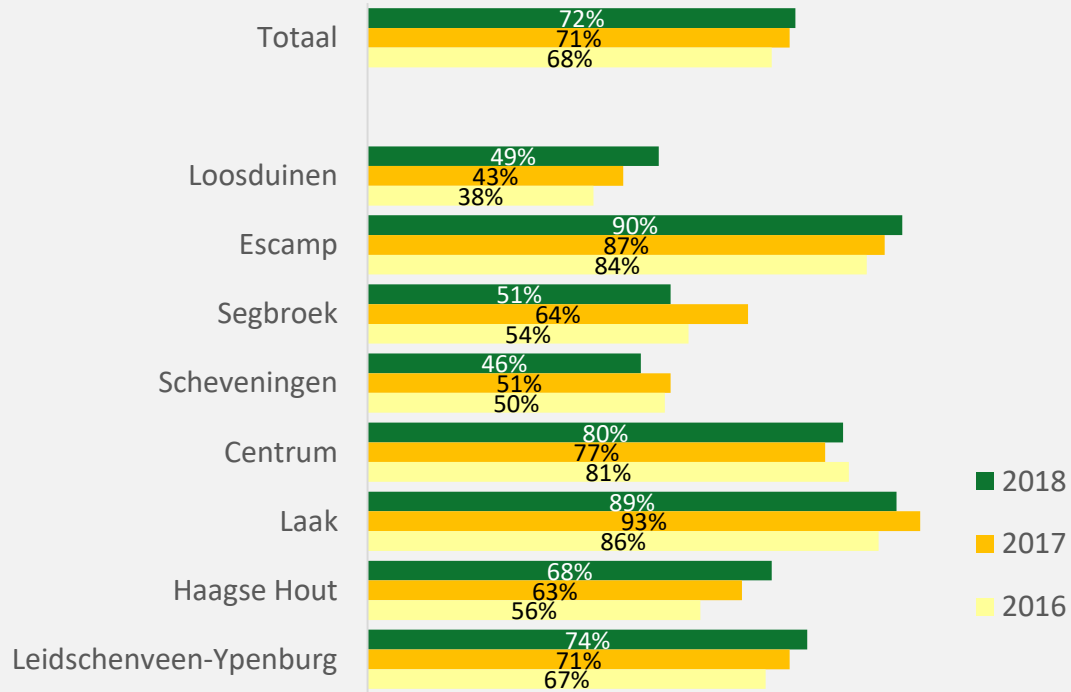
Bevolkingsgroepen in de Haagse samenleving

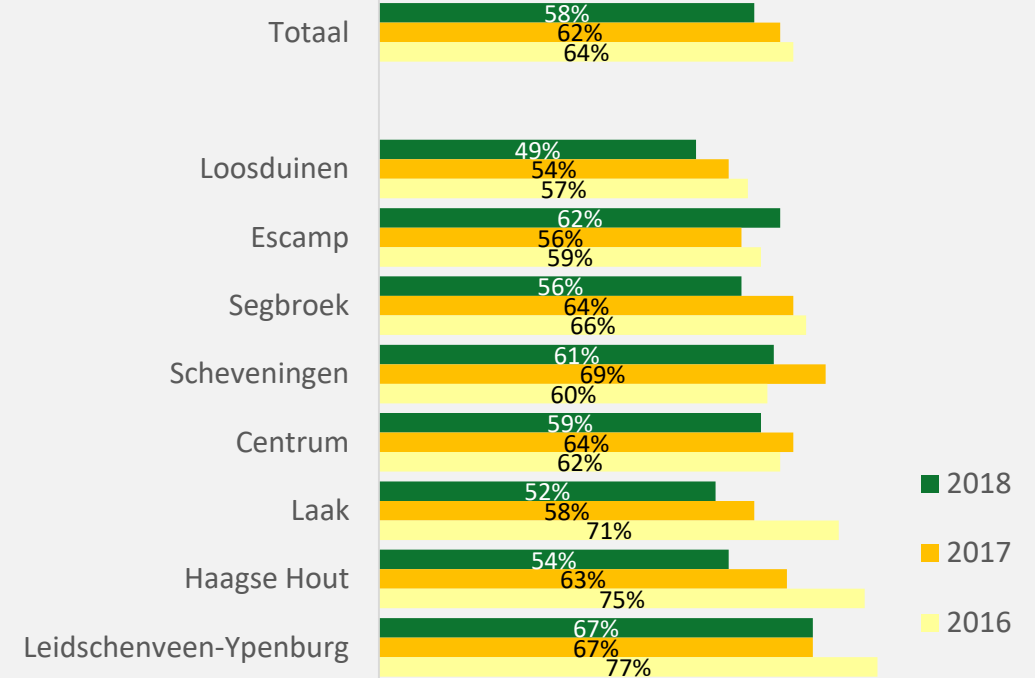
Zeven op de tien respondenten (72%) geven aan dat in hun buurt veel mensen van Nederlandse en buitenlandse afkomst door elkaar wonen. Dit komt volgens de inwoners meer dan gemiddeld voor in Escamp (90%) en Laak (89%). Ook inwoners van het Centrum geven dit meer dan gemiddeld aan (80%). Respondenten uit Scheveningen (46%) Loosduinen (49%) en Segbroek (51%) zijn deze mening juist veel minder dan gemiddeld toegedaan.

Over de manier waarmee buurtbewoners van verschillende afkomst met elkaar omgaan zijn gemiddeld bijna zes op de tien respondenten positief (58%). Eén op de zeven respondenten (14%) vindt dat dit niet goed gaat. In de wijken waar de bevolkingssamenstelling het meest gemengd is, is men vaker dan gemiddeld negatief over de omgang met elkaar. Inwoners van Laak zijn het meest negatief hierover (25%).

Bevolkingsgroepen in de Haagse samenleving

Aandeel respondenten per stadsdeel, dat aangeeft dat er veel mensen met en zonder migratieachtergrond wonen, 2016-2018.

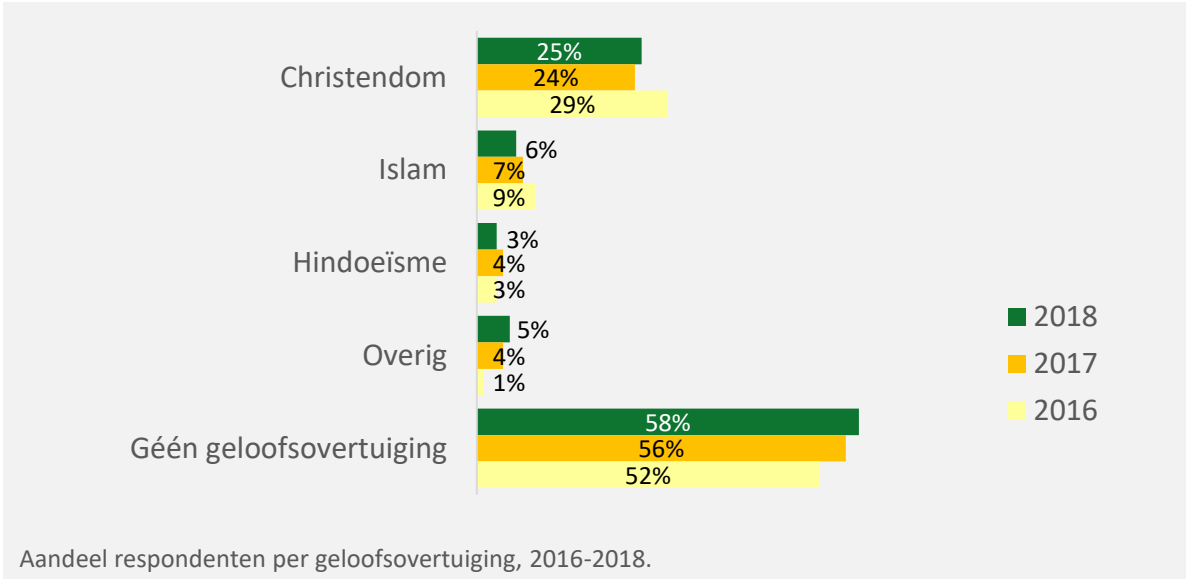

Aandeel respondenten dat de omgang van buurtbewoners met verschillende achtergronden goed vindt gaan, 2016-2018.

Vergeleken met de vorige meting is het oordeel niet echt veranderd als het gaat om het aandeel Nederlanders en buitenlanders dat door elkaar woont in de buurt. Naar stadsdeel verschilt het beeld enigszins. In sommige stadsdelen ziet men het aandeel bij iedere meting iets verder toenemen zoals in Loosduinen, Escamp, Haagse Hout en Scheveningen-Ypenburg. In andere stadsdelen is een wisselender beeld te zien.

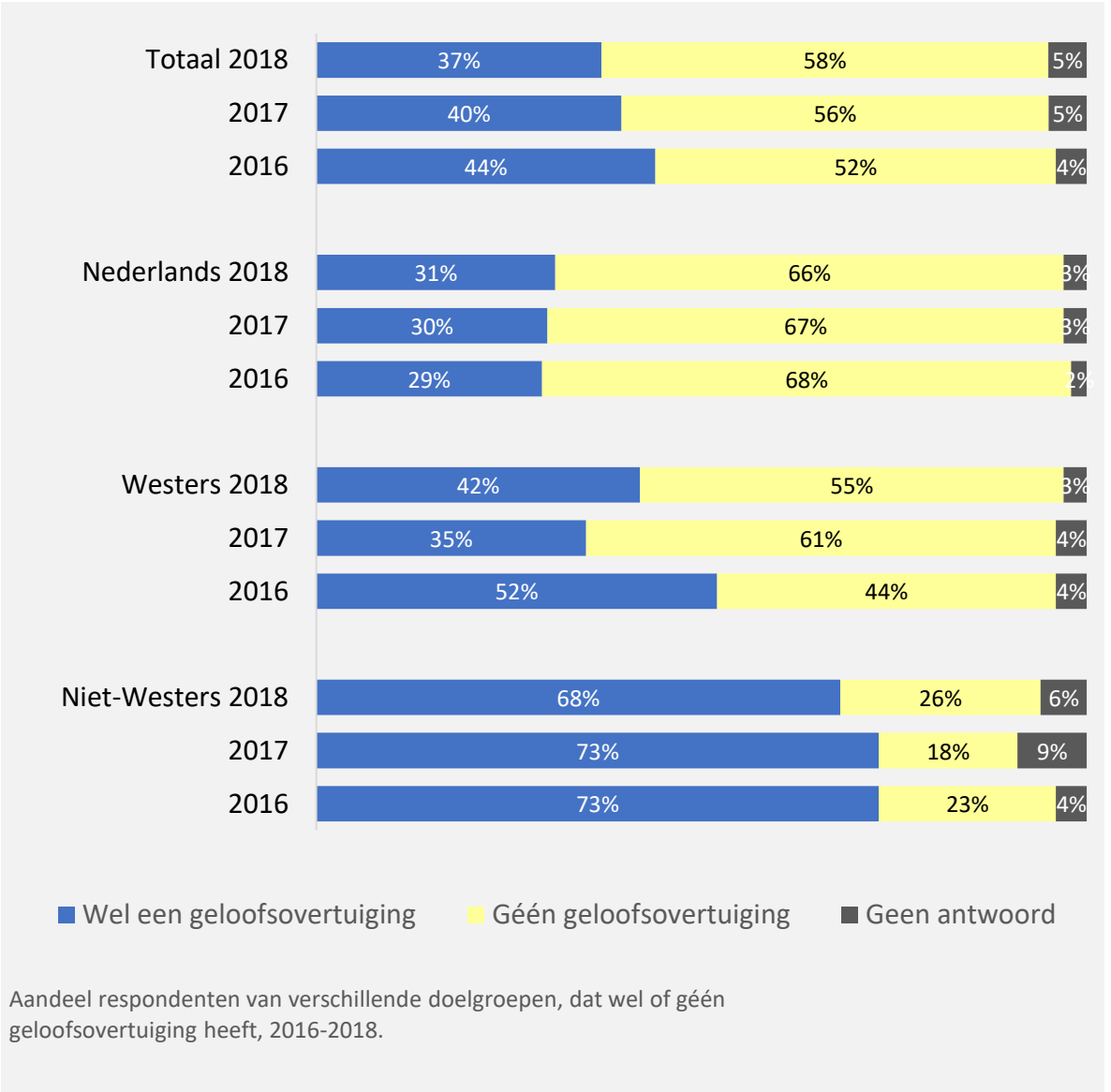
Het aandeel dat van mening is dat buurtbewoners van verschillende afkomst goed met elkaar omgaan daalt enigszins: van 64% in 2016 naar 62% in 2017 en naar 58% in 2018. Deze daling is te zien in bijna alle stadsdelen. Alleen inwoners van Escamp zijn positiever over de manier waarop buurtbewoners met een verschillende afkomst met elkaar omgaan. In Leidschenveen-Ypenburg is het oordeel niet veranderd vergeleken met de vorige meting.

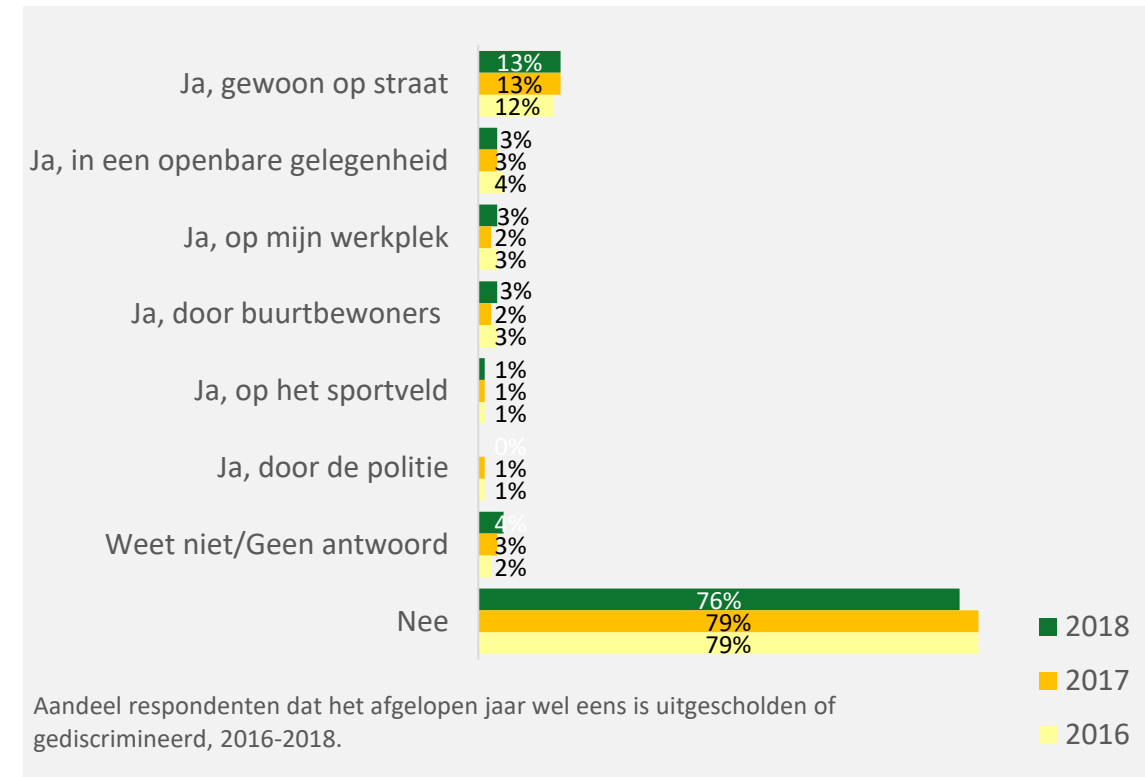
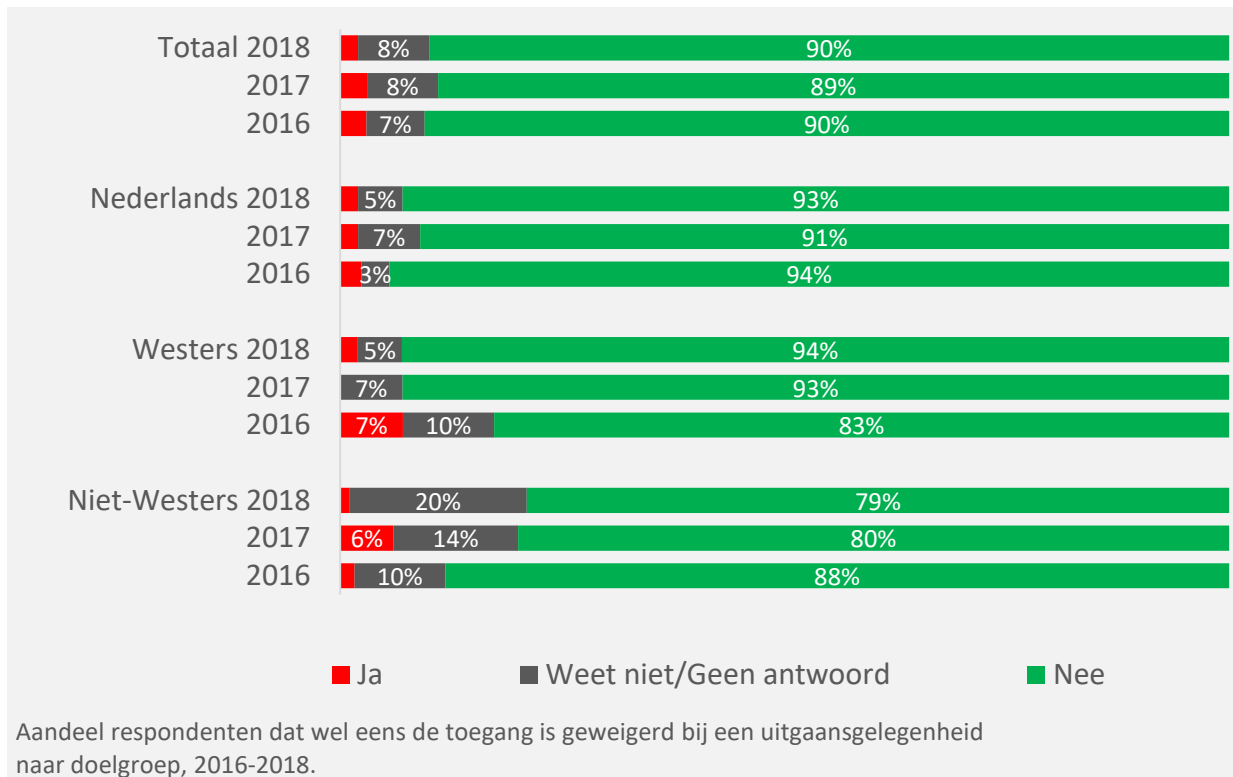
Geloofsovertuiging

Op de vraag of Hagenaars zichzelf rekenen tot een geloofsovertuiging, antwoordt een kwart (25%) het christendom. Tot de Islam rekt 6% zich en tot het Hindoeïsme 3%. Bijna zes op de tien Hagenaars rekenen zichzelf niet tot een geloofsovertuiging. Respondenten waarvan beide ouders in Nederland zijn geboren, hebben vaker geen geloofsovertuiging (66%). Nederlanders met een niet-Westerse afkomst zijn vaker moslim (24%) dan gemiddeld (6%).

Op hoofdlijnen is het beeld niet veranderd vergeleken met de voorgaande metingen. Wel is te zien dat het aandeel Hagenaars zonder geloofsovertuiging iets verder toeneemt: van 52% in 2016 naar 56% in 2017 en naar 58% in 2018.

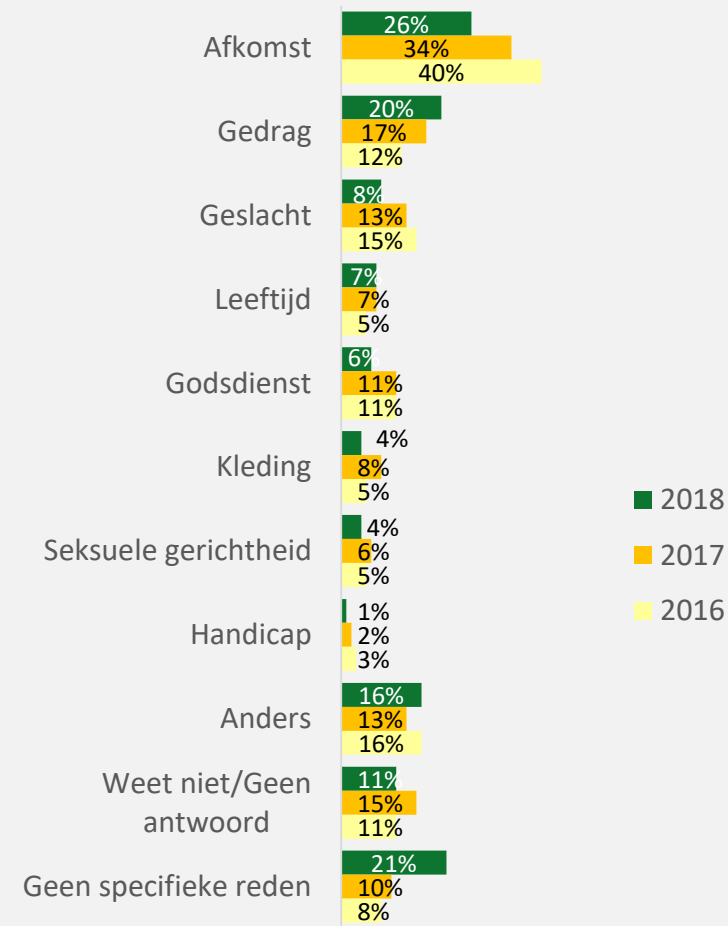

Circa 2% van de respondenten is het afgelopen jaar wel eens de toegang geweigerd bij een uitgaansgelegenheid. Dit betrof meestal een café of discotheek. Leeftijd wordt als belangrijkste reden voor de weigering naar voren gebracht. Vergeleken met voorgaande metingen is hierin niet veel veranderd.

Eén op de vijf respondenten is het afgelopen jaar wel eens uitgescholden of gediscrimineerd (20% ja, 4% weet niet). Meestal vond dit gewoon op straat plaats (13%). Ook op dit vlak is er niet echt iets veranderd vergeleken met de vorige metingen.

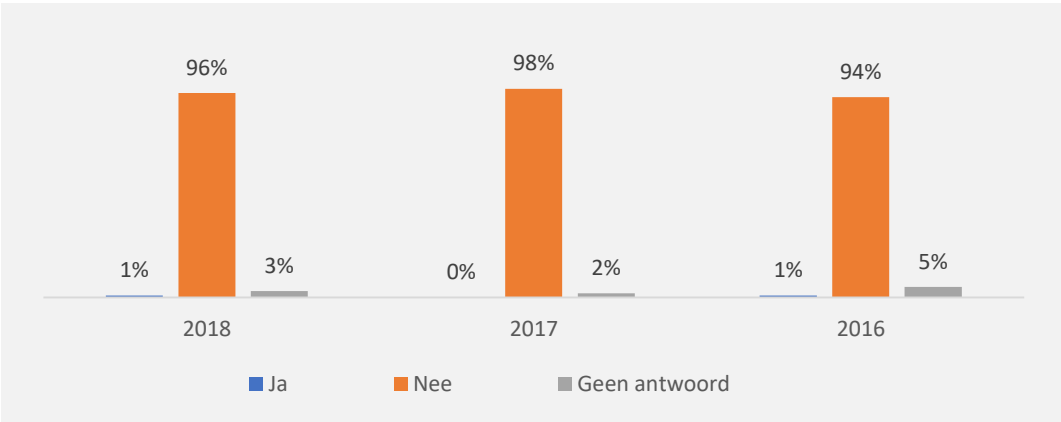

Aspecten die een rol speelden volgens respondenten die zijn uitgescholden of gediscrimineerd, 2016-2018. (2018 n=276 2017 n=208; 2016 n=247).

Als respondenten worden uitgescholden of gediscrimineerd (20% van alle respondenten) hing dit vooral samen met hun afkomst (26%, 5% van alle respondenten). Daarnaast vormt gedrag (20%, 4%) vaker een aanleiding. Volgens één op de vijf respondenten is hier geen specifieke reden voor aan te wijzen (21%, 4%). Vergeleken met voorgaande metingen spelen afkomst, geslacht en godsdienst minder vaak een rol waarom men wordt uitgescholden. Het aandeel dat aangeeft dat hier geen specifieke reden voor is, wordt vaker naar voren gebracht (van 8% in 2016 naar 10% in 2017 naar 21% in 2018).

Slechts een enkeling (1%) geeft door aan ‘Den Haag Meldt’ dat men is uitgescholden of gediscrimineerd. De rest (96%) doet dit niet. Dat was voorgaande jaren niet anders.

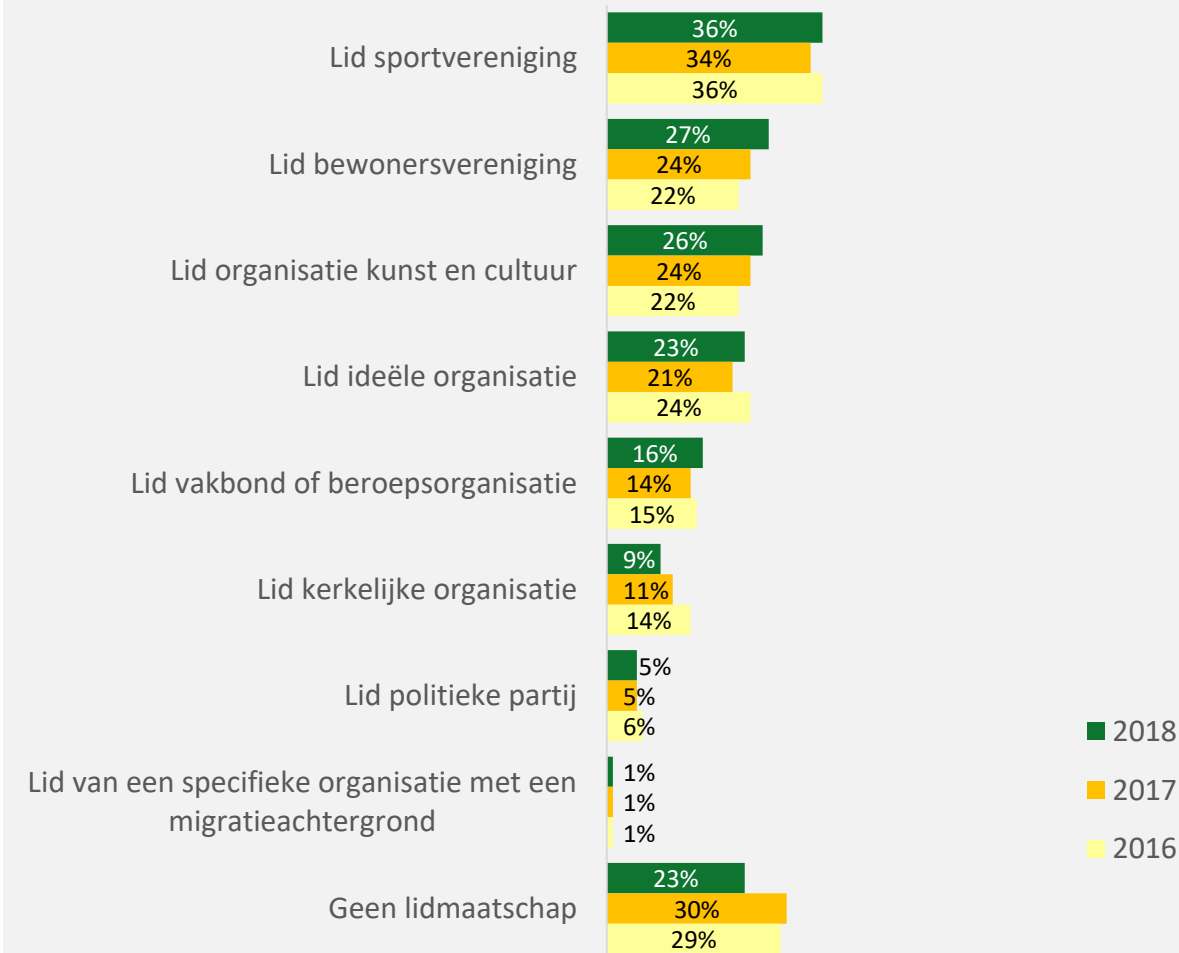
Aandeel respondenten dat uitgescholden of gediscrimineerd is en een melding bij Den Haag Meldt (voormalig Bureau Discriminatiezaken) heeft gemaakt, 2016-2018. (2018 n=224; 2017 n=210; 2016 n=243)

Drie kwart van de Hagenaars (77%) is lid van één of meer van de voorgelegde organisaties. Iets meer dan één op de drie respondenten is lid van een sportvereniging (36%), een kwart (ook) van een bewonersvereniging (27%), een organisatie op het gebied van kunst of cultuur (26%) en/of een ideële organisatie (23%).

Hoger opgeleiden (82%), inwoners van Scheveningen (83%) en Segbroek (81%) en 75-plussers (76%) zijn vaker dan gemiddeld lid van één of meer organisaties, 16 tot 30-jarigen (67%) en lager opgeleiden (65%) minder vaak.

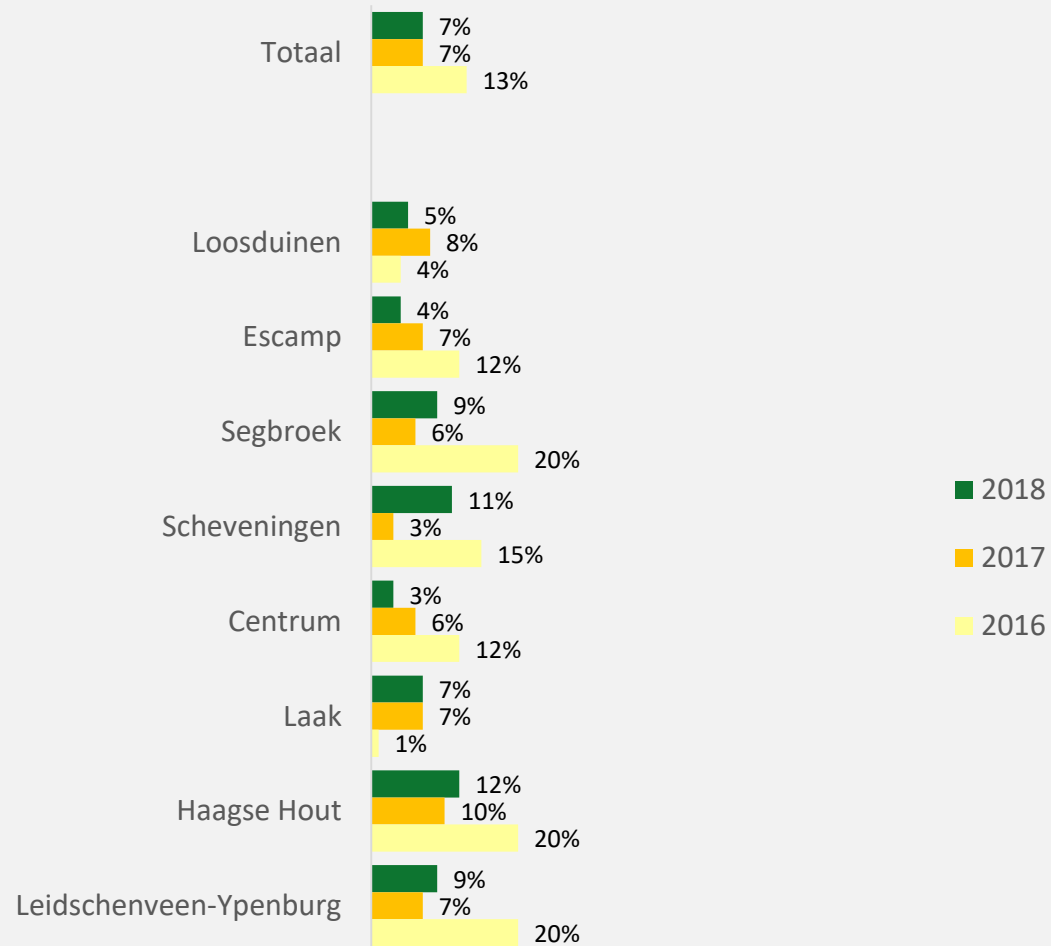
65-Plussers (42%) en hoger opgeleiden (38%) zijn vooral vaker lid van een organisatie voor kunst en cultuur. Bewonersverenigingen draaien meer dan gemiddeld op 65-plussers (circa 40%). Van sportverenigingen zijn 75-plussers zoals mocht worden verwacht veel minder vaak lid, hoewel nog steeds 19% lid hiervan is.

Het aandeel respondenten dat lid is van een vereniging of organisatie ligt hoger dan bij de twee voorgaande metingen. Bij vrijwel alle type verenigingen is een lichte toename te zien.

Aandeel respondenten dat lid is van een vereniging of organisatie, 2016-2018.

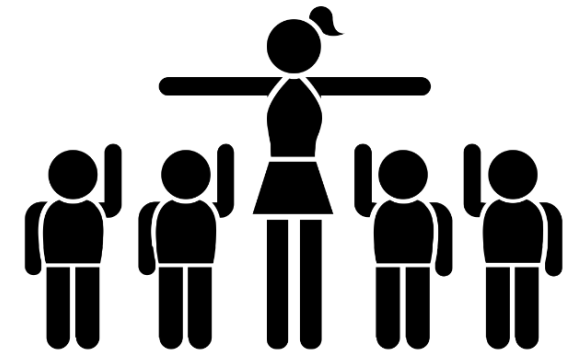
Vrijwilligers activiteiten op school

Aandeel respondenten die speciale activiteiten op een school, een opleidingsinstituut of universiteit verrichten, 2016-2018.

Circa 7% van respondenten verricht als vrijwilliger speciale activiteiten op een school, een opleidingsinstituut of universiteit. In Haagse Hout (12%) en in Scheveningen (11%) zijn bewoners wat vaker vrijwilliger, in Centrum (3%), Escamp (4%) en Loosduinen (5%) juist minder vaak. Zoals mocht worden verwacht zijn ouders van gezinnen met kinderen actiever dan gemiddeld als vrijwilliger (13%).

In Den Haag als geheel ligt het aandeel vrijwilligers op hetzelfde niveau als bij de vorige meting. In 2016 lag dit duidelijk hoger. Naar stadsdeel wisselt het beeld nogal. In sommige stadsdelen is het toegenomen (bv. in Scheveningen) in andere juist gedaald (bv. Loosduinen, Escamp en Centrum).

Inwonersonderzoek 2018

Huiselijk Geweld

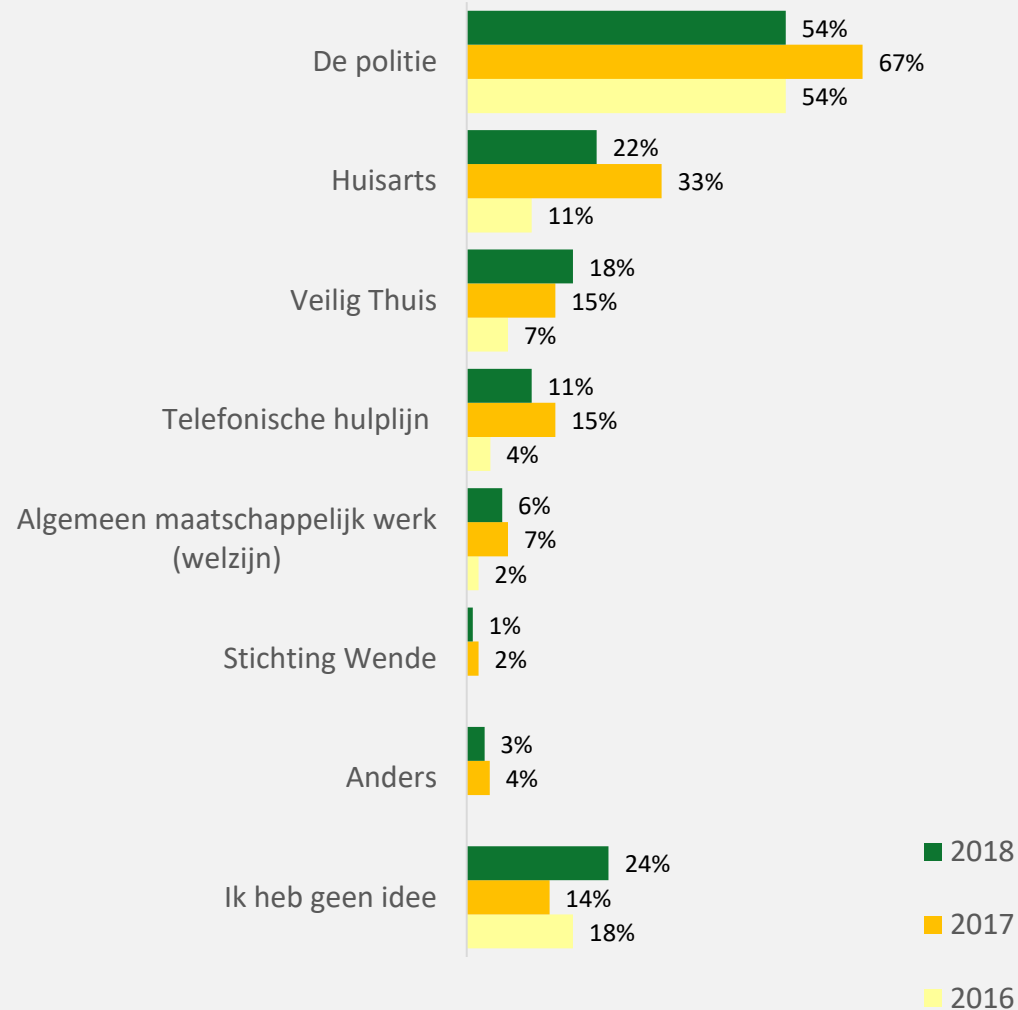

Huiselijk geweld is een probleem waaraan de gemeente Den Haag veel aandacht besteedt. De gemeente wil graag weten of inwoners wel eens worden geconfronteerd met huiselijk geweld en zo ja of men weet waar men met vragen hierover terecht kan. Daarnaast wordt gekeken in hoeverre inwoners bekend zijn met Veilig Thuis en wat Veilig Thuis te bieden heeft.

- Ruim de helft (54%) van de ondervraagde Hagenaars noemt de politie als partij waar zij het beste terecht kunnen met vragen over huiselijk geweld. Het aantal mensen dat terecht denkt te kunnen bij de politie en de huisarts daalt iets, zij weten Veilig Thuis steeds beter te vinden bij vragen: van 7% in 2016 naar 18% in 2018. Een kwart (24%) van de respondenten heeft geen idee waar zij terecht kunnen met vragen over huiselijk geweld.
- Ook de bekendheid van Veilig Thuis neemt geleidelijk toe: van 30% in 2016 naar 34% in 2018. De respondenten kennen Veilig Thuis vooral van de televisie (28%) en het internet (28%). Dat was de afgelopen jaren ook zo. Vergeleken met vorig jaar kennen minder mensen Veilig Thuis via folders, posters, de radio of voorlichtingen (13%), posters (6%) of voorlichting (6%).
- Ongeveer de helft van de respondenten denkt bij Veilig Thuis terecht te kunnen voor advies over huiselijk geweld (59%), voor advies bij zorgen over de situatie bij anderen (52%), en/of voor advies bij een vermoeden van kindermishandeling (47%). Tussen 2016 en 2018 zijn deze percentages ongeveer gelijk gebleven. 19% van de respondenten heeft geen idee waarvoor ze contact kunnen opnemen met Veilig Thuis.
- Van de Hagenaars die bekend zijn met Veilig Thuis zou twee derde (61%) iemand die zelf wordt mishandeld adviseren contact op te nemen met Veilig Thuis en 44% zou dit doen wanneer iemand aangeeft bang te zijn bij ruzies thuis. Bijna de helft (46%) zou dit iemand adviseren die op de hoogte is van huiselijk geweld bij anderen.
- Twee derde van de respondenten denkt kindermishandeling te herkennen aan zichtbaar letsel (63%) of het gedrag van het kind (62%). Ook ziet de helft de omgang tussen ouders en kind (51%) of lichamelijke verwaarlozing (49%) als herkenningspunt. Een derde zou hierop de politie bellen (37%) of Veilig Thuis op de hoogte brengen (35%); 13% heeft afgelopen jaar of langer geleden een vermoeden van kindermishandeling gehad of dit daadwerkelijk meegemaakt in de omgeving.

Organisaties waar men terecht kan met vragen

Organisaties waarbij men het beste terecht denkt te kunnen met vragen over huiselijk geweld (meer antwoorden mogelijk), 2016-2018.

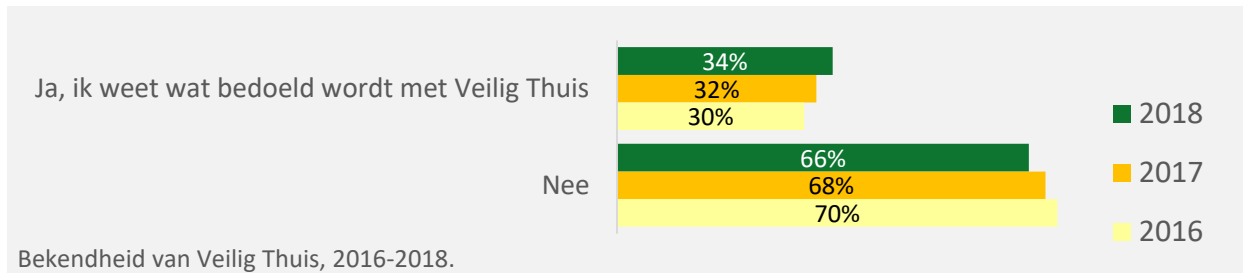
Meer dan de helft (54%) van de ondervraagde Hagenaars denkt dat men het beste bij de politie terecht kan als ze vragen hebben over huiselijk geweld. Twee op de tien inwoners (22%) zouden met deze vragen naar de huisarts gaan.

Het aantal mensen dat voor vragen terecht denkt te kunnen bij de politie en de huisarts daalt, maar aan de andere kant weten meer mensen Veilig Thuis te vinden als ze vragen hebben : van 7% in 2016 naar 18% in 2018.

Een kwart (24%) van de respondenten heeft geen idee waar zij terecht kunnen met vragen over huiselijk geweld en dit is iets meer dan de afgelopen jaren. Dit geldt met name voor 75-plussers (40%).

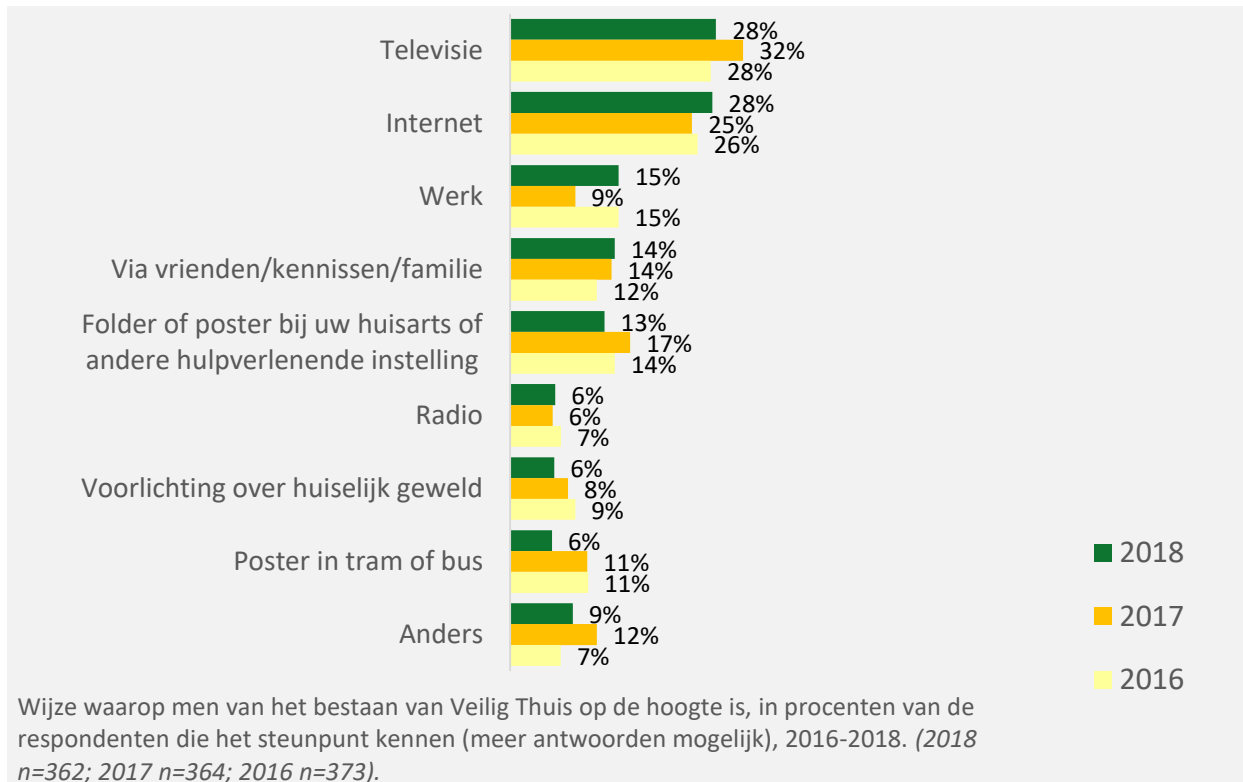
De vergelijking tussen 2016 en 2017 is overigens indicatief, omdat de vraagstelling (en de antwoordcategorieën) enigszins afwijkt, waardoor een exacte vergelijking van de cijfers niet goed mogelijk is. Zo gaf in 2016 39% aan het beste terecht te kunnen bij het Steunpunt Huiselijk Geweld, dat is in 2017 en 2018 geen antwoordoptie meer.

Bekendheid van Veilig Thuis

De respondenten raken steeds meer bekend met Veilig Thuis: van 30% in 2016 naar 34% in 2018.

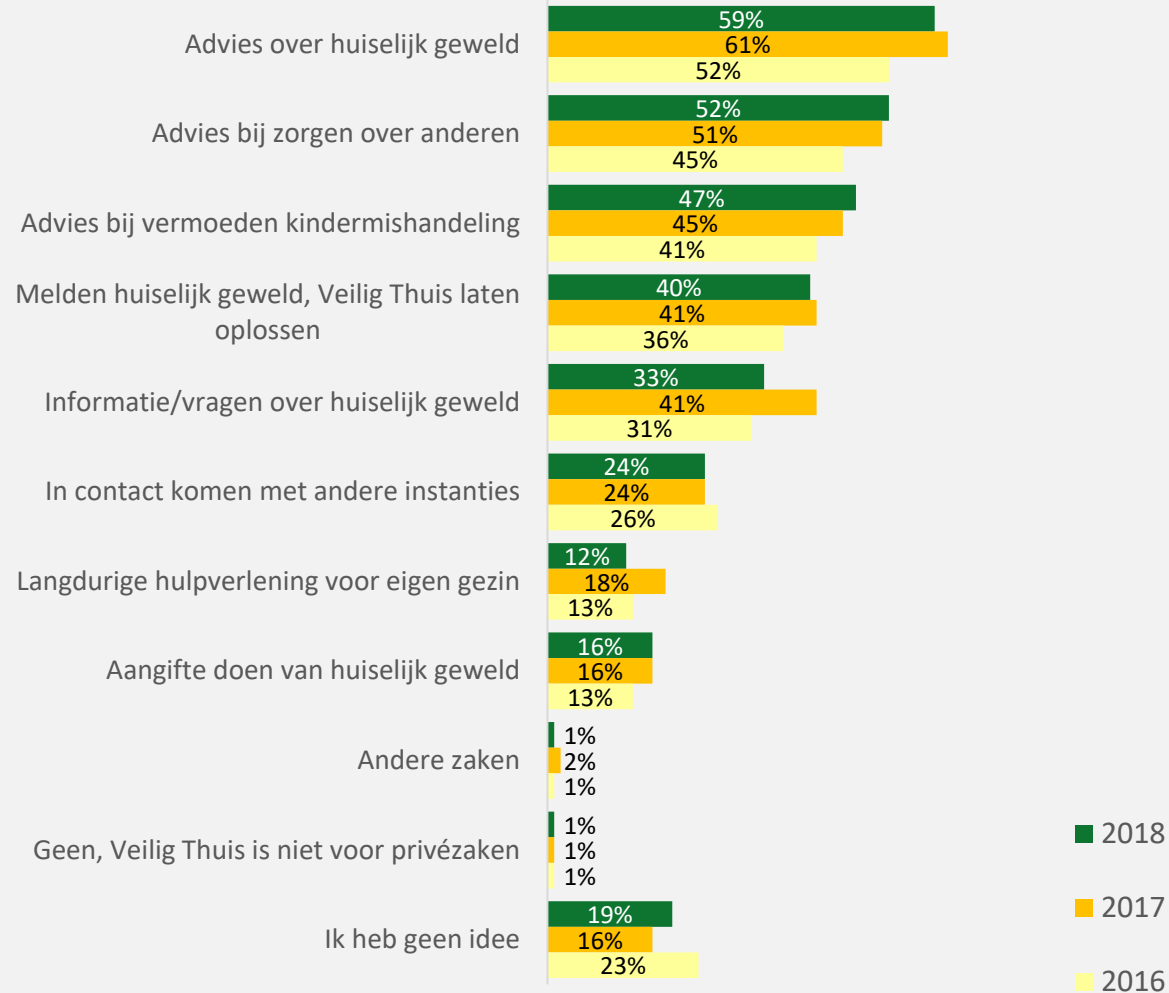
Twee op de drie (66%) inwoners weten niet wat er bedoeld wordt met Veilig Thuis. Dit geldt meer dan gemiddeld voor niet-Nederlanders, zowel met een westerse (71%) als niet-westerse achtergrond (74%).

Bijna één op de drie mensen die Veilig Thuis kennen, is op de hoogte gebracht via de televisie (28%) en/of via het internet (28%). Het aandeel mensen dat Veilig Thuis via deze media kent, is in de afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven. Dit geldt ook voor mensen die Veilig Thuis kennen via het werk (15%) en/of via vrienden, familie of kennissen (14%). Vergeleken met vorig jaar kennen minder mensen Veilig Thuis via folders of posters bij de dokter (13%) een poster in tram of bus (6%) of voorlichting (6%).

In de antwoordcategorie 'anders' luidde meer dan de helft van de antwoorden 'via het werk'. Hier is daarom een aparte categorie van gemaakt. In 2016 was dit een voorgecodeerde antwoordoptie, in 2017 en 2018 niet.

Aanleidingen om contact op te nemen met Veilig Thuis

Bekendheid van redenen waarvoor men contact kan opnemen met Veilig Thuis (meer antwoorden mogelijk), 2016-2018. (2018 n=352; 2017 n=355; 2016 n=375).

De respondenten die Veilig Thuis kennen is gevraagd of zij weten waarvoor ze contact kunnen opnemen met Veilig Thuis. Tussen 2016 en 2018 zijn de percentages van de antwoorden op deze vragen ongeveer gelijk gebleven.

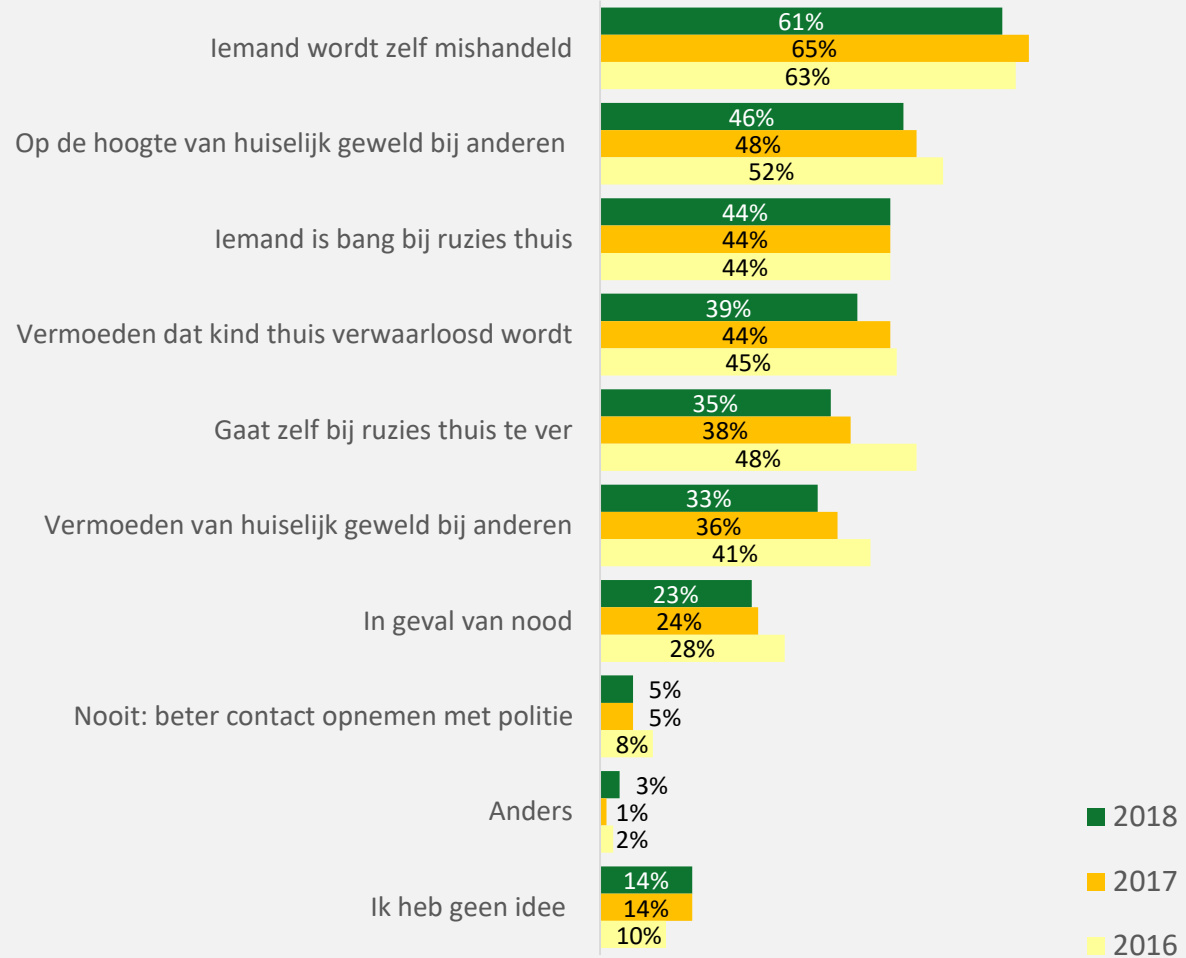
Ongeveer de helft van de respondenten denkt bij Veilig Thuis terecht te kunnen voor advies over huiselijk geweld (59%), voor advies bij zorgen over de situatie bij anderen (52%), en/of voor advies bij een vermoeden van kindermishandeling (47%).

Eén op de drie respondenten noemde Veilig Thuis als bron van informatie over huiselijk geweld (33%) en een kwart als manier om in contact te komen met andere instanties zoals de politie of maatschappelijk werk (24%).

Circa 19% van de respondenten heeft geen idee waarvoor ze contact kunnen opnemen met Veilig Thuis. Dit geldt meer dan gemiddeld voor 65plussers (65-74: 22%, 75+: 28%) en lager opgeleiden (28%).

Advies om contact op te nemen met Veilig Thuis

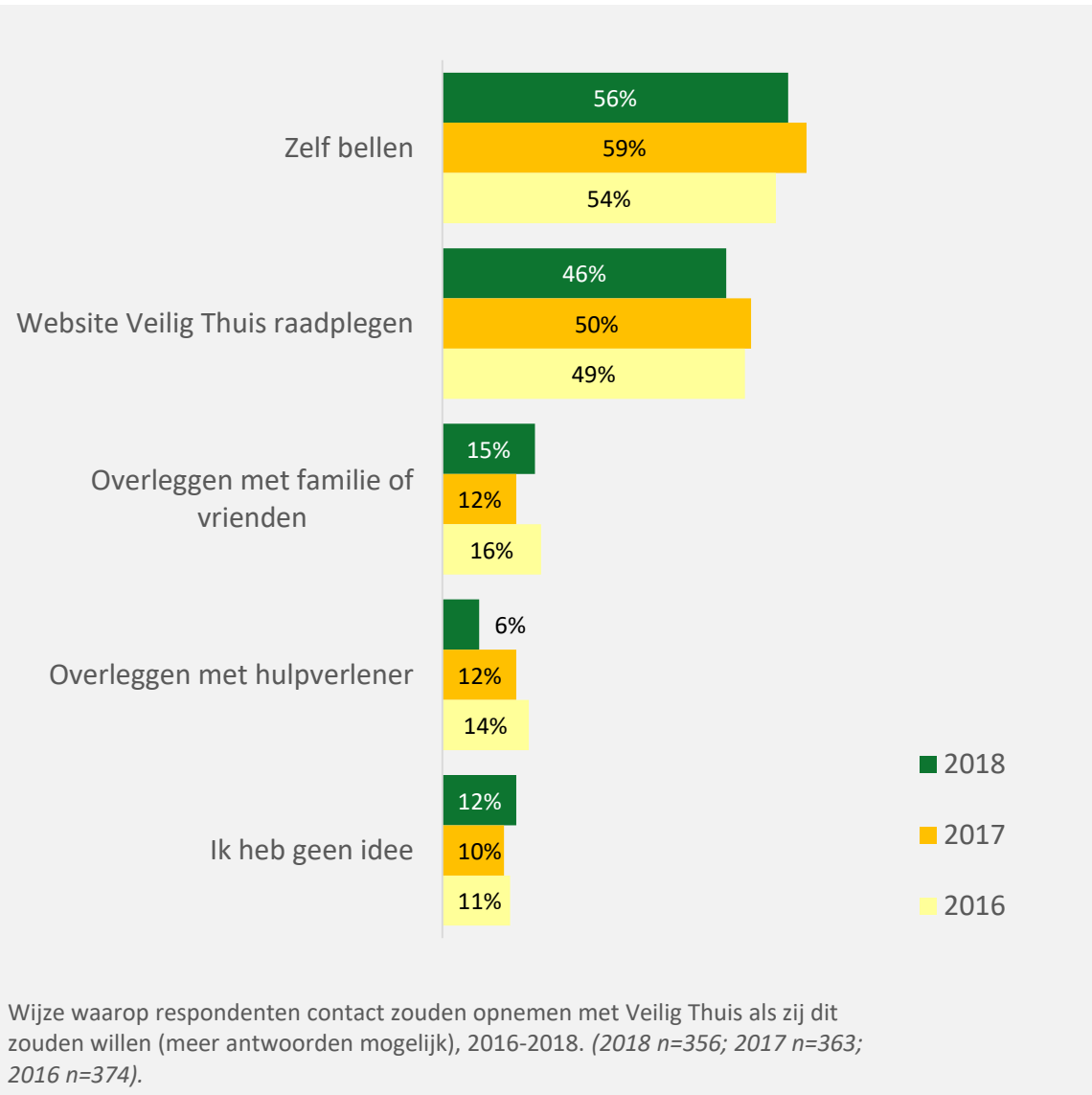
Wanneer respondenten iemand zouden adviseren contact op te nemen met Veilig Thuis (meer antwoorden mogelijk), 2016-2018. (2018 n=356; 2017 n=355; 2016 n=376).

De respondenten is vervolgens gevraagd wanneer zij iemand anders zouden adviseren om contact op te nemen met Veilig Thuis. De cijfers lijken sterk op die van de afgelopen jaren, hoewel vrijwel alle antwoordcategorieën minder vaak genoemd zijn (er waren meer antwoorden mogelijk).

Twee op de drie Hagenaars die bekend zijn met Veilig Thuis zouden anderen adviseren om contact met Veilig Thuis op te nemen wanneer iemand zelf wordt mishandeld (61%). Ook zou bijna de helft adviseren om contact op te nemen als zij op de hoogte zouden zijn van huiselijk geweld bij anderen (46%) of wanneer iemand bang is bij ruzies thuis (44%). De cijfers liggen bij alle opties wel wat lager dan de afgelopen jaren.

Circa 5% zou nooit adviseren om contact op te nemen met Veilig Thuis, omdat het beter zou zijn om de politie in te lichten. Dit percentage is gelijk aan dat van 2017.

Communicatie met Veilig Thuis

Er is bij de respondenten ingegaan op de wijze waarop zij het liefst contact zouden willen opnemen met Veilig Thuis.

De antwoorden hierop zijn de afgelopen jaren weinig veranderd. Net als andere jaren zou ruim de helft direct zelf contact opnemen met Veilig Thuis door te bellen (56%) of de website te raadplegen (46%).

Minder mensen zouden eerst overleggen met de huisarts of een andere hulpverlener (van 14% in 2016 naar 6% in 2018).

Herkenning van kindermishandeling

Herkenning van kindermishandeling (meer antwoorden mogelijk), 2018.

Het laatste deel van de vragenlijst gaat in op huiselijk geweld in de vorm van kindermishandeling. Deze vragen zijn in 2018 voor het eerst gesteld. De vragen zijn aan alle respondenten gesteld.

De Hagenaars is gevraagd hoe zij denken kindermishandeling te herkennen. Twee op de drie respondenten noemen kenmerken aan het kind zoals zichtbaar letsel (63%) of het gedrag (62%). Ook ziet de helft de omgang tussen ouders en kind (51%) of lichamelijke verwaarlozing (49%) als herkenningspunt. Een zesde (15%) van de respondenten denkt dat hij of zij kindermishandeling niet zouden herkennen.

Actie bij kindermishandeling

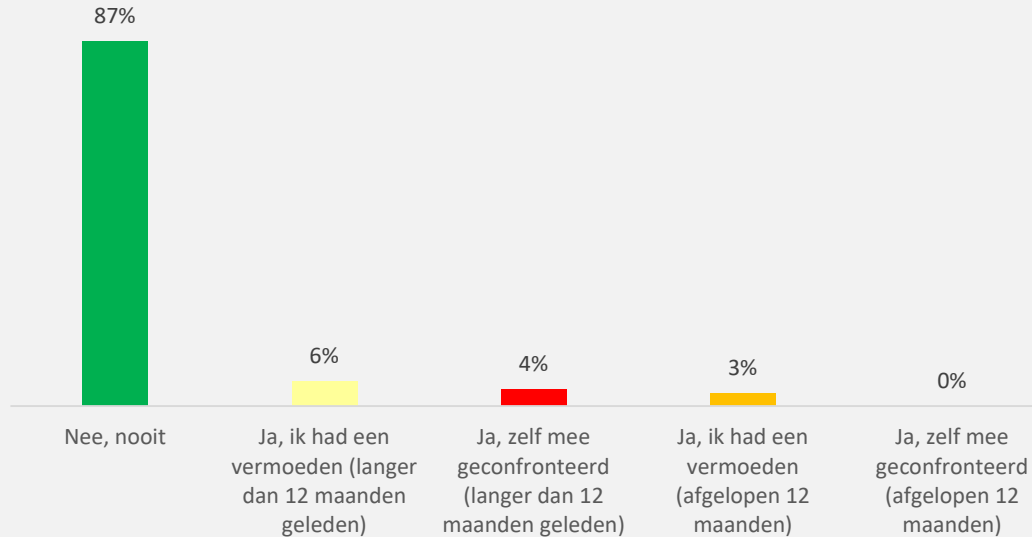

Actie van respondenten bij kindermishandeling (meer antwoorden mogelijk), 2018.

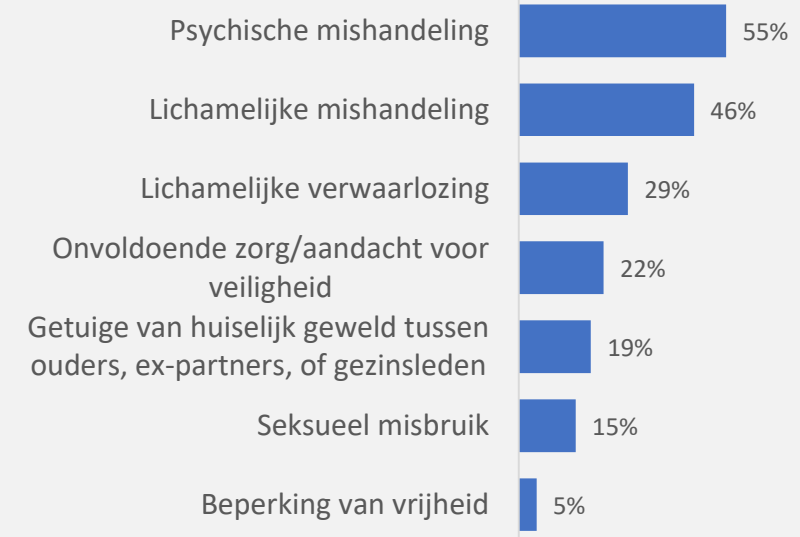
Als de respondenten kindermishandeling zouden herkennen dan zijn zij verdeeld over hoe zij hiermee om zouden gaan. Hen is gevraagd welke acties ze zouden ondernemen. Zij konden hier meerdere antwoordopties kiezen.

Iets meer dan een derde van de respondenten zou de politie op de hoogte brengen (37%) en/of contact opnemen met Veilig Thuis (35%). Daarnaast zou een kwart een hulpverlener op de hoogte brengen (27%) of het gesprek aan gaan met het kind (25%). Circa 17% weet niet wat ze zouden doen en 13% geeft aan niets te doen als men het niet zeker weet.

Ervaringen met kindermishandeling

Percentage respondenten geconfronteerd met huiselijk geweld bij een kind, 2018.

Vormen van (vermoedelijk) kindermishandeling (meer antwoorden mogelijk), 2018.
(n=130)

Tot slot is de respondenten gevraagd of zij zelf ooit geconfronteerd zijn met kindermishandeling, of zij hier ooit een vermoeden van hebben gehad en welke vormen dit dan waren. Het grote merendeel is hier nooit mee geconfronteerd (87%). Niemand gaf aan recentelijk met kindermishandeling in hun omgeving geconfronteerd te zijn. Bij een klein aantal mensen is het langer dan een jaar geleden.

De mensen die met 'ja' hebben geantwoord, gaven aan dat dit met name om psychische (55%) en lichamelijke mishandeling (46%) van kinderen ging (of een vermoeden hier van).

Inwonersonderzoek 2018

Jeugd

In het inwonersonderzoek zijn vragen gesteld over de bekendheid met en het gebruik van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). De vragen over het Centrum voor Jeugd en Gezin zijn alleen gesteld aan respondenten met thuiswonende kinderen van 0 tot 18 jaar. Bij hen is geïnventariseerd in hoeverre zij naar informatie zoeken over gezondheid en opvoeden. Vervolgens is ingegaan op de bekendheid met het Centrum voor Jeugd en Gezin en het gebruik van verschillende diensten van het CJG.

- Eén op de drie respondenten heeft thuiswonende kinderen van 0 tot 18 jaar (29%). Dit percentage is de afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven.
- Zij gebruiken in toenemende mate hun eigen familie en netwerk bij het verkrijgen van informatie over gezondheid en opvoeding (van 46% in 2016 naar 73% in 2018). Tevens noemt de helft van de ouders het internet en sociale media als belangrijke bron (52%). Lager opgeleiden doen minder vaak een beroep op deze bronnen (netwerk: 52%, internet: 40%).
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin is meer dan gemiddeld bekend bij vrouwen (73%) en hoger opgeleiden (76%). Een derde (31%) van de respondenten kent het Centrum voor Jeugd en Gezin niet.
- De ouders is gevraagd welke activiteiten van het Centrum voor Jeugd en Gezin bij hen bekend zijn. Hierbij is met name het consultatiebureau, de jeugdarts of jeugdverpleegkundige genoemd (87%), gevolgd door jeugdhulp of gezinscoach (39%), het opvoedsteunpunt of pedagogisch adviseur (33%) en bijeenkomsten of cursussen over opvoeden en opgroeien (27%). Voor alle activiteiten geldt dat deze bij hoger opgeleiden meer dan gemiddeld bekend zijn.

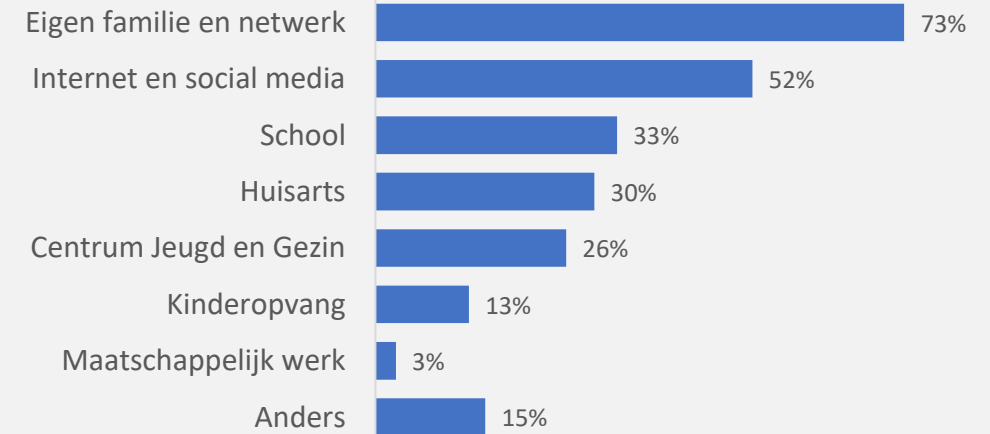

Vragen over opgroeien en opvoeden

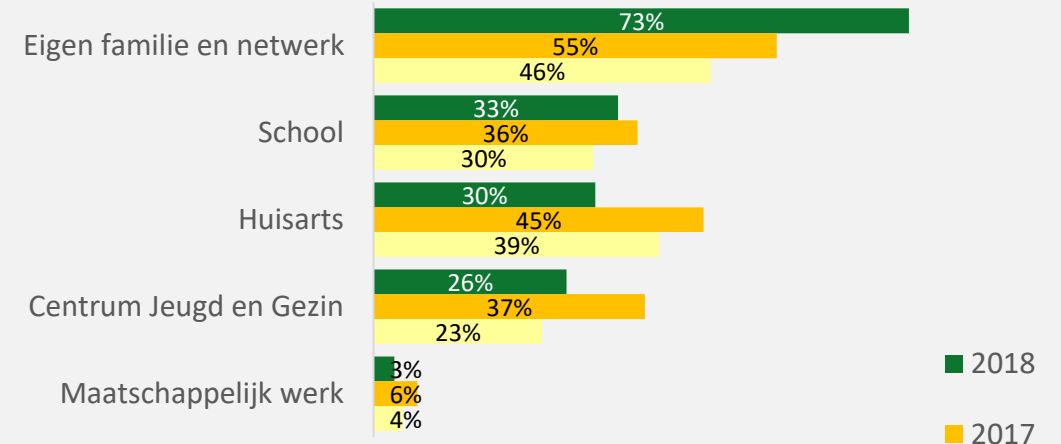
Één op de drie respondenten heeft thuiswonende kinderen van 0 tot 18 jaar (29%). De vragen over jeugd en het Centrum voor Jeugd en Gezin zijn alleen aan deze respondenten gesteld.

Met name het eigen netwerk (73%) en het internet (52%) zijn veel gebruikte bronnen van informatie over gezondheid en opvoeding. Lager opgeleiden maken minder gebruik van beide bronnen dan gemiddeld (netwerk: 52%, internet: 40%). Net als andere jaren krijgt één op de drie ouders van thuiswonende kinderen onder de 18 jaar hun informatie via school (33%), de huisarts (30%) en via het Centrum voor Jeugd en Gezin (26%).

De vragen (antwoordcategorieën) over dit onderwerp waren in 2016 en 2017 niet helemaal hetzelfde, waardoor directe vergelijking met 2018 maar voor een aantal antwoorden mogelijk is. Voor zover wel indicatief vergelijkbaar lijken respondenten in toenemende mate gebruik te maken van hun eigen familie en netwerk als informatiebron (van 46% in 2016 naar 73% in 2018).

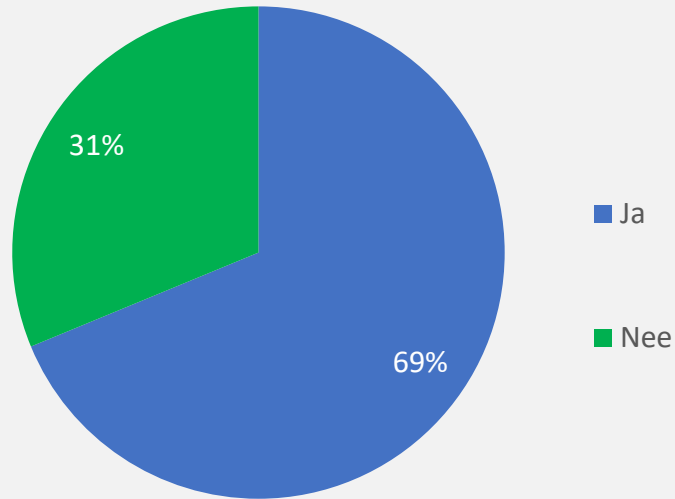

Informatiekanalen die worden gebruikt voor vragen over gezondheid en opvoeden, 2018.
(n=257)

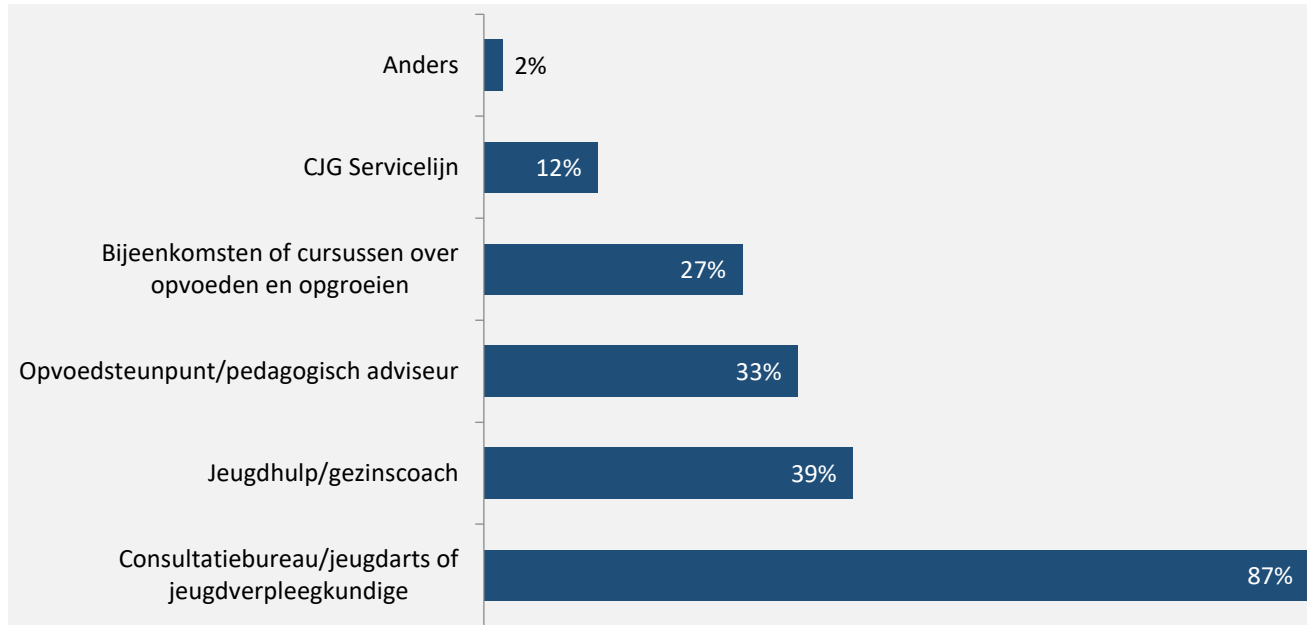

Informatiekanalen die worden gebruikt voor vragen over gezondheid en opvoeden, 2016-2018. (2018 n=257; 2017 n=254; 2016 n=84)

Bekendheid met activiteiten van het CJG

Bekendheid met het Centrum voor Jeugd en gezin, 2018. (n=269)

Bekendheid met de activiteiten van het Centrum voor Jeugd en Gezin, 2018.

Twee op de drie respondenten met thuiswonende kinderen (69%) kent het Centrum voor Jeugd en Gezin. Het CJG is iets meer bekend bij vrouwen (73%) en hoger opgeleiden (76%). Eén op de drie (31%) respondenten met thuiswonende kinderen kent het CJG niet; in de stadsdelen Haagse Hout (45% niet bekend) en Loosduinen (44% niet bekend) is de bekendheid van het CJG lager dan gemiddeld.

De respondenten is ook gevraagd welke activiteiten van het Centrum voor Jeugd en Gezin bij hen bekend zijn. Hierbij wordt met name het consultatiebureau/jeugdarts/jeugdverpleegkundige genoemd (87%). Daarnaast kent 39% de jeugdhulp of gezinscoach, 33% het opvoedsteunpunt of pedagogisch adviseur (33%), of met bijeenkomst of cursussen over opvoeden en opgroeien (27%). Voor alle activiteiten geldt dat deze bij hoger opgeleiden meer dan gemiddeld bekend zijn.

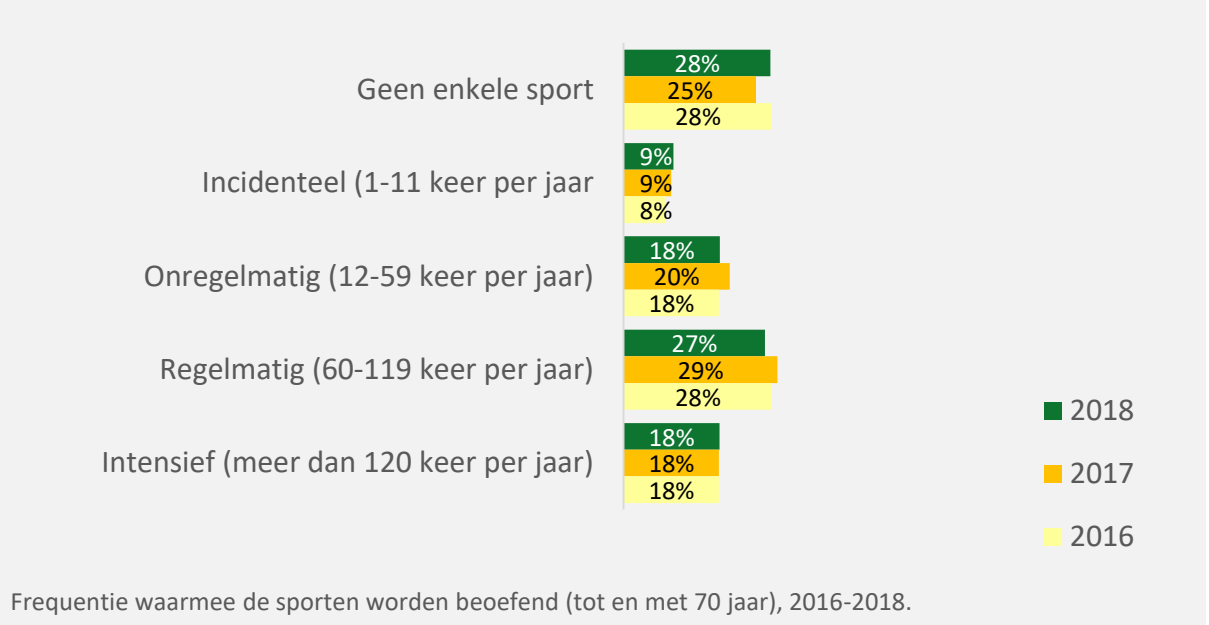
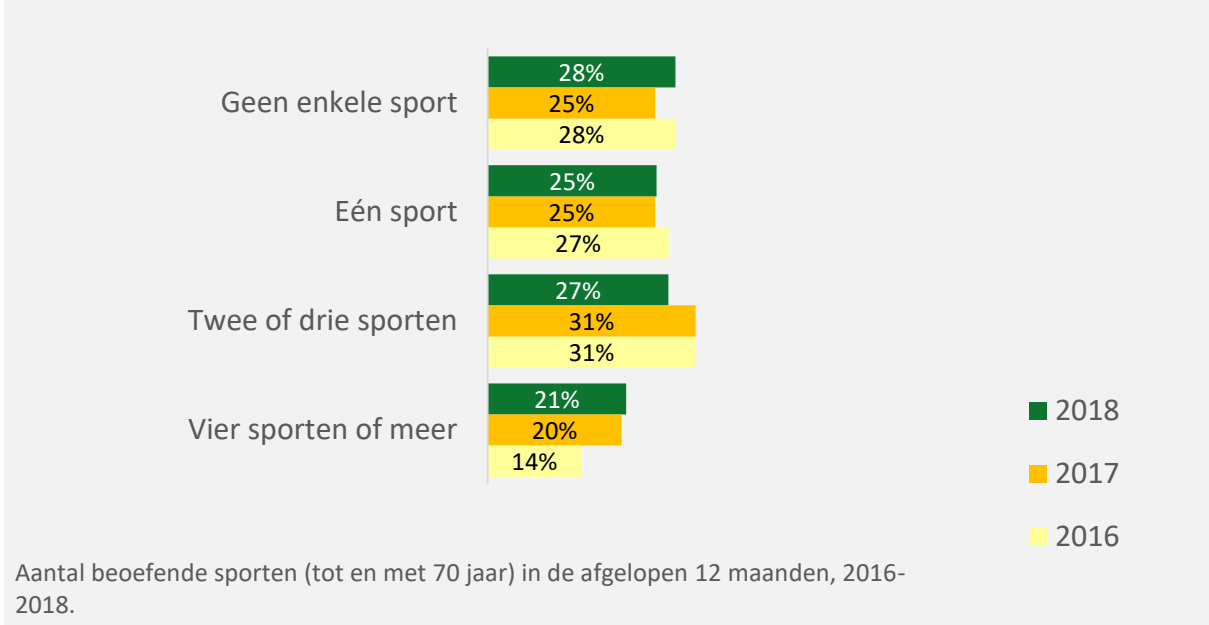
Inwonersonderzoek 2018

Sportdeelname

Aan de hand van een landelijk standaardmodel voor onderzoek naar sportdeelname wordt gekeken naar het percentage actieve sporters, de sporten die zij beoefenen en van welke accommodaties zij gebruik maken. Daarbij wordt ook gekeken naar de normen voor gezond bewegen. Voor dit onderdeel zijn alleen de respondenten tot en met 70 jaar meegenomen.

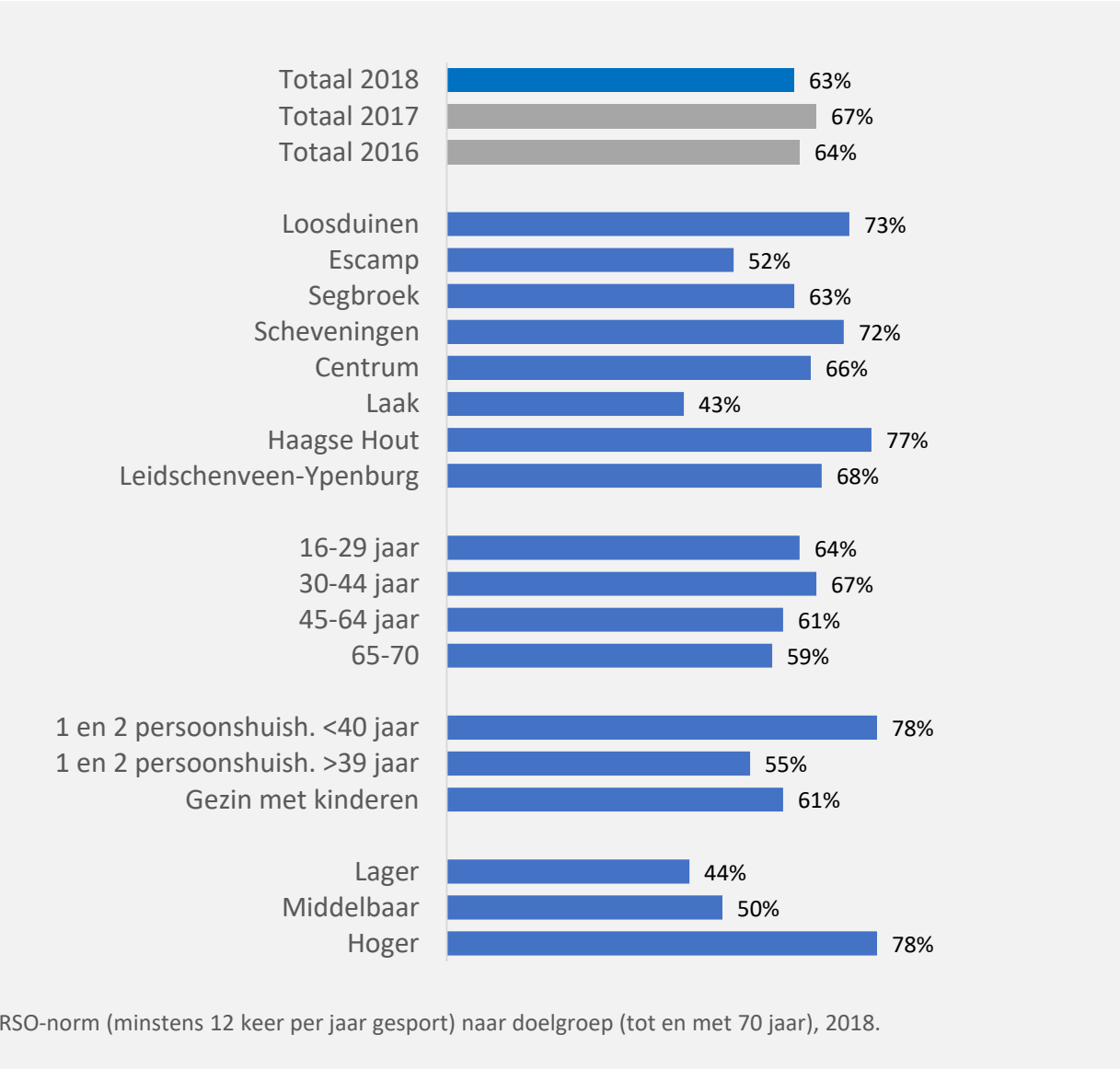
- Drie op de vier respondenten doen aan sport (73%). De intensiteit waarmee de respondenten sporten, is in de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven.
- Bijna twee op de drie respondenten (63%) hebben de afgelopen twaalf maanden minstens 12 keer of meer gesport en zij voldoen daarmee volgens de RSO-norm aan de definitie 'sporter'. Dat is iets minder dan in de afgelopen jaren. Lager opgeleiden scoren veel lager dan gemiddeld (44%), terwijl hoger opgeleiden juist bovengemiddeld sportief zijn (78%).
- Net als de voorgaande jaren zijn de meest beoefende sporten in Den Haag: fitness (individueel binnen, 28%), hardlopen (22%) en wandelen (14%).
- 61% Van de respondenten tot en met 70 jaar, die minimaal 12 keer per jaar sporten, is lid van een sportvereniging. Dit percentage is vergelijkbaar met de voorgaande jaren. De meeste mensen hebben een lidmaatschap bij een sportschool (fitness binnen en buiten), de yogaschool en de voetbalclub.
- De sportmogelijkheden in Den Haag worden beoordeeld met een 7,4: een fractie hoger dan in de afgelopen jaren. Ruim de helft (57%) beoordeelt de sportmogelijkheden met een 8 of hoger. De jonge leeftijdscategorie (16-29 jaar) is minder tevreden dan gemiddeld: zij geven vaker een 6 of lager (28%, gemiddeld is dat 19%). Hetzelfde geldt voor de bewoners van het stadsdeel Laak (32%).
- Ruim de helft (55%) van de respondenten voldoet aan de beweegnorm. Dit is vergelijkbaar met de afgelopen jaren. Gemiddeld hebben zij naar eigen zeggen 4,5 dagen per week tenminste 30 minuten lichaamsbeweging (de norm is 5 dagen). 41% Voldoet aan de fitnorm en dit is iets minder dan de voorgaande jaren. De Hagenaars zeggen gemiddeld 2,5 keer minimaal 20 minuten inspannende lichaamsbeweging te hebben (de norm is 3 keer).

Drie op de vier respondenten doen aan sport (73%). Het aantal mensen dat één sport beoefent is gelijk gebleven met voorgaande jaren (25%), er zijn iets minder mensen die twee of drie sporten doen (31% in 2016 en 27% in 2018). Er zijn wel iets meer mensen die juist meer verschillende sporten beoefenen: dat gaat van 14% in 2016 naar 21% in 2018.

De intensiteit waarmee de respondenten sporten, is in de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven. Circa één op de zes respondenten heeft het afgelopen jaar intensief gesport (120 keer of vaker; 18%) en nog eens 27% regelmatig (60 tot 119 keer per jaar).

Bijna twee op de drie respondenten (63%) hebben de afgelopen twaalf maanden minstens 12 keer of meer gesport en kunnen daarmee volgens de RSO-norm als ‘sporter’ worden gedefinieerd. Dat is iets minder dan in de afgelopen jaren.

Respondenten uit Haagse Hout (77%), Loosduinen (73%) en Scheveningen (72%) sporten vaker dan gemiddeld. Bewoners uit Laak juist veel minder vaak (43%).

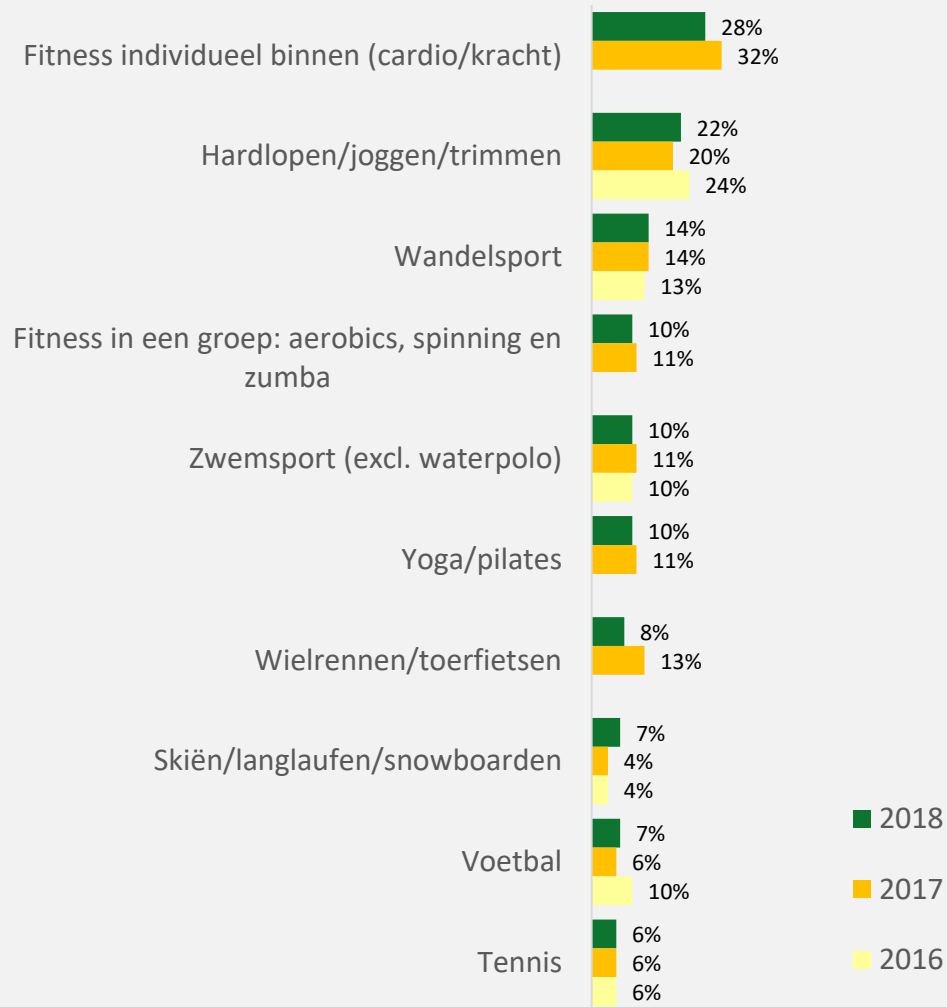
De lager opgeleiden scoren veel lager dan gemiddeld (44%), terwijl de hoger opgeleiden juist bovengemiddeld sportief zijn (78%).

Meest beoefende sporten

Den Haag

Top 10 van meest beoefende sporten (tot en met 70 jaar), 2016-2018.

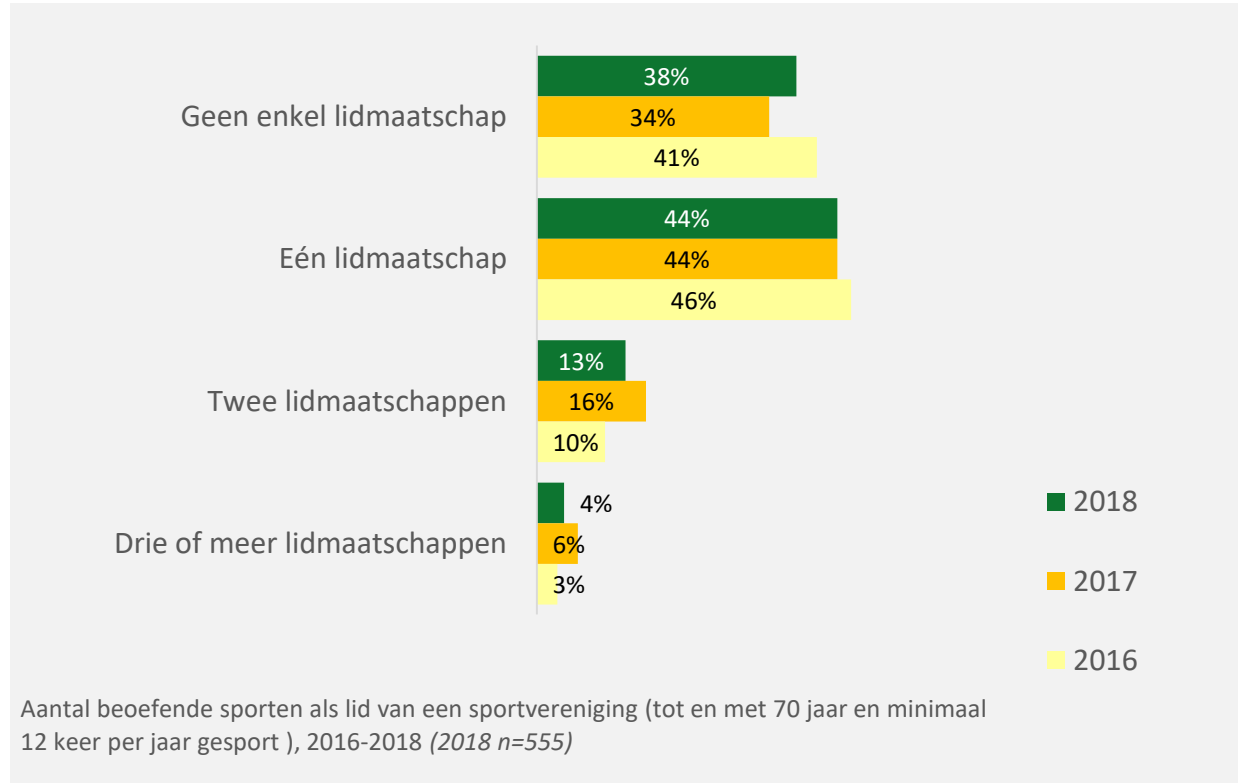
Net als de voorgaande jaren zijn de meest beoefende sporten in Den Haag: fitness (individueel binnen, 28%), hardlopen (22%) en wandelen (14%). Ook fitness in een groep (zoals aerobics, spinning en zumba), zwemsport en/of yoga worden door één op de tien sporters genoemd. Enkele sporten zijn iets in populariteit gedaald: individueel fitness (van 32% in 2017 naar 28% in 2018) en wielrennen (van 13% in 2017 naar 8% in 2018). Wintersporten als skiën, langlaufen en snowboarden nemen toe in populariteit (van 4% naar 7% in 2018).

Fitness is vooral onder een- en tweepersoons huishoudens onder 40 jaar populair (34%) en ook in Scheveningen ligt het gemiddelde hoger: 42%. Jongere respondenten (16-29 jaar) doen wat vaker aan hardlopen (26%) en voetbal (11%). Bewoners uit Loosduinen wandelen graag (27%), dit geldt ook voor de 45-plussers (22%).

Hoger opgeleiden beoefenen deze meest beoefende sporten over het algemeen vaker dan lager opgeleiden, met uitzondering van voetbal: deze sport scoort bovengemiddeld bij de lager opgeleiden (16%).

Door kleine aanpassingen aan de sportcategorieën zijn niet alle sporten vergelijkbaar met 2016. Zo was fitness in 2016 één antwoordmogelijkheid (dat was 35%) en is dat vanaf 2017 gesplitst in 'binnen' en 'buiten'.

Lid van een sportvereniging

De respondenten is gevraagd of ze de hiervoor genoemde sporten als lid van een sportvereniging beoefenen.

Iets meer dan 60% van de respondenten (tot en met 70 jaar), die minimaal 12 keer per jaar sporten, is lid van een sportvereniging (61%). Dit is vergelijkbaar met de voorgaande jaren: 66% in 2017 en 59% in 2016. In de meeste gevallen gaat het om één sport (44%) waarvoor men lid is van een vereniging, bij een kleiner deel om twee sporten (13%) en bij 4% om drie sporten of meer.

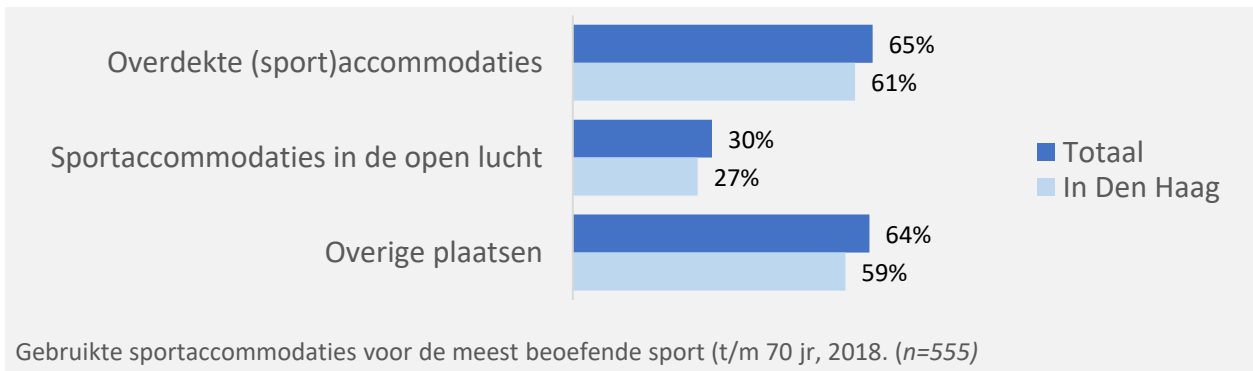
De meeste mensen die lid zijn van een vereniging hebben een lidmaatschap bij een sportschool (fitness binnen en buiten), de yogaschool en/of de voetbalclub.

Ruim een derde van de respondenten sport wel maar is geen lid van een sportvereniging (38%). Ook dit cijfer is ongeveer gelijk aan dat van de vorige metingen. Dit percentage is wat hoger onder bewoners uit Loosduinen (51%) en Escamp (40%).

Plaats om te sporten

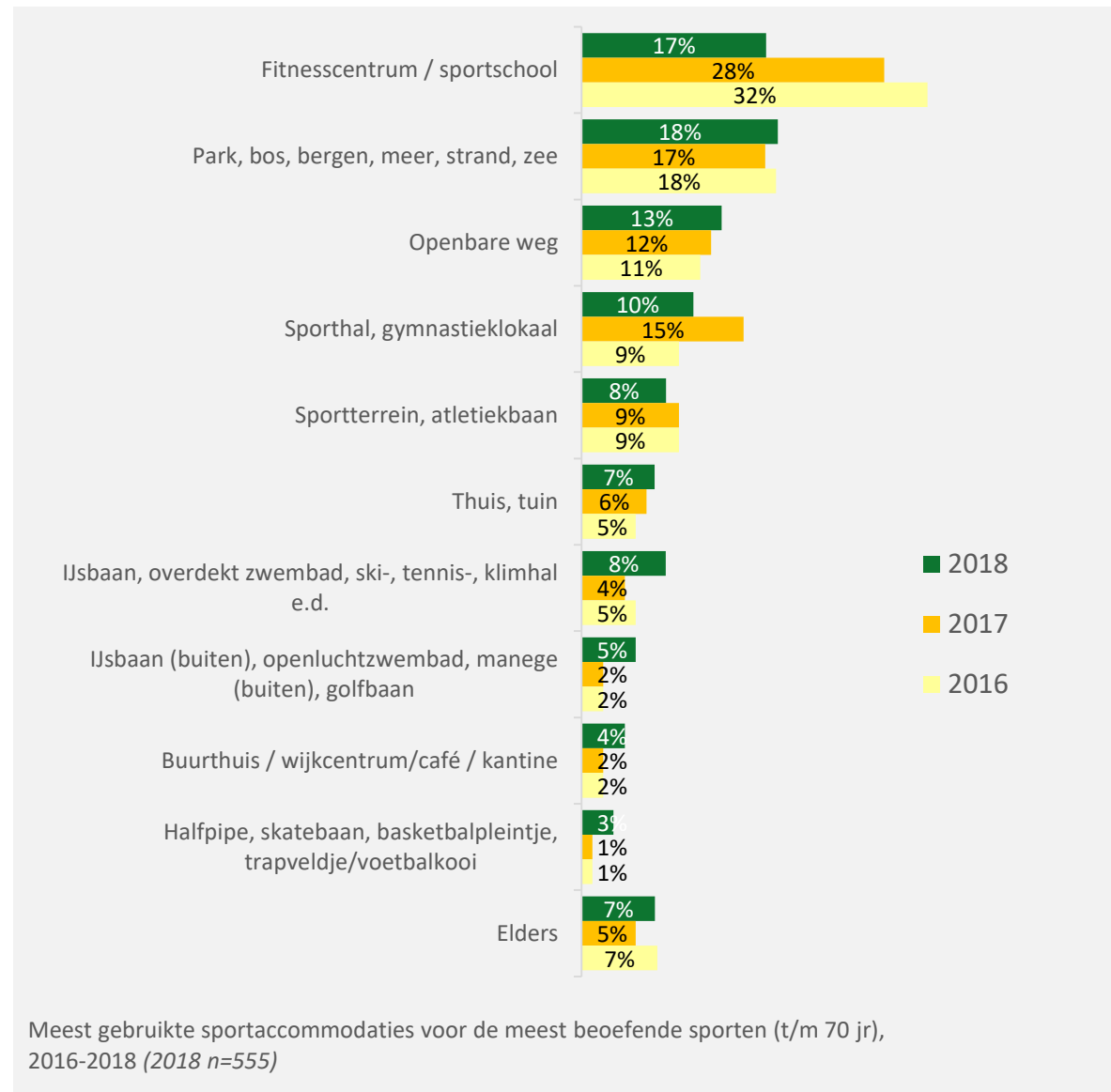
Den Haag

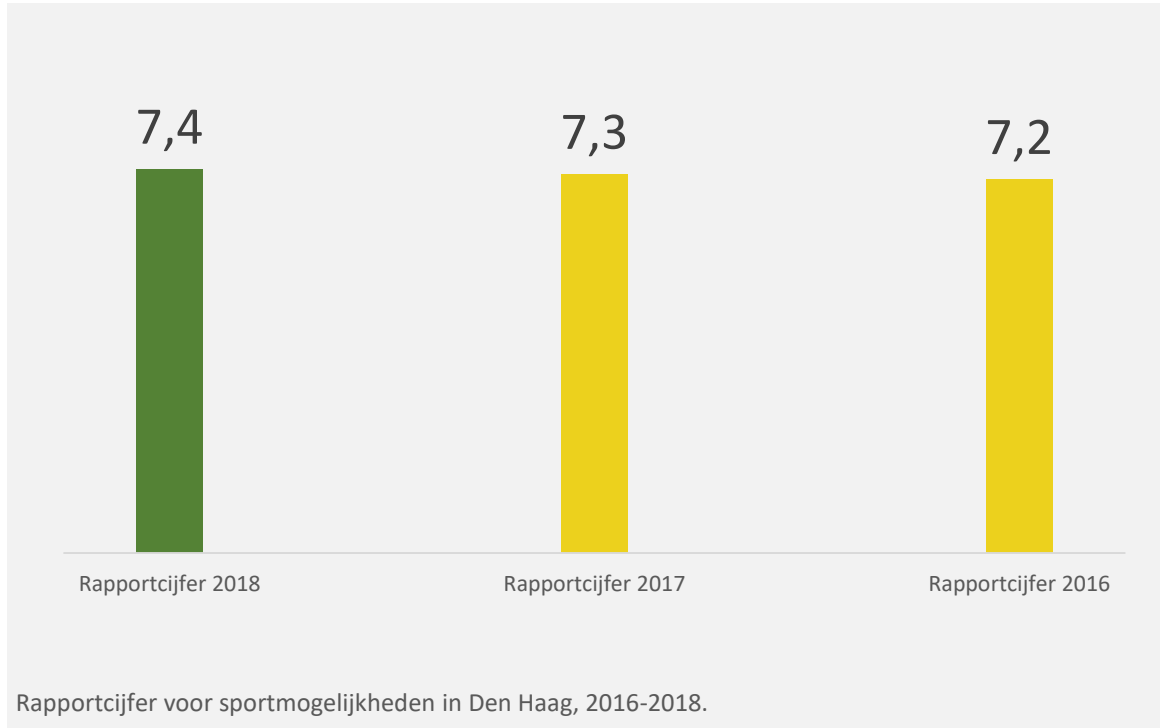
Twee op de drie (65%) respondenten gebruiken voor de meest beoefende sport een overdekte (sport)accommodatie, waarvan het merendeel in Den Haag (61%). Sportaccommodaties in de open lucht worden minder gebruikt (30%, waarvan 27% in Den Haag). Veel respondenten beoefenden (ook) een sport in de openbare ruimte (64%) en dan ook vooral in Den Haag (59%).

Meer ingezoomd zijn fitnesscentra (17%) en een park of bos (18%) de meest gebruikte locaties om te sporten. Daarnaast sport 13% op de openbare weg en 10% in een sporthal of gymnastieklokaal.

Door een verandering in de vraagstelling is een exacte vergelijking met de vorige jaren niet mogelijk. Voorheen werd *direct* gevraagd naar de meest beoefende sport, in 2018 is de respondenten gevraagd zelf een volgorde aan te geven in de lijst met sporten die ze beoefenen. Grosso modo zijn de uitkomsten wel vergelijkbaar.

Beoordeling van sportmogelijkheden in Den Haag

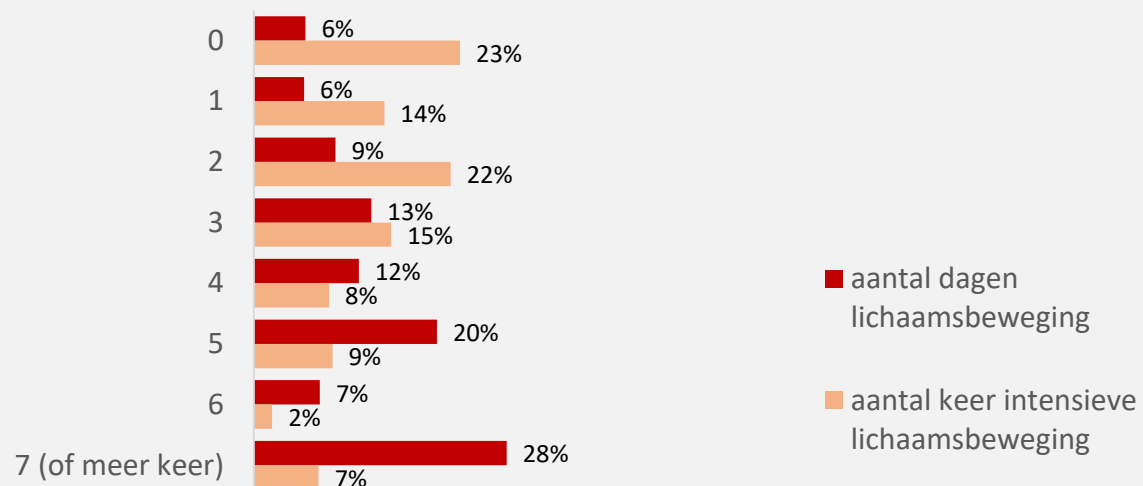
De sportmogelijkheden in Den Haag worden gemiddeld beoordeeld met een 7,4. Dat gemiddelde cijfer ligt een fractie hoger dan in 2017 (7,3) en 2016 (7,2).

Ruim de helft (57%) van de respondenten beoordeelt de Haagse sportmogelijkheden met een goed (8) of zeer goed (9 of hoger).

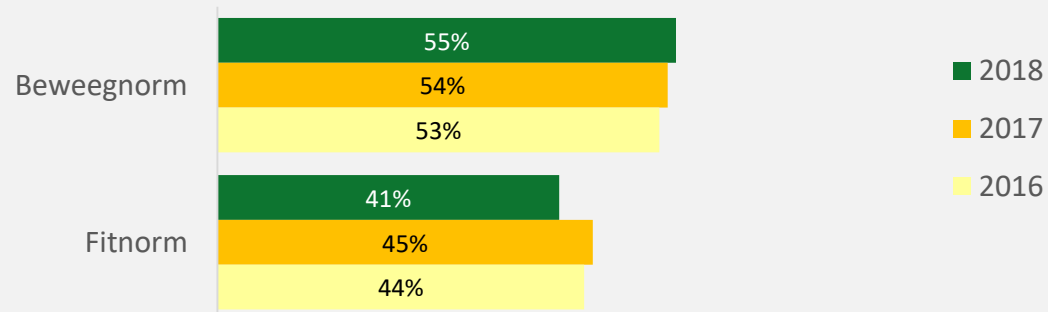
Gezinnen met kinderen (65%), hoger opgeleiden (63%) en bewoners van Scheveningen (65%) gaven gemiddeld vaker een 8 of hoger voor de sportmogelijkheden in Den Haag. Dit geldt ook voor de bewoners van Segbroek (69%), die ook het hoogste gemiddelde cijfer gaven: een 7,8.

De jonge leeftijdscategorie (16-29 jaar) is iets minder tevreden: zij geven vaker dan gemiddeld een 6 of lager (28% bij een gemiddelde van 19%). Hetzelfde geldt voor de bewoners van het stadsdeel Laak (32%).

Aantal dagen dat men tenminste 30 minuten per dag lichaamsbeweging heeft en het aantal keer dat men tenminste 20 minuten inspannende lichaamsbeweging heeft (t/m 70 jaar), 2018.

Percentage dat voldoet aan de beweegnorm (tenminste 30 min p/d lichaamsbeweging) en aan de fitnorm (het aantal keer dat men tenminste 20 min inspannende lichaamsbeweging heeft) (tot en met 70), 2016-2018.

Gemiddeld hebben respondenten naar eigen zeggen 4,5 dagen per week tenminste 30 minuten lichaamsbeweging en 2,5 keer minimaal 20 minuten inspannende lichaamsbeweging. Dit is vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

De beweegnorm gaat uit van gemiddeld tenminste 5 dagen per week 30 minuten of meer lichaamsbeweging. Hiervan uitgaand voldoet ruim de helft (55%) van de respondenten aan de beweegnorm, vergelijkbaar met de cijfers van 2017 en 2016.

Gezinnen met kinderen voldoen meer dan gemiddeld aan de beweegnorm (62%) en de één- en tweepersoonshuishoudens onder de 40 minder dan gemiddeld : de helft (52%) doet tussen de 0 en 4 dagen 30 minuten lichaamsbeweging.

De fitnorm gaat uit van tenminste 3 keer 20 minuten of meer intensieve lichaamsbeweging. 41% Voldoet aan deze norm. Dit is iets minder dan in 2017 (45%) en 2016 (44%).

Aan de fitnorm voldoen vooral de meeste jonge mensen onder de 29 jaar (47%) en de bewoners van Loosduinen (46%). De mensen die wat minder intensief sporten (0 tot 2 keer) zijn de 65plussers (65%) en de bewoners van stadsdeel Laak (63%).

Inwonersonderzoek 2018

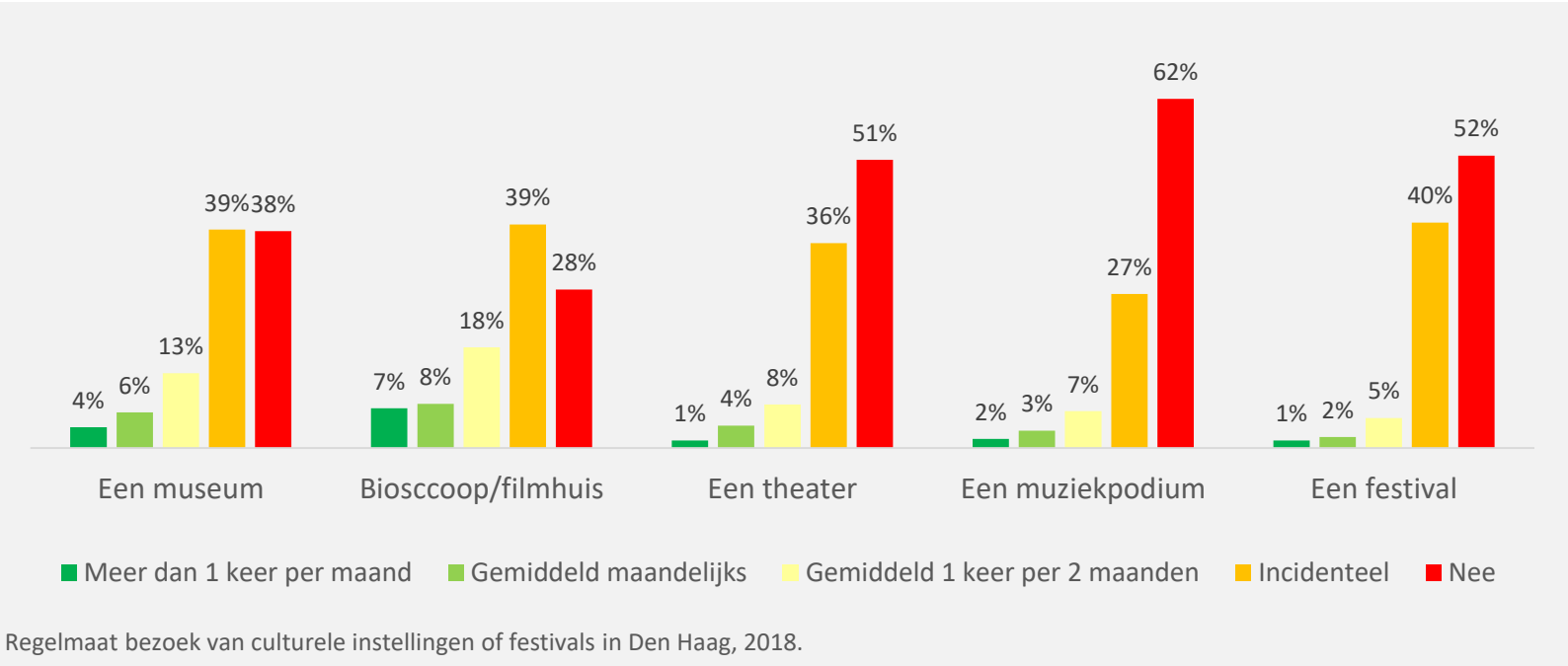
Cultuurparticipatie

De gemeente Den Haag kent veel musea, theaters, bioscopen, podia, festivals en andere culturele voorzieningen. De gemeente wil graag weten in hoeverre de aanwezige voorzieningen en festivals worden bezocht en hoe het culturele aanbod wordt beoordeeld.

- 84% van alle respondenten heeft het afgelopen jaar wel eens een museum, bioscoop, theater, muziekpodium of festival bezocht, bijna de helft (46%) bezocht tenminste één keer per twee maanden één of meer van deze culturele voorzieningen en 25% tenminste maandelijks. Een vergelijking met voorgaande jaren is niet goed mogelijk omdat deze vraag toen anders is gesteld.
- Van alle culturele instellingen worden bioscopen en filmhuizen het vaakst bezocht. Bijna drie kwart van de respondenten (73%) gaf aan in het afgelopen jaar naar de bioscoop of het filmhuis te zijn geweest. Twee op de drie (62%) zijn het afgelopen jaar naar het museum geweest. De helft is naar het theater (49%) of naar festivals (48%) geweest. Dit geldt minder vaak voor de muziekpodia: 38% in het afgelopen jaar.
- Op de vraag waarom Hagenaars *geen* culturele instellingen of festivals hebben bezocht, geeft ruim een derde (35%) aan hier geen interesse in te hebben. Nog een kwart (25%) geeft aan hier geen tijd voor te hebben.
- Respondenten met een hogere opleiding en bewoners van Scheveningen, Escamp, Haagse Hout en Centrum hebben meer dan gemiddeld het afgelopen jaar een culturele instelling of festival in Den Haag bezocht. Lager opgeleiden zijn minder actief op cultureel gebied, net als de bewoners van de stadsdelen Leidschenveen-Ypenburg, Escamp en Laak.
- Ruim een derde van de respondenten heeft het afgelopen jaar (37%) één of meer kunstzinnige of creatieve activiteiten beoefend of heeft daar les in gehad. Het merendeel van hen (34%) was daar ook de laatste maand nog mee bezig. Muziek is een populaire culturele activiteit (20% afgelopen jaar en 18% afgelopen maand), gevolgd door beeldende kunstzinnige uitingen (resp. 11% en 10%).
- De respondenten zijn over het algemeen tevreden over het culturele aanbod in Den Haag. Zij kennen hier een gemiddeld rapportcijfer van 7,4 aan toe. Dat gemiddelde rapportcijfer is ongeveer gelijk gebleven vergeleken met de voorgaande jaren (2017: 7,6 en 2016: 7,4).

Bezoek aan culturele instellingen of festivals

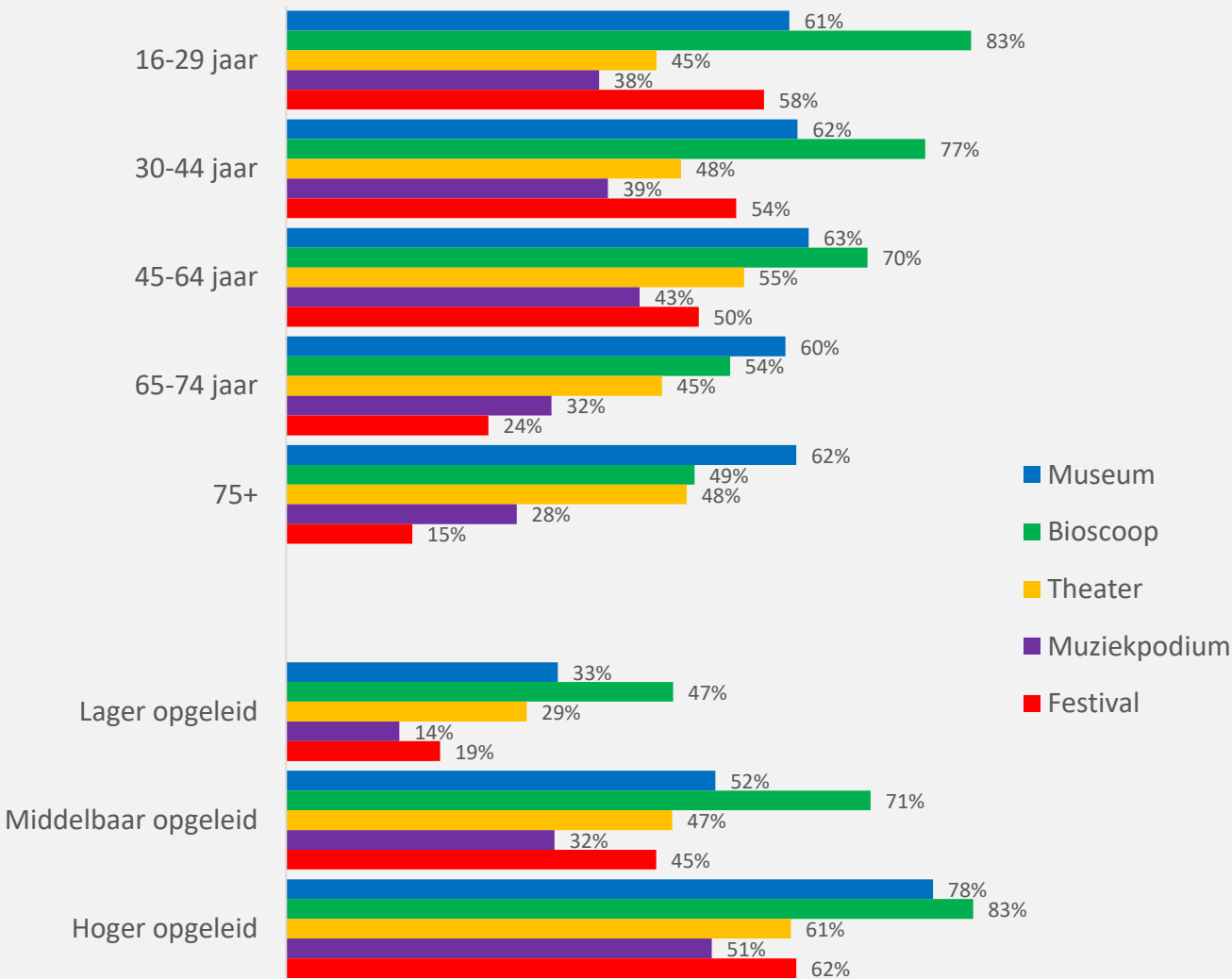
84% Van de Hagenaars heeft het afgelopen jaar wel eens een museum, bioscoop/filmhuis, theater, muziekpodium of festival bezocht; 46% kwam minstens tweemaandelijks naar één of meer culturele instellingen of festivals en 25% tenminste één keer per maand. In 2017 en 2016 is deze vraag anders gesteld.

Respondenten zijn het meest naar een bioscoop of filmhuis geweest: de categorieën ‘incidenteel’, ‘gemiddeld 1 keer per 2 maanden’, ‘gemiddeld maandelijks’ en ‘meer dan 1 keer per maand’ samen komen op 72%. Twee op de drie (62%) respondenten zijn het afgelopen jaar naar een Haags museum geweest. De helft kwam naar het theater (49%) of naar festivals (48%). Muziekpodia zijn iets minder bezocht: 38% in het afgelopen jaar.

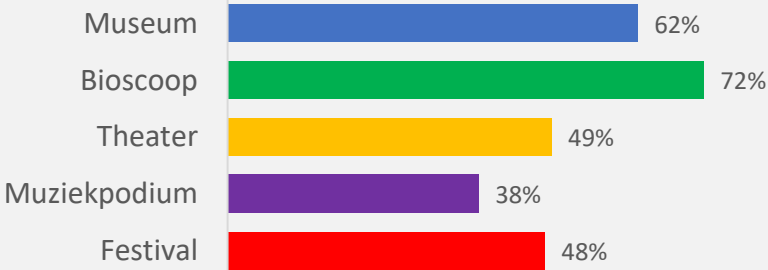
Eén op de zeven respondenten (15%) heeft geen van deze instellingen of festivals bezocht. Op de vraag waarom Hagenaars geen culturele instellingen of festivals hebben bezocht, geeft ruim een derde (35%) aan hier geen interesse in te hebben. Nog een kwart (25%) geeft aan hier geen tijd voor te hebben.

Bezoek aan culturele instellingen of festivals

Incidenteel bezoek of vaker aan één of meer culturele instellingen of festivals in Den Haag, naar doelgroepen, 2018.

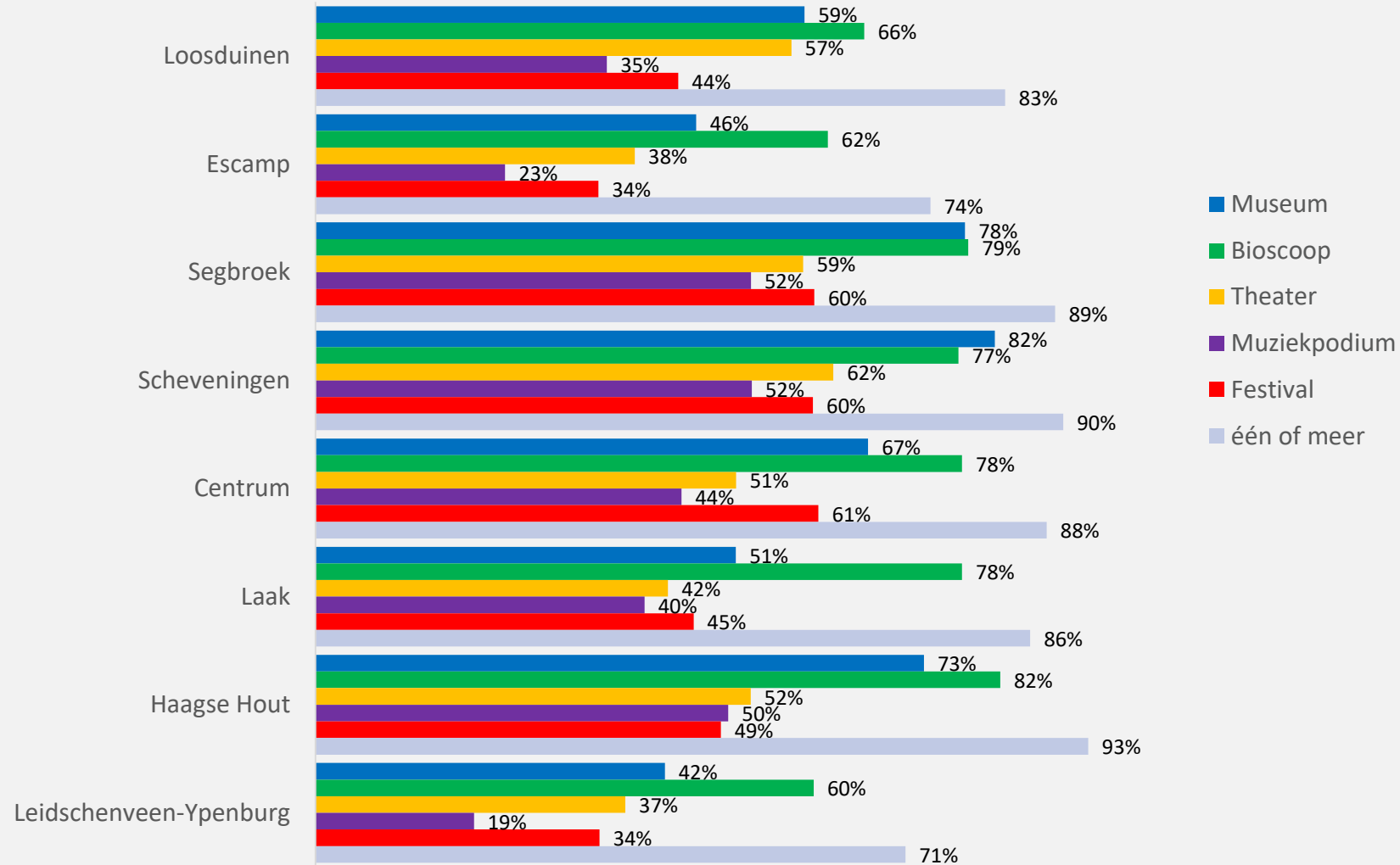
Incidenteel bezoek of vaker aan één of meer culturele instellingen of festivals in Den Haag, 2018.

Respondenten met een hogere opleiding hebben meer dan gemiddeld (95%) het afgelopen jaar een culturele instelling of festival in Den Haag bezocht. Met name het bezoek aan het museum ligt bij hen hoger dan gemiddeld: 78%. Het tegenovergestelde geldt voor de lager opgeleiden: zij komen veel minder dan gemiddeld bij culturele instellingen of festivals (62%), bijvoorbeeld in een museum (33%) of bij festivals (19%).

Logischerwijs brengen ouderen boven de 65 minder dan gemiddeld een bezoek aan de bioscoop en festivals, waar jongeren dit juist meer dan gemiddeld doen.

Bezoek aan culturele instellingen of festivals

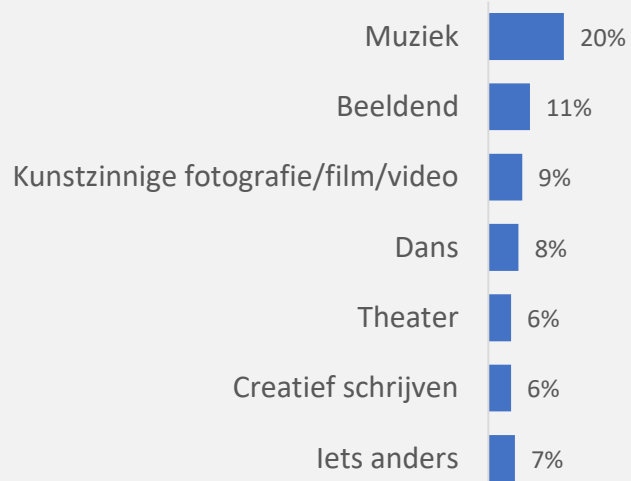
Incidenteel bezoek of vaker aan één of meer culturele instellingen of festivals in Den Haag naar stadsdeel, 2018.

Deze grafiek laat zien welk percentage van de respondenten in alle stadsdelen “wel eens” een bezoek brengt aan de culturele voorzieningen in Den Haag.

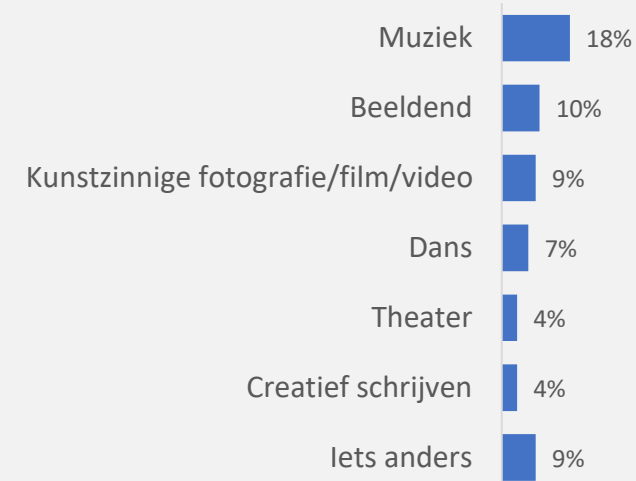
Respondenten die **in** Scheveningen, Segbroek, Haagse Hout of het Centrum wonen bezoeken de culturele instellingen of festivals meer dan gemiddeld, met name het museum en het muziekpodium.

Met name de inwoners van Leidschenveen-Ypenburg en Escamp zijn minder dan gemiddeld actief op cultureel gebied, ook dit geldt voor alle culturele instellingen en festivals.

Beoefening van kunstzinnige of creatieve activiteiten

Kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefend in het afgelopen jaar (van september 2017 tot en met augustus 2018).

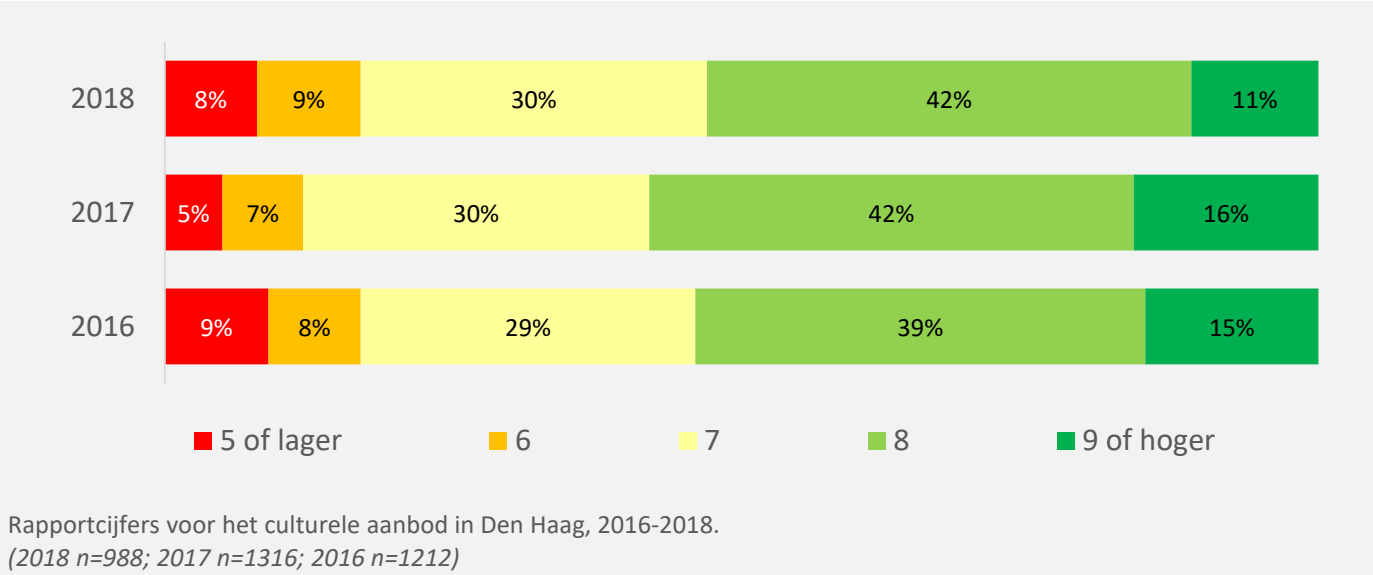

Kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefend in de afgelopen maand (september 2018).

Eén op de drie respondenten heeft het afgelopen jaar (37%) één of meer kunstzinnige of creatieve activiteiten beoefend of heeft daar les in gehad. Een iets lager percentage (34%) beoefende deze activiteiten ook in de laatste maand (34%). Met name de mensen tussen de 16 en 45 jaar en de hoger opgeleiden zijn hierin het meest actief. Hetzelfde geldt voor de bewoners van Segbroek (47% het afgelopen jaar en 43% ook de afgelopen maand) en het Centrum (resp. 40% en 38%).

Muziek is een populaire culturele activiteit (20% afgelopen jaar, 18% de afgelopen maand), gevolgd door beeldende kunstzinnige uiting (resp. 11% en 10%). In de andere categorieën is het percentage deelnemers lager dan 10%.

Beoordeling van het cultureel aanbod in Den Haag

De respondenten zijn over het algemeen tevreden over het culturele aanbod in Den Haag. Zij kennen hieraan een gemiddeld rapportcijfer van 7,4 toe. Dat gemiddelde rapportcijfer is ongeveer gelijk gebleven vergeleken met de voorgaande jaren (2017: 7,6 en 2016: 7,4).

Ruim de helft van de Hagenaars (53%) vindt het cultureel aanbod goed of zeer goed (8 of hoger). Dit cijfer is vergelijkbaar met de voorgaande jaren. Dit jaar heeft 8% het culturele aanbod in Den Haag een onvoldoende gegeven, dit is iets meer dan in 2017 (5%) en iets minder dan in 2016 (9%).

Inwonersonderzoek 2018

Buurthuizen

De gemeente wil graag weten of en hoe intensief verschillende buurthuizen in Den Haag worden bezocht en met welk doel en ook wat men vindt van de gebouwen en het aanbod aan activiteiten en cursussen.

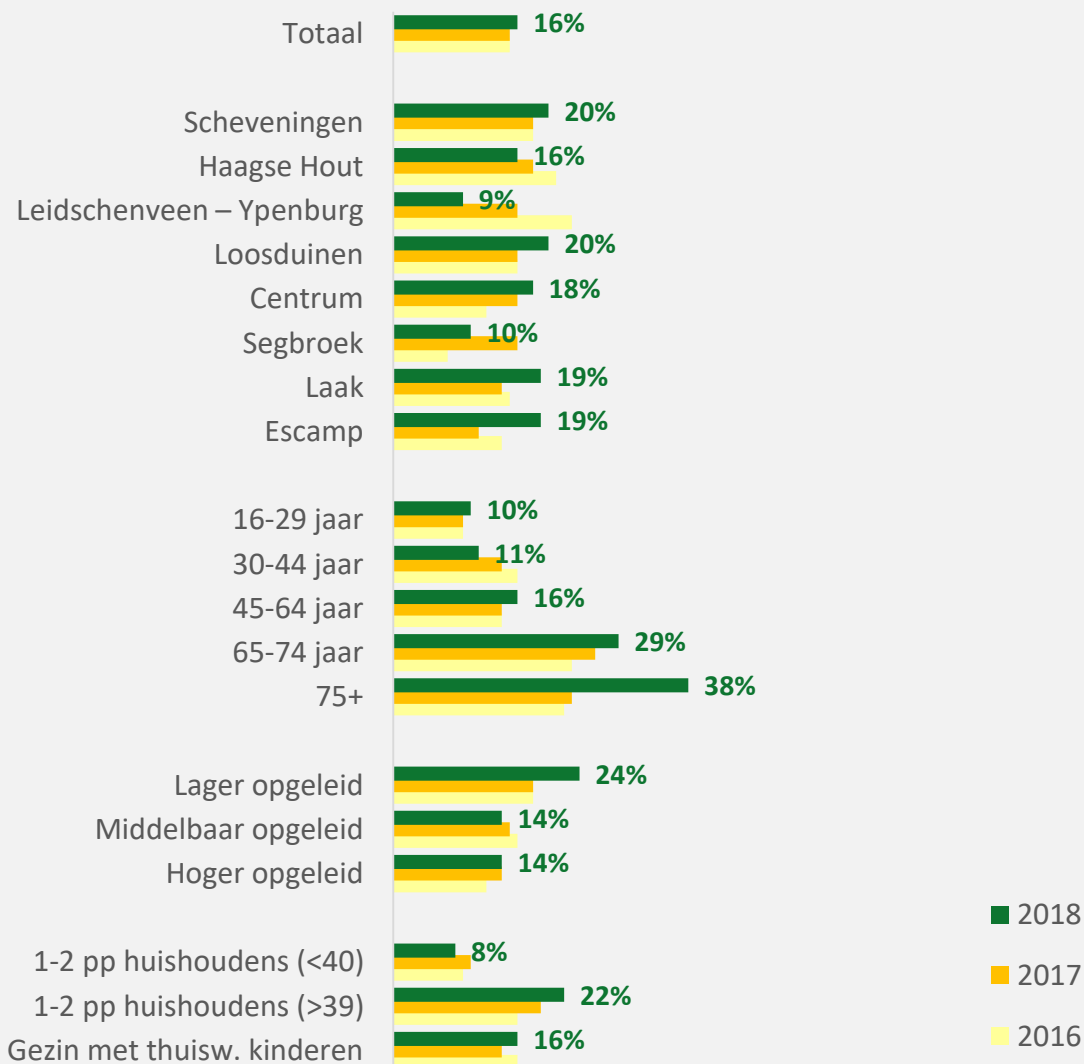
- Een op de zes respondenten bezoekt wel eens een buurthuis in Den Haag (16%). Dit is iets meer dan de voorgaande jaren. Ouderen boven de 65 komen vaker in een buurthuis dan gemiddeld (65-74: 29% en 75+: 38%) en dat aandeel neemt ook ieder jaar toe. Dit geldt ook voor lager opgeleiden (18% in 2016 en 24% in 2018).
- Het aandeel respondenten dat een buurthuis bezoekt is het grootst in Scheveningen en Loosduinen (20%).
- Van de mensen die wel eens een buurthuis bezoeken komt ruim de helft één of meer keer per jaar (52%). Dit percentage stijgt ieder jaar een beetje (2016: 50%, 2017: 51%). Een derde komt minimaal één keer per week naar het buurthuis (33%).
- Bijna een derde komt voor de gezelligheid (27%) naar het buurthuis. Andere redenen zijn: voor informatieavonden (17%) of vergaderingen (16%), om advies en informatie in te winnen (16%), om te sporten (15%) of voor het volgen van een cursus (16%).
- Ruim een derde (36%) van de bezoekers heeft in de afgelopen twaalf maanden deelgenomen aan activiteiten of cursussen in het buurthuis. Dit is iets meer dan in de jaren ervoor (31% in 2017 en 34% in 2018).
- De inrichting en gebruiksmogelijkheden worden ieder jaar beter beoordeeld: van een 7,2 in 2016 naar een 7,5 in 2018.
- Ook over het aanbod aan activiteiten en cursussen is men steeds meer tevreden: van een 7,2 in 2016 naar een 7,4 in 2018.

Bezoek aan buurthuizen

Den Haag

Bezoek aan een buurthuis in Den Haag, 2016-2018.

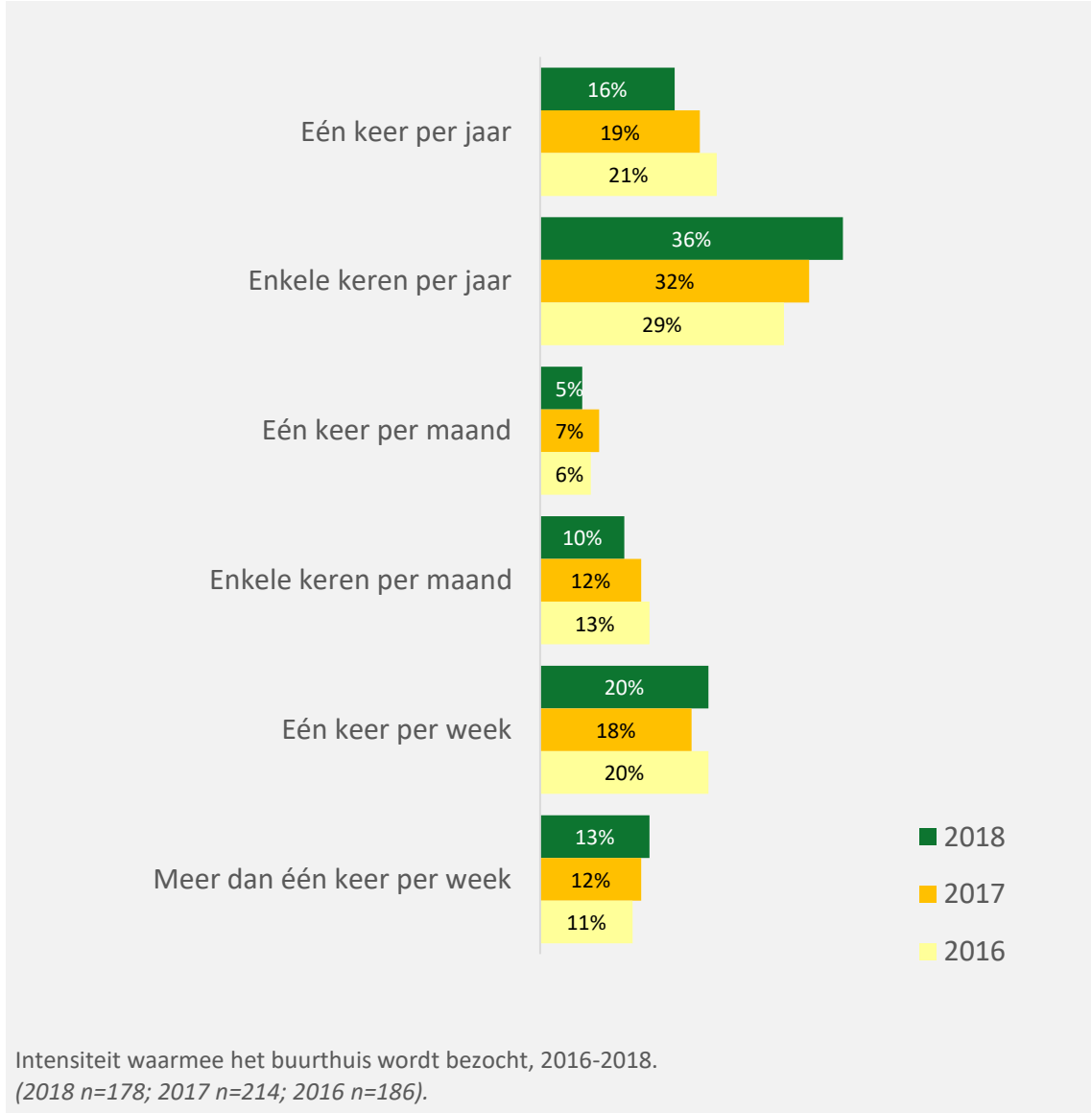
Een op de zes respondenten bezoekt wel eens een buurthuis in Den Haag (16%). Dit is iets meer dan de voorgaande jaren.

Met name de ouderen boven de 65 jaar bezoeken het buurthuis meer dan gemiddeld (65-74: 29% en 75+: 38%) en ook ieder jaar steeds meer. Deze groep respondenten is qua aantallen echter wel kleiner dan de andere leeftijdsgroepen. Ook lager opgeleiden gaan meer dan gemiddeld en ook steeds vaker naar het buurthuis (18% in 2016 en 24% in 2018).

Het percentage Hagenaars dat naar een buurthuis gaat neemt af in Leidschenveen-Ypenburg (van 23% in 2016 naar 9% in 2018) en Haagse Hout (2016:21%, 2018:16%). Het percentage bezoekers neemt juist toe in het Centrum (2016: 12%, 2018:18%), Loosduinen (2016:16%, 2018:20%) en Scheveningen (2016: 18%, 2018:20%).

De Hagenaars tussen 16 en 44 jaar bezoeken de buurthuizen minder dan gemiddeld (16-29: 16%, 30-44: 11%).

Bezoek aan buurthuizen: intensiteit

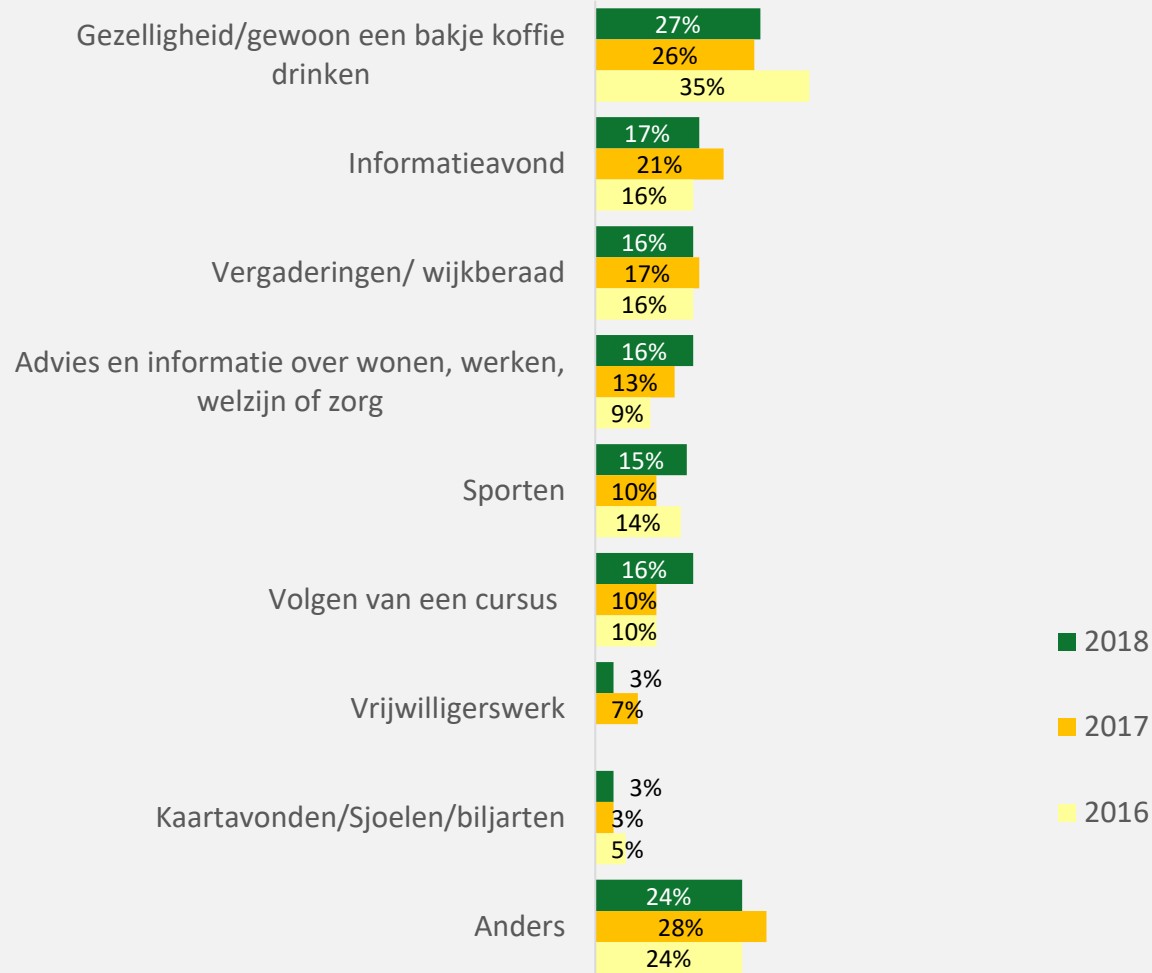

Eén op de drie bezoekers komt minimaal één keer per week naar het buurthuis (33%). Deze percentages zijn ongeveer gelijk gebleven.

Het percentage mensen dat maandelijks komt is iets gedaald: van 19% in 2016 en 2017 naar 15% in 2018.

Van de mensen die wel eens een buurthuis bezoeken komt ruim de helft hier één of meer keer per jaar (52%). Dit percentage stijgt ieder jaar een beetje (2016: 50%, 2017: 51%). Per saldo neemt de bezoekfrequentie van de buurthuizen dus iets af.

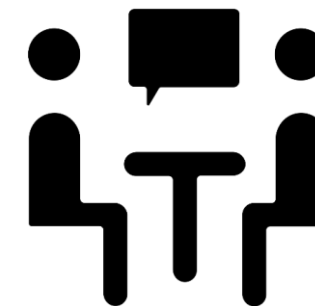
Reden van bezoek aan buurthuizen

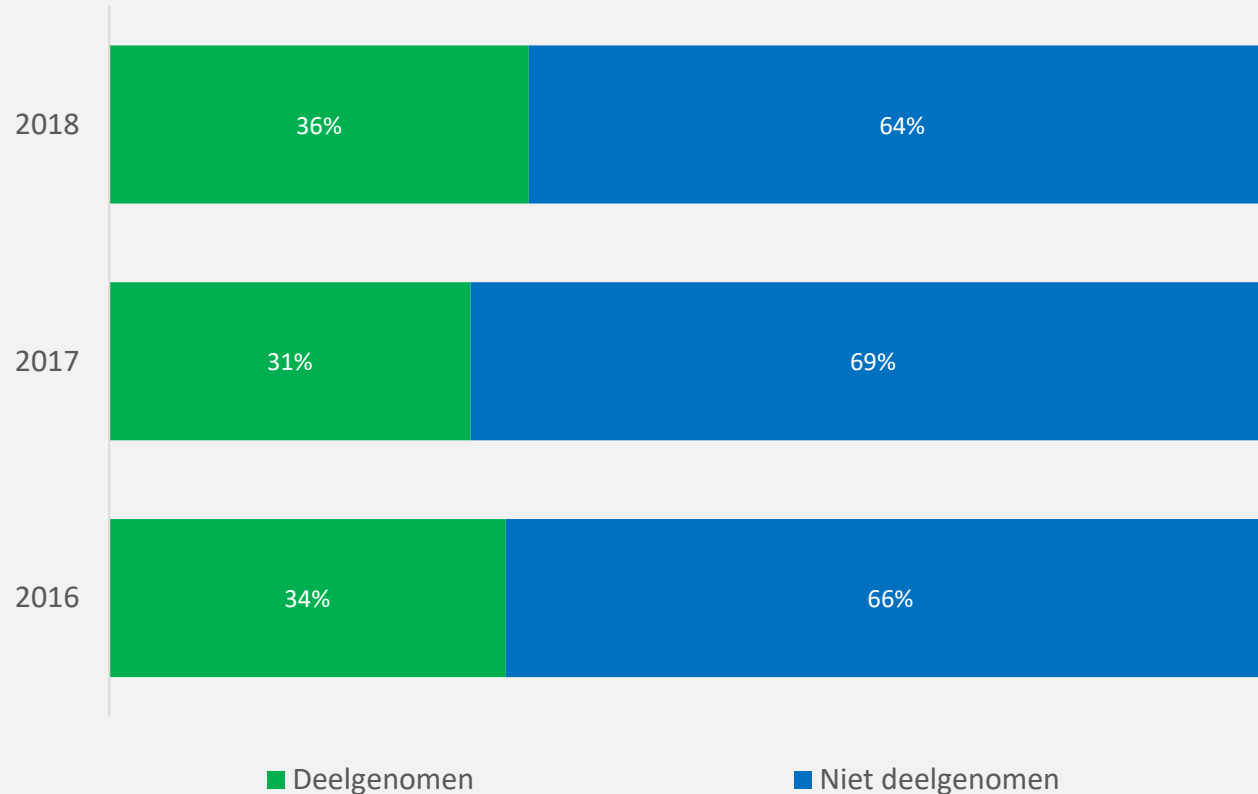
Reden van bezoek aan een buurthuis / buurtcentrum, 2016-2018, in procenten van de bezoeker. (2018 n=182; 2017 n= 212; 2016 n=186).

De respondenten is gevraagd wat de belangrijkste redenen zijn dat zij het buurthuis bezoeken. Bijna een derde gaf aan dat dit vooral voor de gezelligheid is (27%). Daarnaast dient voor een zesde van de respondenten het buurthuis als plek voor informatieavonden (17%) of vergaderingen (16%).

Dit geldt ook voor informatievoorzieningen (16%), om te sporten (15%) of voor het volgen van een cursus (16%). Hagenaars gaan om deze redenen de afgelopen jaren steeds vaker naar het buurthuis.

Deelname activiteiten of cursussen in het buurthuis

Afgelopen 12 maanden deelgenomen aan activiteiten of cursussen in het buurthuis, 2016-2018. (2018 n=178; 2017 n=210; 2016 n=183).

Ruim één op de drie (36%) bezoekers van de buurthuizen heeft in de afgelopen twaalf maanden deelgenomen aan activiteiten en/of cursussen in het buurthuis. Dit is iets meer dan in de jaren ervoor (31% in 2017 en 34% in 2018).

Meest bezochte buurthuizen

Den Haag

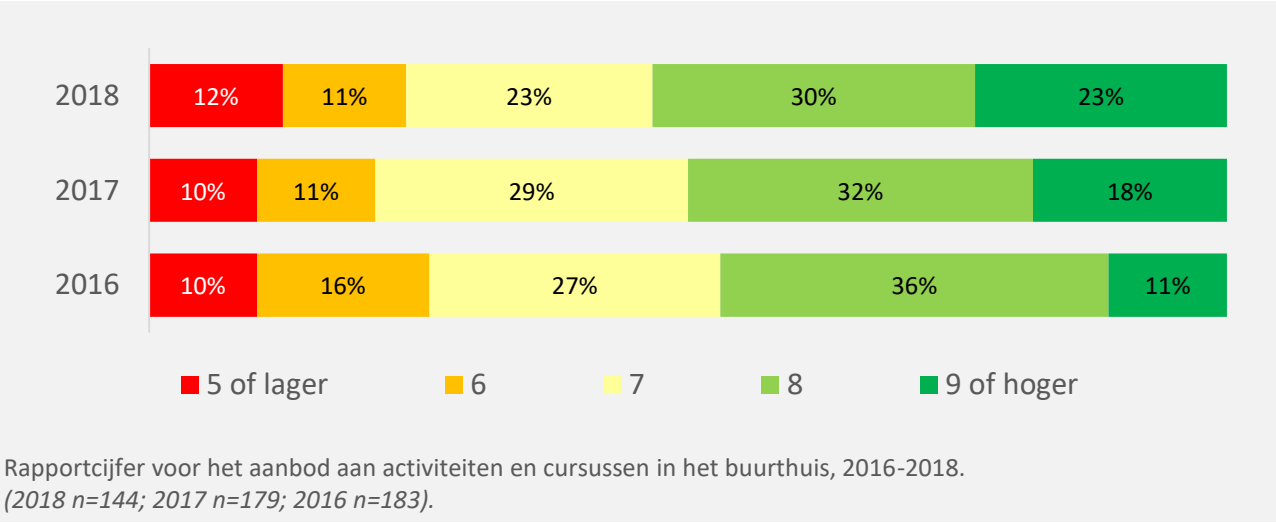
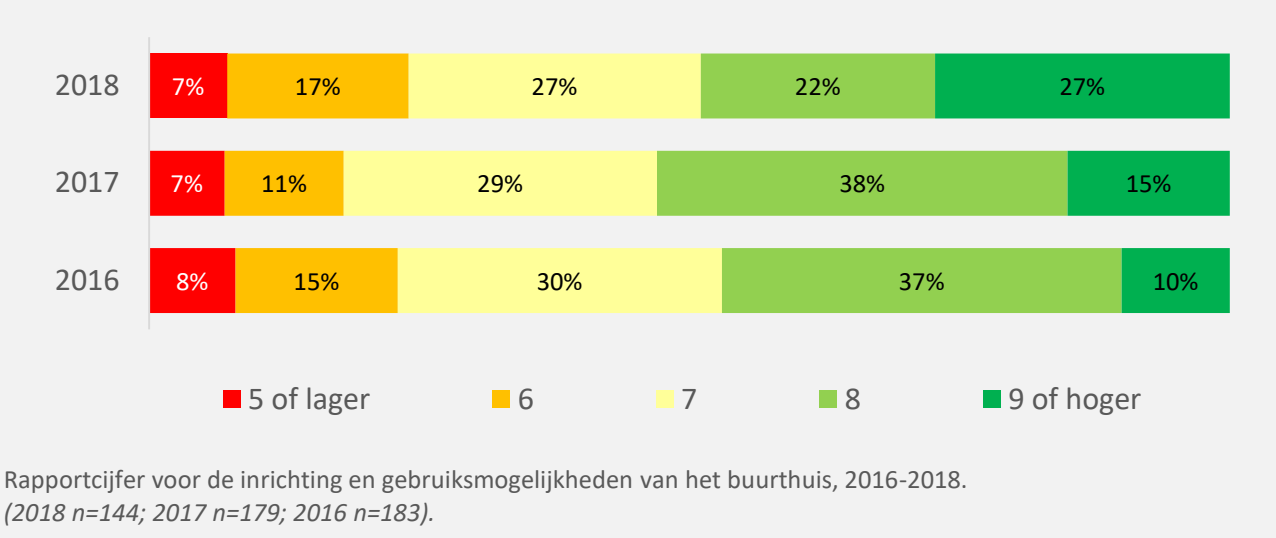
Stadsdeel	Buurtcentrum vaakst 'wel eens bezocht' 2018	Buurtcentrum vaakst 'wel eens bezocht' 2017	Buurtcentrum vaakst 'wel eens bezocht' 2016
Loosduinen	De Henneberg (7%)	De Henneberg (5%)	De Wiekslag (4%)
Escamp	Wijkcentrum Bouwlust (4%)	Wijkcentrum Bouwlust (3%), WZH Hoge Veld (3%)	Wijkcentrum Moerwijk (3%)
Segbroek	Buurthuis 3 (2%)	't Lindenkwaad (3%)	't Lindekwaad (2%)
Scheveningen	Het Kalhuis (5%) en Wijkwinkel Scheveningen (5%)	Het Kalhuis (6%)	Het Kalhuis (6%)
Centrum	De Kronkel (4%)	De Sprong (3%)	De Mussen (2%)
Laak	HVV Laakkwartier (5%)	Centrum Cromvlietplein (3%)	Wijkcentrum Laakhaven (7%)
Haagse Hout	WDC Bezuidenhout (5%)	WDC Bezuidenhout (8%)	WDC Bezuidenhout (11%)
Leidschenveen-Ypenburg	Buurtcentrum YP (5%)	Stadsboerderij Landzigt (5%), Buurtcentrum De Yp (5%), MFC Piet Vink (5%)	Buurtcentrum De Yp (9%)

Meest bezochte buurthuis / buurtcentrum, per stadsdeel, 2016-2018.

Het aandeel respondenten dat een buurthuis bezoekt is het grootst in Scheveningen en Loosduinen (20%). Het meest bezochte buurthuis in Scheveningen is al een aantal jaar op rij Het Kalhuis (5%). In Loosduinen is dat in 2017 en 2018 De Henneberg (resp. 5% en 7%).

In Leidschenveen-Ypenburg is Buurtcentrum De Yp de afgelopen jaren het meest geliefd om te bezoeken en hetzelfde geldt voor WDC Bezuidenhout in stadsdeel Haagse Hout.

De respondenten hebben hun tevredenheid over twee aspecten van het buurthuis uitgedrukt in rapportcijfers.

Ten eerste is een rapportcijfer gevraagd voor de inrichting en gebruiksmogelijkheden van het gebouw; gemiddeld geven de bezoekers hiervoor een 7,5. Dit is hoger dan de afgelopen jaren (7,2 in 2016 en 7,4 in 2017). De cijfers zijn wel iets meer verdeeld dan vorig jaar: een hoger percentage heeft een 6 gegeven (17%), maar ook heeft een hoger percentage respondenten een 9 of hoger gegeven (27%).

Daarnaast is gevraagd naar het oordeel over het aanbod aan activiteiten en cursussen. De respondenten beoordelen dit gemiddeld met een 7,4. Ook zit cijfer is de laatste jaren licht gestegen (7,2 in 2016 en 7,3 in 2017). Het percentage bezoekers dat een 8 of hoger heeft gegeven is ook toegenomen, van 47% in 2016 naar 53% in 2018.

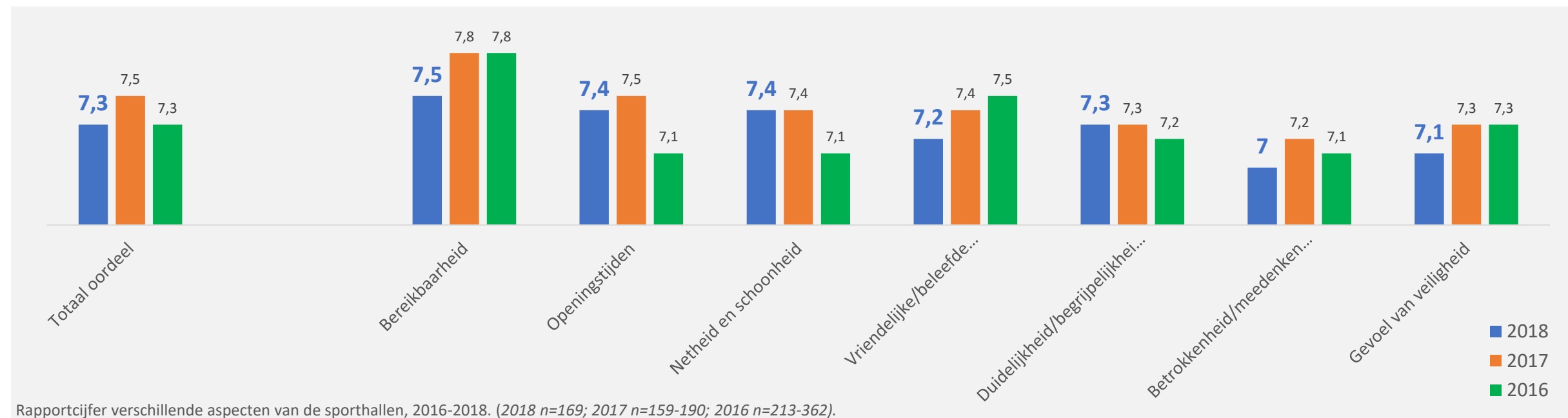
Inwonersonderzoek 2018

Zwembaden en Sporthallen

De bewoners uit Den Haag die wel eens in een Haagse sporthal of een zwembad komen, is gevraagd om een aantal aspecten van deze sporthallen en zwembaden te beoordelen.

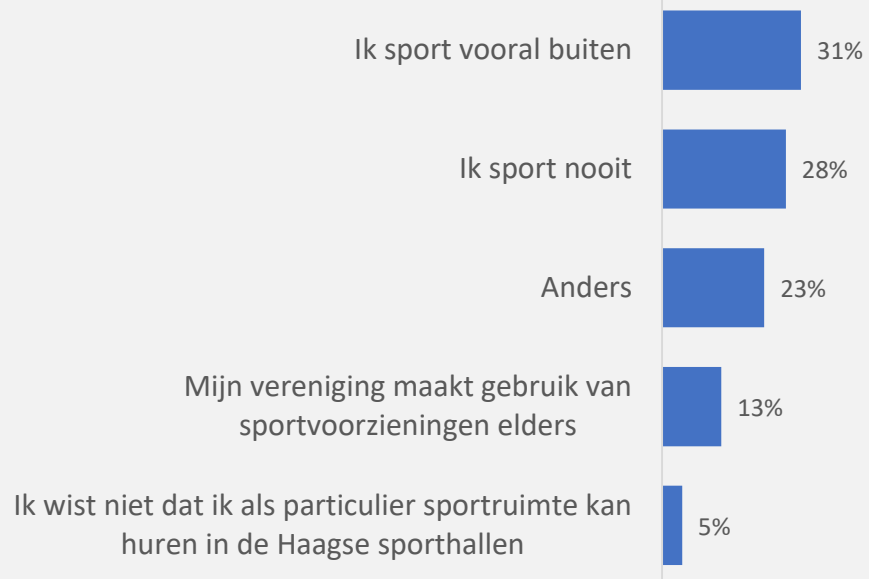
- Een op de zes (15%) respondenten heeft in het afgelopen jaar een sporthal in Den Haag bezocht. Deze sporthallen worden gemiddeld met een 7,3 beoordeeld. De sportcampus wordt het meest bezocht (3%), samen met Overbosch (2%), Loosduinen (2%) en Houtrust (2%). 85% van de Haagse respondenten maakt geen gebruik van de sporthallen, met als voornaamste reden dat hij of zij vooral buiten sport (31%) of helemaal niet sport (28%).
- De gemiddelde cijfers van alle beoordelingsaspecten voor sporthallen zijn gelijk aan of iets lager dan die van de afgelopen jaren, maar nog steeds ruim voldoende (tussen 7 en 7,5). De bereikbaarheid (7,5), de openingstijden (7,4) en netheid en schoonheid (7,4) van de sporthallen scoren het hoogst. Over de vriendelijkheid/beleefde behandeling van het personeel zijn bezoekers minder tevreden dan voorheen (van 7,5 in 2016 naar 7,2 in 2018).
- Een kwart (24%) van de respondenten heeft het afgelopen jaar een zwembad in Den Haag bezocht. De zwembaden worden over het algemeen beoordeeld met een 7,7. Het meest bezochte zwembad in Den Haag onder de respondenten is het Hofbad (6%), gevolgd door de zwembaden Zuiderpark (5%) en Waterthor (5%). Driekwart (76%) van de respondenten komt nooit in een gemeentelijk zwembad van Den Haag, vooral omdat zij nooit zwemmen (56%).
- Op alle facetten wordt een ruim voldoende of hoger gegeven. De waarderingscijfers voor de zwembaden zijn veelal iets hoger dan de voorgaande jaren. De bezoekers beoordelen de bereikbaarheid van de zwembaden het hoogste (8,2).

Eén op de zes (15%) respondenten heeft het afgelopen jaar een sporthal in Den Haag bezocht. Deze sporthallen worden gemiddeld met een 7,3 beoordeeld op basis van het laatste bezoek van de Hagenaars. Van hen was 60% hier als sporter en 40% als toeschouwer.

Respondenten die deel uitmaken van een gezin met kinderen komen vaker dan gemiddeld in een sporthal (24%). Van de sporthallen wordt de sportcampus het meest bezocht (3%), samen met Overbosch, Loosduinen en Houtrust (elk 2%).

De respondenten beoordelen de bereikbaarheid (7,5), de openingstijden (7,4) en netheid en schoonheid (7,4) van de sporthallen het hoogst, maar de cijfers zijn op alle vlakken een fractie lager dan of hetzelfde als in 2016 en 2017. Met name over de vriendelijkheid/beleefde behandeling van het personeel zijn bezoekers steeds minder tevreden (van een 7,5 in 2016 naar een 7,2 in 2018), maar nog steeds ruim voldoende.

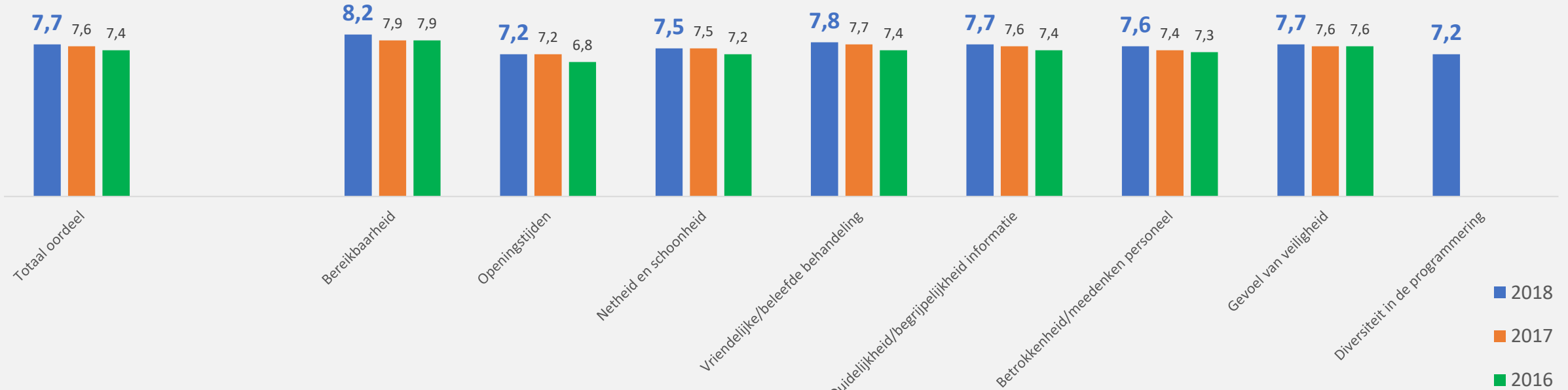
Waarom men geen gebruik maakt van een sporthal, 2018. (n=800)

Een groot aandeel (85%) van de Haagse respondenten geeft aan geen gebruik te maken van een van de sporthallen. Een derde van hen geeft als voornaamste reden hiervoor dat hij of zij vooral buiten sport (31%) of helemaal niet sport (28%).

De 'buitensporters' zijn met name de hoger opgeleiden (41%) en de één- en tweepersoonshuishoudens onder de 40 jaar (40%).

Rapportcijfer verschillende aspecten van de zwembaden, 2016-2018. (2018 n=263; 2017 n=265-308; 2016 n=407-585).

Een kwart (24%) van de respondenten heeft het afgelopen jaar een zwembad in Den Haag bezocht. De zwembaden worden over het algemeen beoordeeld met een 7,7. Het merendeel kwam hier om zelf te zwemmen (84%), één op de zes (16%) kwam als toeschouwer.

Het meest bezochte zwembad in Den Haag is het Hofbad (6% van de respondenten), gevolgd door Zuiderpark (5%) en Waterthor (5%). Gezinnen met kinderen bezoeken de zwembaden meer dan gemiddeld (39%). Dit geldt ook voor de bewoners van stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg (35%).

De bezoekers beoordelen de bereikbaarheid van de zwembaden het hoogst (8,2). Voor alle facetten wordt een ruim voldoende of hoger gegeven. De meeste cijfers liggen iets hoger dan de vorige jaren.

Waarom men geen gebruik maakt van een zwembad, 2018. (n=831)

Driekwart (76%) van de respondenten komt nooit in een gemeentelijk zwembad van Den Haag. Ruim de helft van deze respondenten geeft aan nooit te zwemmen (56%). Dit geven voornamelijk de 65plussers aan (61%) en de bewoners van Haagse Hout (64%).

Twee op de tien geven diverse andere redenen aan om niet naar de Haagse zwembaden te gaan en 14% maakt gebruik van zwemvoorzieningen elders.

Inwonersonderzoek 2018

Financiële Situatie

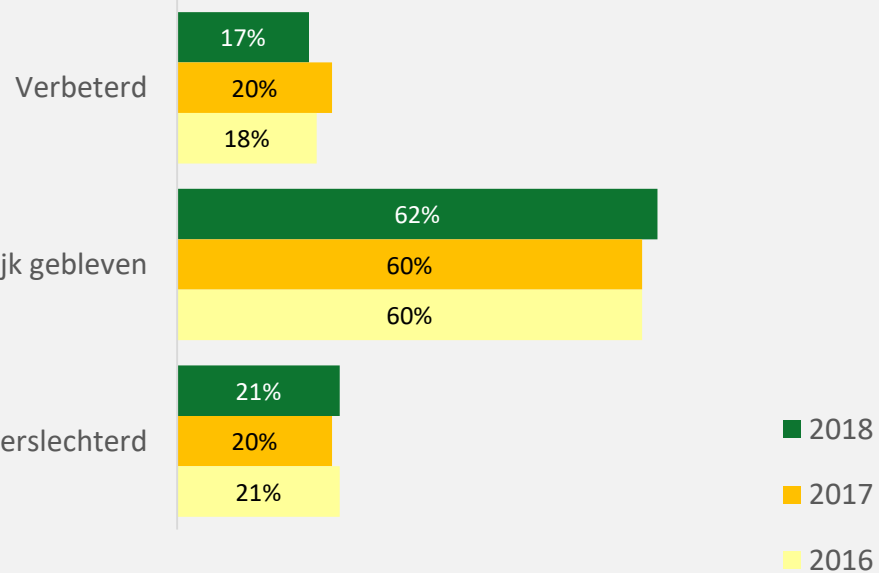

De gemeente Den Haag wil graag op hoofdlijnen inzicht krijgen in de financiële situatie van Hagenaars. Om middelen effectief te kunnen inzetten, is inzicht in de omvang van eventuele financiële problemen van belang. In de enquête is daarom gevraagd naar de financiële situatie van het huishouden en of er sprake is van geldgebrek of schulden. Verder is de gemeente geïnteresseerd in de manieren waarop eventuele hulp bij betalingsachterstanden is gezocht.

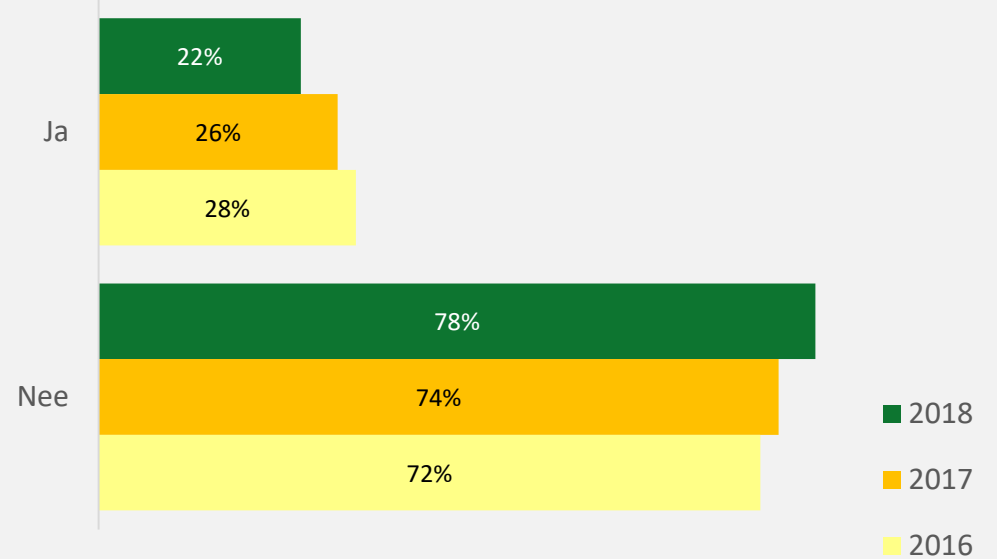
- Ten opzichte van de afgelopen jaren is de financiële situatie van de Hagenaars ongeveer gelijk gebleven. Hagenaars geven echter minder vaak aan dat zij moeten bezuinigen op eten, kleding en dergelijke: van 28% in 2016 naar 22% in 2018.
- Ook hebben minder Hagenaars schulden vergeleken met de afgelopen jaren (van 14% in 2016 naar 10% in 2018); 43% van de Hagenaars die schulden hebben, geeft aan dat deze gelijk zijn gebleven ten opzicht van 2017.
- Het gaat daarbij vooral om leningen of financieringen (58%), een studieschuld (29%), een schuld bij de belastingdienst (21%) of bij de zorgverzekeraar (19%). De schulden bij zorgverzekeraars zijn de afgelopen jaren wel toegenomen (van 9% in 2016 naar 19% in 2018).
- Meer mensen hebben in 2018 hulp gezocht voor deze schulden dan in de jaren ervoor (2016: 87% geen hulp, in 2018: 69% geen hulp). Diegenen die dat hebben gedaan, klopten vooral aan bij hun vrienden, kennissen of familie (11%) of bij de dienst SZW (7%).

Financiële situatie

Verandering van de financiële situatie in huishoudens (excl. 'geen antwoord'), 2016-2018.

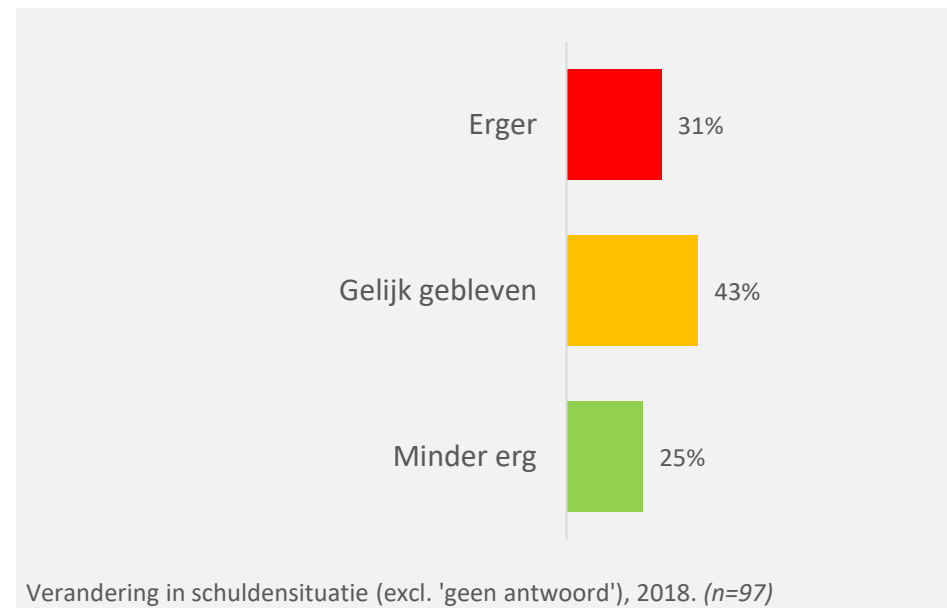
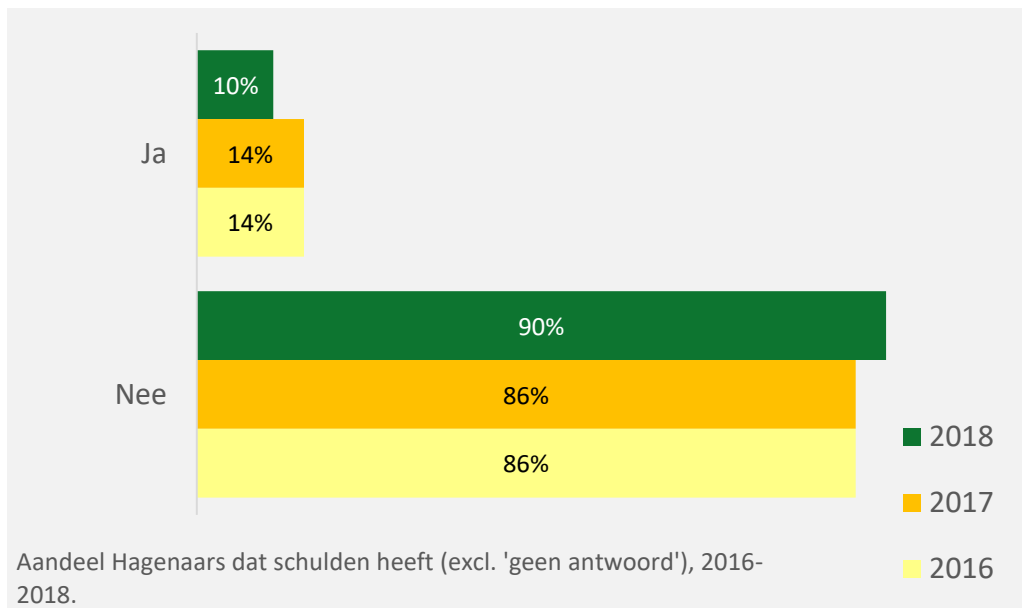
Aandeel Hagenaars dat moet bezuinigen op eten, kleding e.d. (excl. 'geen antwoord'), 2016-2018.

Ten opzichte van de afgelopen jaren is de financiële situatie van veel respondenten gelijk gebleven (62%). Eén op de zes (17%) geeft aan dat de situatie verbeterd is en dat is iets minder dan in 2016 en 2017 (resp. 18% en 20%). Eén op de vijf respondenten geeft juist aan dat de financiële situatie is verslechterd en dat is ongeveer gelijk aan de voorgaande jaren.

Respondenten onder de 44 jaar geven vaker aan dat hun financiële situatie is verbeterd (16-29 jaar: 29%, 30-44 jaar: 25%). Ruim een derde (37%) van de respondenten van 75 jaar en ouder zeggen juist vaker dat de financiële situatie verslechterd is.

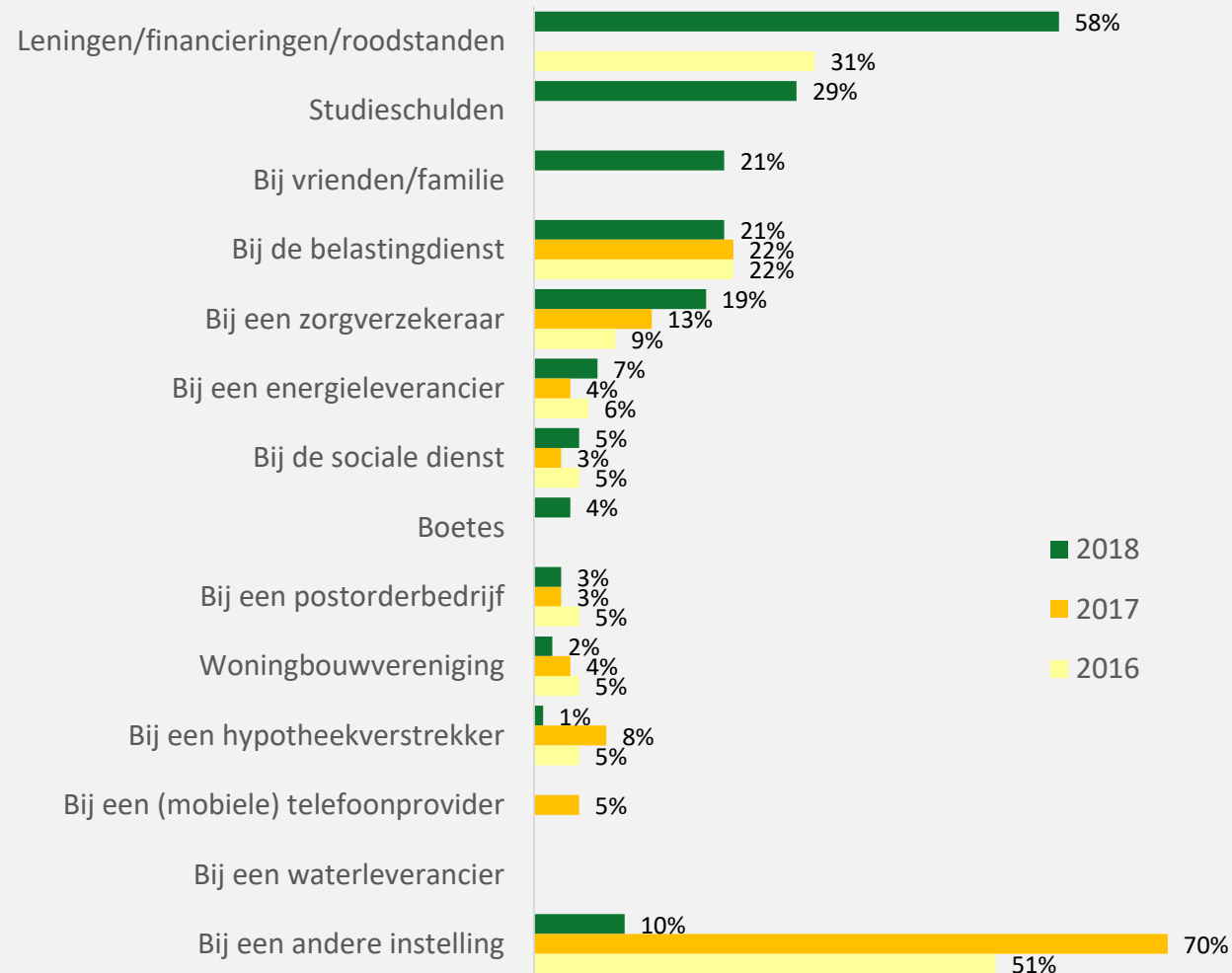
Hagenaars geven wel minder vaak aan dat zij moeten bezuinigen op eten, kleding en dergelijke: dit percentage daalt van 28% in 2016 naar 22% in 2018.

Minder Hagenaars hebben schulden vergeleken met de afgelopen jaren (van 14% in 2016 naar 10% in 2018). Jongeren tussen de 16 en 29 jaar hebben vaker dan gemiddeld schulden (18%).

De meeste respondenten met schulden geven aan dat deze schulden gelijk zijn gebleven (43%). Bij bijna een derde (31%) zijn de schulden erger geworden en bij een kwart (25%) is de schuldensituatie minder erg geworden.

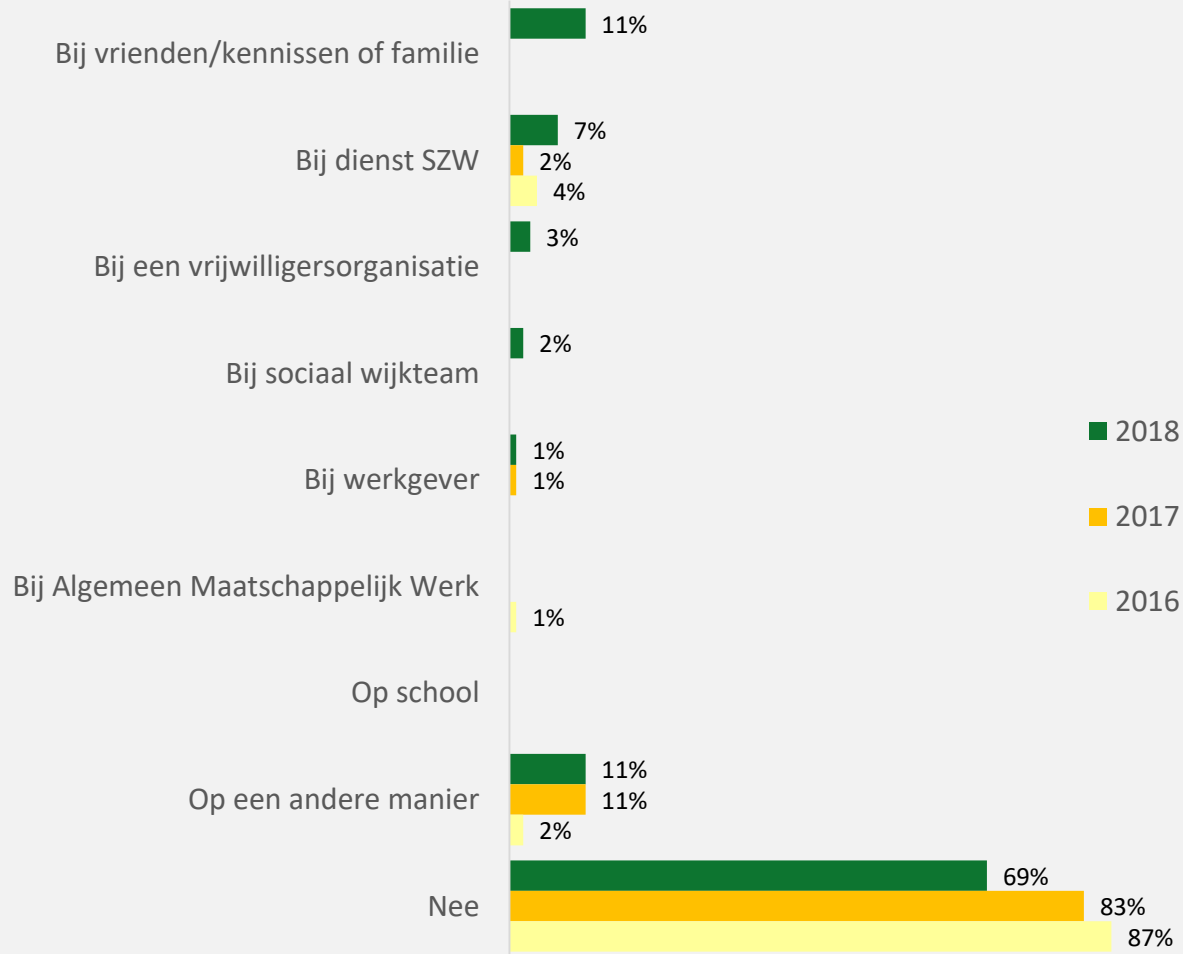
Verschillende instellingen waar Hagenaars schulden hebben, 2016-2018. (2018 n=87; 2017 n=150; 2016 n=163)

De inwoners met schulden is gevraagd bij welke instellingen zij schulden hebben.

In de meeste gevallen gaat het om leningen (58%) en in mindere mate om studieschuld (29%), een schuld bij familie of vrienden (21%), bij de belastingdienst (21%) of bij de zorgverzekeraar (19%). Steeds meer mensen hebben een schuld bij de zorgverzekeraar (van 9% in 2016 naar 19% in 2018).

Het percentage in de categorie 'bij een andere instelling' is vergeleken met de afgelopen jaren drastisch afgenomen. Dit komt omdat in 2018 de categorieën 'studieschulden', 'boetes', 'bij familie en vrienden' en 'bij een waterleverancier' zijn toegevoegd als extra antwoordmogelijkheden.

Hulp bij financiële situatie

Waar Hagenaars hulp hebben gezocht in verband met financiële situatie, 2016-2018. (2018 n=94; 2017 n=148; 2016 n=163)

Twee op de drie Hagenaars (69%) met schulden zoeken geen hulp bij anderen om de financiële situatie op te lossen. Eén op de drie (31%) zoekt wél hulp bij anderen en dit aandeel is toegenomen: van 13% in 2016 en 17% in 2017 naar 31% nu.

De Hagenaars die hulp zoeken in verband met hun financiële situatie kloppen vooral aan bij hun familie, vrienden of kennissen (11%) en/of bij de dienst SZW (7%).

De gemeente Den Haag peilt jaarlijks de mening van inwoners over diverse maatschappelijke onderwerpen. Vanaf 2016 worden in opdracht van de verschillende gemeentelijke diensten vier deel-onderzoeken uitgevoerd, betrekking hebbend op het Ruimtelijk-Economisch domein, het Sociaal domein, het Fysiek domein en Publiekszaken, gekoppeld aan de vier diensten die hierover gaan. Het onderdeel Betrokkenheid bij Bestuur is opgenomen in het onderdeel Publiekszaken.

Onderzoeksmethode

Voor elk deelonderzoek is uit de Basisregistratie Personen (BRP) een willekeurige steekproef getrokken onder Hagenaars van 16 tot en met 85 jaar. Omwille van een optimale respons hebben de inwoners op verschillende manieren (online, schriftelijk (opvragen enquête op papier) en telefonisch) aan het onderzoek mee kunnen werken. Door verschillende enquêtemethoden te combineren, wordt een zo representatief mogelijk deel van de bevolking bereikt. Zeker bij sociale beleidsthema's is het van belang om ook inwoners te bereiken die niet uit zichzelf aan onderzoek meedoen. Daarom bellen we nog nadat er een uitnodigingsbrief is gestuurd.

De Hagenaars in de steekproef hebben een aankondigingsbrief gekregen waarin de werkwijze van het inwonersonderzoek is omschreven. In de brief is een persoonlijke inlogcode opgenomen, waarmee de respondent toegang kon krijgen tot de online-enquête. Na twee weken is een herinneringsbrief gestuurd aan de mensen die de vragenlijst nog niet via internet hadden ingevuld of een schriftelijke vragenlijst hadden opgevraagd. In deze brief is de telefonische enquête aangekondigd. Mensen die thuis niet de beschikking hebben over internet of die liever telefonisch geënquêteerd wilden worden, konden via de helpdesk van Dimensus een (mobiel) telefoonnummer doorgeven, zodat zij toch aan het onderzoek konden deelnemen. Hagenaars van allochtone afkomst hadden de mogelijkheid om het interview (telefonisch) te laten afnemen in een andere taal, waaronder Turks, Arabisch/Berbers of Engels. Er zijn overigens maar weinig respondenten die hierom vragen.

De gehanteerde werkwijze is dezelfde als in 2016 en 2017, waardoor een vergelijking in de tijd mogelijk is tussen deze twee meetjaren, mits de vragen hetzelfde zijn gehouden. In de rapportage en de tabellen wordt waar mogelijk en relevant een vergelijking in de tijd gegeven met 2016 en 2017. Het jaar 2016 is gekozen als nieuw startpunt, vanwege de aangepaste methodiek voor de dataverzameling. Alleen voor de vraagblokken GGD en Zwembaden en Sporthallen geldt dat de cijfers niet vergelijkbaar zijn met die van 2016, vanwege een andere meetmethode (via het Stadspanel).

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

Vragenlijst

De vragenlijst bestaat uit vraagblokken (hoofdstukken) die door en met de diensten en afdelingen van de gemeente Den Haag zijn samengesteld. Veel vraagblokken worden ieder jaar of elke twee jaar herhaald. Op verzoek van de diensten en afdelingen kunnen aanvullende vragen of nieuwe vraagblokken worden toegevoegd. De vragenlijst mag niet te lang zijn om irritatie bij de respondent te voorkomen. Jaarlijks wordt de vragenlijst met de diensten en afdelingen besproken om na te gaan of deze nog voldoet. De enquête bevat ook een aantal standaard sociaal-demografische en economische profielvragen.

Steekproef, respons en weging

Voor de Inwonersenquête Sociaal Domein is uit de Basisregistratie Personen (BRP) een steekproef getrokken van 7.500 Hagenaars van 16 tot en met 85 jaar, evenredig verdeeld over de 8 stadsdelen. De steekproef bevat een oversampling van jongeren tot 30 jaar (tot een verhouding één-derde-tweederde) om ervoor te zorgen dat er in absolute zin voldoende jongeren in de respons zitten. Ook is het aandeel van het stadsdeel Laak in de steekproef opgehoogd, omdat de respons hier traditioneel lager ligt dan gemiddeld. Omdat de responsbereidheid onder jongeren en inwoners van Laak in verhouding laag is, heeft de oversampling als consequentie dat het totale responspercentage lager wordt.

De bruto steekproef kan worden verminderd met de (35) brieven die bij de gemeente als onbezorgbaar retour zijn gekomen. De netto steekproef is dan 7.465. Uiteindelijk hebben 1.212 inwoners aan het onderzoek meegewerkt, een respons van 16% ten opzichte van de netto steekproef. Sommige respondenten hebben de vragenlijst niet volledig ingevuld. Dat betekent dat de respons voor sommige vraagblokken lager is. De meeste respondenten hebben de enquête online ingevuld (69%), 3% heeft een schriftelijke vragenlijst ingevuld en ruim een kwart van de enquêtes (28%) is telefonisch afgenomen.

Deze respons is voldoende om op gemeenteniveau uitspraken te kunnen doen en in te kunnen zoomen op of verschil aan te geven tussen groepen bewoners (bijv. naar geslacht, leeftijd, stadsdeel en opleiding). De uitkomsten zijn gewogen naar geslacht, leeftijd en stadsdeel.

Bij iedere rapportage hoort een tabellenboek met alle (gewogen) uitkomsten naar deelpopulatie. De cijfers in de rapportage en het tabellenboek kunnen kleine afwijkingen vertonen als gevolg van weging en afrondingen.

	Sociaal domein		Publiekszaken		Fysiek Domein		Ruimtelijk-Economisch domein	
	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging
Den Haag	1212	1217	1155	1152	1130	1130	1236	1236
Loosduinen	116	136	137	110	139	108	139	118
Escamp	276	161	143	260	182	257	174	281
Segbroek	144	159	148	137	122	134	153	147
Scheveningen	132	157	146	126	144	123	147	134
Centrum	243	159	152	230	134	225	170	246
Laak	99	181	167	94	141	92	173	100
Haagse Hout	100	124	143	100	140	98	144	107
Leidschenveen-Ypenburg	101	140	119	96	128	94	136	103

Vraagblokken in de onderzoeken:

* Sociaal Domein: Buurthuizen; Gezondheid en beperkingen (GGD); Cultuurparticipatie; Huiselijk geweld; Integratie; Jeugd/CJG; Kwaliteit van leven; Mantelzorg; Sportdeelname; Vrijwilligerswerk; Zwembaden en sporthallen

* Publiekszaken: (Online) dienstverlening; Graffitibeleid; Contact met Stadsdeelorganisatie; Stadskrant; Speelvoorzieningen en Betrokkenheid bij bestuur en Financiële situatie;

* Fysiek Domein: Archeologie, Dienstverlening op straat; Hondenbeleid; Handhaving; Openbaar Groen; Openbare verlichting; Beleving water; Schone Straat

* Ruimtelijk-Economisch Domein: Bereikbaarheid; Binnenstad; Vervoerswijzekeuze; Wonen en Economie

In de bovenstaande tabel is de respons (absolute aantallen) per stadsdeel weergegeven voor de vier verschillende domeinen, ongewogen en na correctie door weging. Het vraagblok "economie" is in alle vier de vraagblokken meegenomen.

Representativiteit en betrouwbaarheid

Representativiteit

Om uitspraken te doen over de gehele doelpopulatie moet de netto respons qua opbouw de werkelijke doelpopulatie zoveel mogelijk benaderen. Om dit te bereiken, is bij het trekken van de bruto steekproef rekening gehouden met de verdeling van de bevolking naar stadsdeel en leeftijd. Hierbij moet worden opgemerkt dat een volledig representatieve netto respons een "illusie" is, omdat de netto respons dan op alle denkbare variabelen gelijk moet zijn aan de populatie en veel variabelen moeilijk "beïnvloedbaar of controleerbaar" zijn. Zo zullen mensen die zich betrokken voelen bij de stad en mensen die geïnteresseerd zijn in informatie eerder aan een enquête deelnemen. Omgekeerd zijn er mensen, vaak met een lagere opleiding, waar de drempel om aan een dergelijk onderzoek mee te werken, veel hoger is. De profielvragen zijn ook gebruikt om de enquête-uitkomsten te kunnen wegen op basis van een aantal sleutelvariabelen. Zo zijn de gegevens per deelenquête gewogen naar stadsdeel, leeftijd en geslacht. In de rapportage zijn uitsluitend de resultaten na weging opgenomen.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheidsmarges

Door middel van het bevragen van een representatieve steekproef van de bevolking is het niet alleen mogelijk uitspraken te doen over degenen die geëncquêteerd zijn, maar ook over de hele populatie waaruit die steekproef is getrokken. Hierbij geldt wel een bepaalde nauwkeurigheidsmarge. Doorgaans wordt bij het berekenen van deze marges uitgegaan van 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als het onderzoek 100 maal herhaald wordt, 95 keer een waarde gevonden wordt die in het berekende interval valt (zie bijbehorende tabel op de volgende dia).

Voorbeeld: Als van 300 respondenten de helft kiest voor een bepaald antwoord (50% antwoordt bevestigend op een bepaalde vraag), dan is het nauwkeurigheidinterval in de populatie 5,6%. Dat wil zeggen dat in 95 van de 100 keer de werkelijke waarde in de populatie ligt tussen 44,4% en 55,6%. Antwoordt 90% bevestigend op een bepaalde vraag dan ligt de waarde in de populatie tussen 86,6% en 93,4%. Het nauwkeurigheidinterval is dan + of - 3,4%. In dit rapport worden de gevonden percentages na weging weergegeven en niet de daarbij horende nauwkeurigheidintervallen omdat dit het rapport onleesbaar zou maken. In de figuurtitel en de bijbehorende tabellenboeken is wel aangegeven op welk absoluut aantal respondenten het resultaat is gebaseerd. Met behulp van de navolgende tabel kunnen de bijbehorende marges worden afgelezen.

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

Representativiteit en betrouwbaarheid

aantal respondenten = n	gevonden percentage in de steekproef					
	5% of 95%	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	6,0	8,3	11,1	12,7	13,6	13,9
75	4,9	6,8	9,1	10,4	11,1	11,3
100	4,3	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	3,0	4,2	5,5	6,3	6,8	6,9
300	2,5	3,4	4,5	5,2	5,5	5,6
400	2,1	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	1,9	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	1,7	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	1,6	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7
800	1,5	2,1	2,8	3,2	3,4	3,4
900	1,4	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
1000	1,4	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1500	1,1	1,5	2,0	2,3	2,5	2,5

Nauwkeurighedsintervallen bij 95% betrouwbaarheid

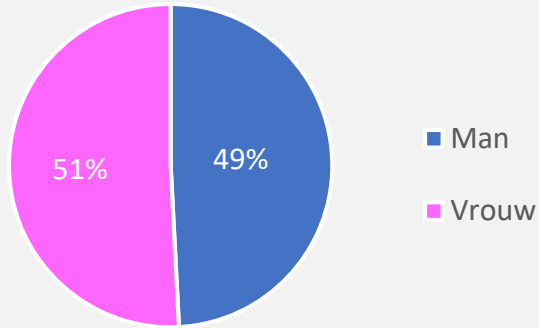
De mate van nauwkeurigheid neemt af naarmate het aantal respondenten kleiner is. Een en ander is vooral van belang als de vraag slechts door een beperkt aantal respondenten is beantwoord of als de resultaten worden uitgesplitst naar een aantal variabelen, waardoor er per onderverdeling een gering aantal respondenten resteert. Als het aantal respondenten klein is zijn de antwoorden niet verder uitgesplitst naar kenmerken.

Door de opmars van het internetgebruik verandert jaarlijks de verhouding tussen telefonische enquêtes en enquêtes via internet in de respons. De ontwikkeling in deze verhouding kan van invloed zijn op de uitkomsten van het onderzoek. Dat komt enerzijds omdat de kenmerken van de respondenten verschillen: met name mannen, jongeren, werkenden en hoger opgeleiden vullen de enquête vaker via internet in, terwijl in verhouding meer vrouwen, ouderen, niet-werkenden en lager opgeleiden worden bereikt via een telefonische enquête. Een tweede mogelijk effect van de toename van internetenquêtes is dat met name beoordelvingsvragen via internet minder "sociaal wenselijk" worden beantwoord dan telefonisch.

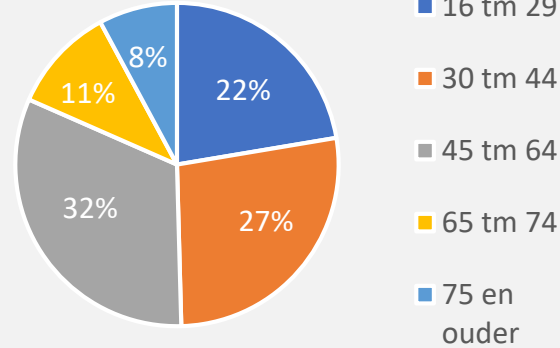
Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

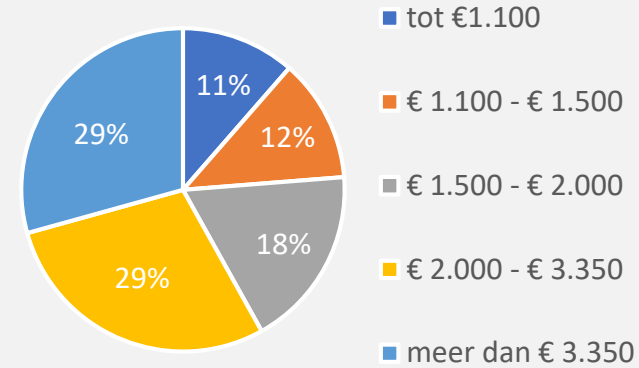
Kenmerken van de respondenten: onderzoek Sociaal Domein (vóór weging)

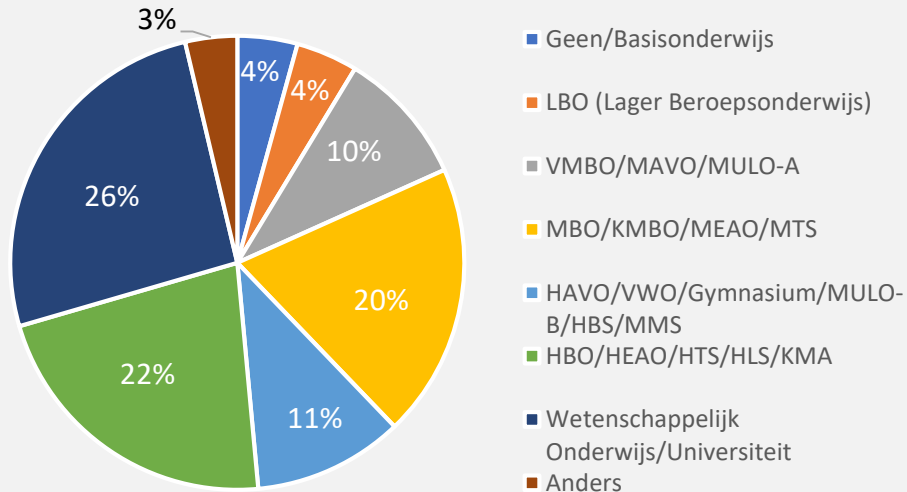
Geslacht van respondenten, n=1212

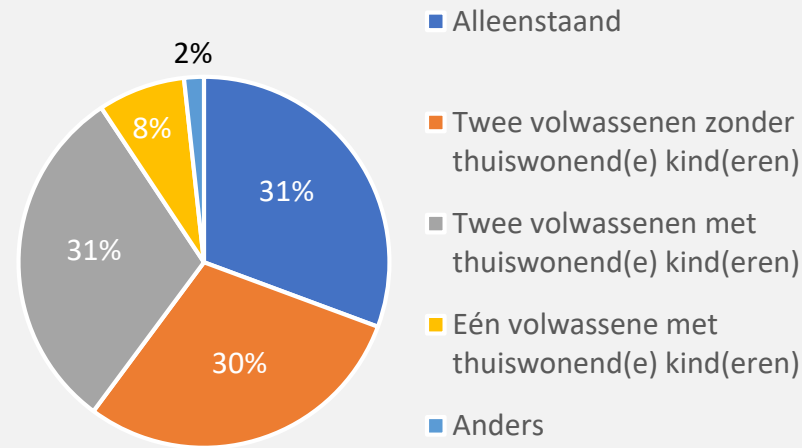
Leeftijd van respondenten, n=1212

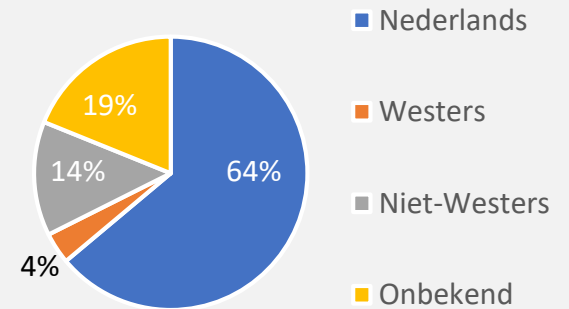
Nettoinkomen van respondenten, n=809

Opleidingsniveau van respondenten, n=997

Huishoudenssamenstelling van respondenten, n=996

Etniciteit van respondenten, n=1212

Dimensus en Companen: Bundeling van kennis, kunde en kracht

Dimensus helpt opdrachtgevers bij het vinden van passende antwoorden op hun beleidsvraagstukken op het brede maatschappelijke werkteerrein. Dit doen wij vanuit een bevlogenheid en passie voor sociaal-wetenschappelijk onderzoek. U bent daarbij partner in het proces; een goed resultaat komt namelijk niet tot stand zonder goede input. De onderzoeken van Dimensus richten zich op thema's als leefbaarheid en veiligheid, wonen, zorg en welzijn, cultuur, sport en recreatie en klanttevredenheid.

Companen helpt gemeenten, regio's, woningcorporaties en zorginstellingen, onder andere door onderzoek naar vraag en aanbod op de woningmarkt; op het niveau van de regionale woningmarkt, op locatieniveau, op het niveau van uw vastgoedportefeuille. In de onderzoeken is er aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving en voor zorg en diensten aan huis. Het onderzoek van Companen biedt een praktische opmaat voor advies, beleidsplannen en samenwerking.

Dimensus en Companen bundelen de krachten om u nog beter van dienst te kunnen zijn met innovatief onderzoek, passend bij uw vraag. Wij koppelen deskundigheid en logistieke ervaring, kwaliteit, flexibiliteit en een plezierige samenwerking aan een betaalbare prijs. In gezamenlijkheid ontwikkelen we producten. Voorbeeld hiervan is de GemeenteBeleidsMonitor (GBM) die inzicht geeft in waar uw gemeente staat op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en sociale kracht. En ook het WoonWaardeModel, waarmee gericht informatie wordt verkregen voor gebiedsmarketing rond nieuwe woonbestemmingen, samen met potentiële bewoners.

Zo gaan Dimensus en Companen samen op zoek naar antwoorden op uw vragen!

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

COMPANEN ADVIES VOOR
WONINGMARKT
EN LEEFOMGEVING